PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM GRADA KRALJEVICE

ZA RAZDOBLJE 2025.—2029.

Sadržaj

Uvod 8

1 Zakon o turizmu 1

1.1 Strategija održivog razvoja turizma do 2030. godine 2

2 Prihvatni kapacitet destinacije 4

2.1 Analiza razine nosivosti destinacije 4

2.2 Institucionalni i strateški okvir 5

2.2.1 Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika 5

2.3 Smještajni kapaciteti 6

2.3.1 Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika 6

2.3.2 Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika 7

2.3.3 Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje 7

2.3.4 Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja 8

2.3.5 Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima 9

2.4 Turistička potražnja 11

2.4.1 Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone 11

2.4.2 Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama 11

2.5 Resursno atrakcijska osnova 12

2.5.1 Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije 12

2.5.2 Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije 13

2.5.3 Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine 14

2.5.4 Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone 15

2.5.5 Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine 16

2.5.6 Utjecaj turizma na izgled destinacije 17

2.5.7 Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora 18

2.5.8 Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija 18
2.6 Okoliš 20
2.6.1 Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći 20
2.6.2 Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone 21
2.6.3 Utjecaj buke na kvalitetu boravka 21
2.7 Prostor 22
2.7.1 Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica 22
2.7.2 Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene 23
2.7.3 Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja 24
2.7.4 Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji 25
2.8 Komunalna infrastruktura 26
2.8.1 Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda 26
2.8.2 Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija 27
2.8.3 Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m^2 javnih površina koje se održavaju 28
2.8.4 Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada 29
2.8.5 Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone 29
2.9 Prometna infrastruktura 30
2.9.1 Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone 30
2.9.2 Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone 31
2.9.3 Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone 31
2.9.4 Zadovoljstvo prometom u mjestu 32
2.10 Stanovništvo i kvaliteta života 33

2.10.1 Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju 33
2.10.2 Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama 33
2.10.3 Indeks priuštivosti stana.....34
2.11 Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma 35
2.11.1 Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima) 35
3 Analiza stanja 36
3.1 Opći podaci o Kraljevici.....36
3.1.1 Klima.....38
3.1.2 Prirodne značajke područja.....38
3.2 Turistički proizvodi i usluge 39
3.2.1 Smještaj 41
3.2.2 Ugostiteljstvo 46
3.2.3 Turističke atrakcije 47
3.2.4 Turističke usluge.....56
3.3 Resursna osnova.....57
3.3.1 Kultura i baština 57
3.3.2 Arheološke zone i lokaliteti.....60
3.3.3 Sakralna baština 60
3.3.4 Priroda i okoliš.....62
3.4 Javna turistička infrastruktura.....64
3.4.1 Primarna turistička infrastruktura.....64
3.4.2 Sekundarna turistička infrastruktura 65
3.5 Komunalna infrastruktura 66
3.5.1 Energetska infrastruktura 66
3.5.2 Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta.....67
3.5.3 Vodoopskrba i odvodnja 68
3.5.4 Gospodarenje otpadom 69
3.6 Prometna infrastruktura.....69
3.6.1 Cestovna infrastruktura 70
3.6.2 Željeznička infrastruktura.....70

3.6.3 Zračni promet 71
3.6.4 Morske i riječne luke i pristaništa 71
3.7 Analiza stanja digitalizacije 71
3.7.1 Infrastruktura digitalne tehnologije 72
3.7.2 Sigurnost i privatnost 73
3.8 Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom 73
3.8.1 Fizička pristupačnost 74
3.8.2 Komunikacijska pristupačnost 75
3.8.3 Pristupačnost usluga 75
3.9 Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji 76
3.10 Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala 77
3.10.1 Trenutačne potrebe poslodavaca u turizmu 78
3.10.2 Potrebe međunarodnih dionika 79
3.11 Analiza komunikacijskih aktivnosti 80
3.12 Analiza konkurencije 80
3.12.1 Identifikacija konkurentskih destinacija 81
3.12.2 Benchmarking 82
3.12.3 Komunikacijske strategije konkurencije 83
3.12.4 Tržišni trendovi i inovacije 85
3.13 Izvješće o analizi stanja destinacije 86
4 Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda 88
4.1 Smještajni kapaciteti 88
4.2 Plaže 89
4.3 Kulturni turizam 91
4.4 Outdoor aktivnosti 93
5 Pokazatelji održivosti destinacije 95
5.1 Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone 97
5.2 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 97
5.3 Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 98
5.4 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom 99
5.5 Broj organiziranih turističkih ambulanti 100

5.6 Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) 101

5.7 Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) 102

5.8 Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) 104

5.9 Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije 104

5.10 Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika 105

5.11 Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja 106

5.12 Prosječna duljina boravka turista u destinaciji 107

5.13 Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane ..108

5.14 Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane 109

5.15 Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija 110

5.16 Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom 112

5.17 Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS 113

6 Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima 115

6.1 Swot analiza 115

6.2 Opća načela i ciljevi turizma 116

6.3 Strateški pravac i prioriteti 118

6.4 Ciljevi, mjere i aktivnosti razvoja destinacije 119

6.4.1 Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama 120

6.4.2 Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa 121

6.4.3 Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane 123

7 Smjernice i preporuke za razvoj ili unapređenje destinacije 125

7.1 Smjernice i preporuke za jedinicu lokalne i područne (regionalne samouprave) 125

7.2 Smjernice i preporuke za turističku zajednicu 126

7.3 Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji ... .127
8 Popis projekata 128
9 Mjerenje napretka i izvješće o provedbi....147
10 Zaključak....148
Popis tablica 149
Popis slika 152
Popis Literature 153

Uvod

Plan upravljanja destinacijom treba identificirati važna pitanja o turizmu u destinaciji, koja je potrebno uzeti u obzir pri planiranju razvoja turizma, marketinškom planiranju, kao i kod provedbe mjera i pri donošenju odluka od strane dionika u sustavu turizma i u sustavu upravljanja turizmom.

Za grad Kraljevicu, ovaj Plan upravljanja destinacijom omogućit će destinaciji razvoj na održiv način, čuvajući njezine prirodne, kulturne i prostorne resurse, prepoznavanjem njezinih prednosti i nedostataka kao i prilika na tržištu. Proces izrade kao i provedba Plana upravljanja destinacijom za Kraljevicu pretpostavlja i potiče suradnju između različitih dionika, uključujući lokalne vlasti, Turističku zajednicu grada Kraljevice, poduzetnike i lokalno stanovništvo. Dobro osmišljen Plan upravljanja destinacijom može povećati konkurentnost Kraljevice na globalnom i nacionalnom tržištu, privlačeći turiste i investicije te istodobno pomoći u osiguravanju da turizam pozitivno utječe na lokalnu zajednicu, poboljšavajući infrastrukturu, usluge i ukupnu kvalitetu života građana.

Plan upravljanja destinacijom treba omogućiti kontinuirano praćenje i evaluaciju turističkih aktivnosti u Kraljevici, što pomaže u prilagodbi strategijama i postizanju postavljenih ciljeva te pridonosi učinkovitom upravljanju resursima kao što su voda, energija i otpad, smanjujući negativne utjecaje na okoliš i lokalnu zajednicu.

Faze izrade Plana upravljanja destinacijom sukladno Smjernicama i uputama za izradu Plana upravljanja destinacijom Ministarstva turizma i sporta (rujan, 2024.)

Slika 1. Faze izrade Plana upravljanja destinacijom

Izvor: Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom Ministarstva turizma i sporta

1 Zakon o turizmu

U sklopu cjelovite reforme hrvatskog turizma 20. prosinca 2023. godine donesen je Zakon o turizmu, kojim se prvenstveno regulira sustav upravljanja razvojem turizma s naglaskom na održivost te se definiraju alati za njegovo učinkovito upravljanje.

Sustav turizma čine turistička destinacija, djelatnosti i usluge u turizmu te dionici.

Turistička destinacija, kao što je i Kraljevica, definira se kao tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja predstavlja cilj turističkih putovanja i obuhvaća područje jedne ili više jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.[1]

Elementi turističke destinacije pa tako i Kraljevice su:

- prostor,
- javna turistička infrastruktura,
- poslovna turistička infrastruktura,
- komunalna infrastruktura,
- turističke atrakcije,
- ljudski resursi,
- prirodna i kulturna dobra,
- identitet i imidž,
- javne usluge i servisi i
- promet (u pokretu i mirovanju).

Razvoj turizma u smjeru održivosti je proces unaprjeđenja sustava turizma koji se temelji na prepoznavanju, poticanju i upravljanju razvojnim potencijalima uz održivo i odgovorno korištenje prostora, prirodnih, društvenih i gospodarskih resursa, kulturne baštine te unaprjeđenja uvjeta života lokalnog stanovništva i boravka turista u destinaciji.[1]

Uloga turističke zajednice u upravljanju destinacijom je planiranje i provedba mjera turističke politike, razvoj destinacije i praćenje ostvarenih ciljeva.

Obveze turističke zajednice u upravljanju destinacijom su:

- integrirano upravljanje destinacijom na temelju plana upravljanja destinacijom,
- upravljanje turističkim tokovima,
- suradnja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u unaprjeđenju razvoja destinacije,
- suradnja s tijelom državne uprave nadležnim za turizam u razvoju turističke politike,
- podrška drugim tijelima državne uprave u poslovima od značaja za razvoj destinacije i
- druge obveze i zadaće propisane zakonom kojim se uređuje sustav turističkih zajednica.

[1] *Zakon o turizmu (NN156/23)*

Sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/23) turistička zajednica izrađuje plan upravljanja destinacijom za područje jedne ili više lokalnih ili regionalnih turističkih zajednica. Plan upravljanja destinacijom je planski dokument za razvoj održive destinacije. Primarna mu je svrha osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima.

Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara i dobrobiti lokalne zajednice.

Plan upravljanja destinacijom predstavlja podlogu za donošenje odluka i mjera za upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti jedinica lokalne samouprave, jedinica područne (regionalne) samouprave i drugih nadležnih tijela u destinaciji.

1.1 Strategija održivog razvoja turizma do 2030. godine

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine akt je strateškog planiranja hrvatskog turizma za razdoblje do 2030. godine, usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i temeljnim dokumentima i politikama Europske unije i Republike Hrvatske.[2]

Strategija je usklađena s Tranzicijskim putom za turizam koji je okosnica budućeg Europskog plana turizma do 2030. godine, Paktom za vještine u turističkom ekosustavu te ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030.

U okviru Strategije definirana je vizija Republike Hrvatske

Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.

Cilj razvoja održivog turizma u Republici Hrvatskoj je podići kvalitetu života i rada lokalnog stanovništva kao i društveni napredak hrvatskog društva u cjelini. Glavno obilježje Hrvatske kao turističke destinacije je autentičnost koju odražavaju gostoljubivi, otvoreni i srdačni ljudi, raznolikost njenih regija te bogata priroda i kulturna baština.

Provedenom analizom stanja turizma identificirano je deset ključnih izazova hrvatskog turizma:

- vremenska i prostorna neujednačenost,
- utjecaj turizma na okoliš i prirodu,
- međuodnos turizma i klimatskih promjena,
- prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu,
- kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva,
- nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti,
- neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta,
- nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje,

[2] *Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine*

- nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir i
- utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista.

U cilju ostvarenja vizije razvoja održivog turizma Hrvatske definirana su četiri ključna strateška cilja:

1. cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
2. turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. konkurentan i inovativan turizam,
4. otporan turizam.

Na temelju Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine izrađuje se Nacionalni plan razvoja održivog turizma koji kao srednjoročni akt strateškog planiranja sadrži operacionalizaciju prioritetnih područja kroz konkretne mjere.

Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine, omogućuje transformaciju turizma temeljenu na načelima održivosti kao temeljne razvojne koncepcije, uz proces digitalne transformacije, usklađivanja sa zelenim politikama i jačanja otpornosti turističkog sustava.

2 Prihvatni kapacitet destinacije

Prihvatni kapacitet destinacije prema Zakonu o turizmu (NN 156/23) je broj turista koji mogu posjetiti turističku destinaciju u isto vrijeme, ne uzrokujući pritom neprihvatljive poremećaje fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te smanjenje u zadovoljstvu posjetitelja, izrađen prema propisanoj metodologiji izračuna.

Turistička zajednica grada Kraljevice u obvezi je izračuna prihvatnog kapaciteta jer je prema indeksu turističke razvijenosti razvrstana u II. kategoriju. Izračun prihvatnih kapaciteta destinacije predstavlja stručnu podlogu pri prostornom planiranju grada Kraljevice.

Smjernice za izračun osnovnih pokazatelja destinacije dopuna su metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta koja je propisana Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24).

Za izračun prihvatnog kapaciteta korištena je kvantitativna metodologija. Kvantitativna metodologija predstavlja skup analitičkih postupaka i alata koji se koriste za numeričko određivanje i procjenu prihvatnih kapaciteta destinacije. Kvantitativna metodologija uključuje prikupljanje i analizu podataka o kretanjima broja posjetitelja, kapacitetima i opterećenjima različitih tipova infrastrukture i suprastrukture, sezonalnosti i sličnim parametrima. Cilj kvantitativne metodologije je definiranje granica (intervala) kapaciteta kako bi se spriječile neželjene posljedice na prirodu i okoliš, osiguralo pozitivno iskustvo posjetitelja te očuvala kvaliteta života lokalne zajednice.

2.1 Analiza razine nosivosti destinacije

Analizom razine nosivosti destinacije (utvrđivanje uskih grla i ograničenja turističkog razvoja destinacije) sagledavaju se različiti utjecaji turizma na destinaciju za minimalno 5 prethodnih godina.

Kategorije pokazatelja prihvatnog kapaciteta koje se primjenjuju za analizu razine nosivosti su:

- institucionalni i strateški okvir,
- smještajni kapaciteti,
- turistička potražnja,
- resursno atrakcijska osnova,
- priroda i okoliš,
- prostor,
- komunalna infrastruktura,
- prometna infrastruktura,
- stanovništvo i kvaliteta života i
- zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma.

Za prvi (ovogodišnji) izračun prihvatnog kapaciteta koriste se dostupni podaci za proteklih 5 godina računajući od godine za koju je pojedini podatak objavljen. Za sljedeći izračun prihvatnog kapaciteta koristit će se podaci kako je navedeno u Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta.

2.2 Institucionalni i strateški okvir

2.2.1 Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji.

Lokalno stanovništvo procjenjuje koristi (npr. ekonomski rast, poboljšanje infrastrukture) i troškove (npr. povećanje troškova života, gubitak kulturnog identiteta) turizma. Percepcija da su koristi veće od troškova povećava vjerojatnost pozitivnog stava prema turizmu. U suprotnom, povećava se vjerojatnost negativnog stava prema turizmu. Praćenje percepcije cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji predstavlja osnovicu za održivo planiranje i upravljanje turizmom.

Tablica 1. Podaci i izračun pokazatelja „Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika“

Naziv podatka	Percepcija cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji			
Mjerna jedinica	Udio (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	63,57

Lokalno stanovništvo pozitivno percipira učinak turizma na kvalitetu života.

2.3 Smještajni kapaciteti

2.3.1 Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Pokazateljem se definira omjer ukupnog broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u Kraljevici u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.

Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone (mjerene mjesecom s najvećim ostvarenim brojem noćenja u godini) stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu.

Tablica 2. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika“

Naziv podatka	1. Broj turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 2. Procijenjeni broj turističkih kreveta u kućama i stanovima za odmor u destinaciji koji se ne koriste za kratkoročni najam (kuće i stanove za odmor iz podataka Porezne uprave umanjene za kuće i stanove za odmor s rješenjem o pružanju komercijalnih usluga smještaja) u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj stanovnika destinacije
Mjerna jedinica	1. Krevet 2. Krevet 3. Stanovnik
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor, 2. eVisitor / podaci JLS o broju stambenih objekata koji se koriste za odmor, podaci institucija (npr. Porezna uprava) koje provode naplatu poreza na kuće za odmor 3. Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“- Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca dostupna na poveznici

2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
96,46	99,21	102,58	105,88	111,39

Iz godine u godinu povećava se intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu. Kraljevica je turistički razvijena u odnosu na broj ljudi koji u njoj stalno živi.

2.3.2 Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Pokazateljem se definira omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju (kućama i stanovima za odmor) u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika.

Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu.

Tablica 3. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika“

Naziv podatka	1. Broj turističkih kreveta u nekomercijalnom smještaju 2. Broj stanovnika destinaciji			
Mjerna jedinica	1. Krevet 2. Stanovnik			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. Državni zavod za statistiku, baza „Gradovi u statistici“- Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca dostupna na poveznici			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
24,05	26,04	27,47	29,78	32,56

Iz godine u godinu povećava se broj turističkih kreveta u nekomercijalnom smještaju s obzirom na broj ljudi koji u njoj stalno živi.

2.3.3 Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Pokazateljem se definira odnos broja smještajnih objekata za iznajmljivanje u domaćinstvu te kuća/stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam prema broju stanova za stalno stanovanje u destinaciji.

Veliki broj nekretnina koje služe kao smještajni objekti u domaćinstvu te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj pokazatelj može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem.

Tablica 4. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje“

Naziv podatka	1. Broj komercijalnih smještajnih objekata registriranih u eVisitoru kao podvrste Objekti u domaćinstvu, Apartman, Kuća za odmor, Sobe za iznajmljivanje i Studio apartman 2. Broj kuća i stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam 3. Broj stanova za stalno stanovanje			
Mjerna jedinica	1. Broj smještajni objekata 2. Broj objekata 3. Broj stanova			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. eVisitor/podaci JLS o broju stambenih objekata koji se koriste za odmor, podaci nadležnog poreznog tijela koje je člankom 2. stavkom 1. Zakona o lokalnim porezima definirano kao porezno tijelo JLP(R)S u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja, nadzora i naplate poreza ili ispostava Porezne uprave. 3. Podaci JLS			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
0,20	0,21	0,22	0,24	0,24

Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje je u blagom porastu.

2.3.4 Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja

Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m^2 građevinskog područja naselja.

S obzirom da se komercijalna i nekomercijalna turistička aktivnost može odvijati u zonama stanovanja i zonama mješovite namjene, sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora za turističku namjenu može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja te stoga u izračun ne ulaze planirana (neizgrađena) područja.

Tablica 5. Podaci i izračun pokazatelja „Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja“

Naziv podatka	1. Broj turističkih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja – KKK 2. Procijenjeni broj turističkih kreveta u kućama i stanovima za odmor u destinaciji koji se ne koriste za kratkoročni najam (kuće i stanove za odmor iz podataka nadležnog poreznog tijela umanjene za kuće i stanove za odmor s rješenjem o pružanju komercijalnih usluga smještaja) u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja -KKO 3. Površina izgrađenog dijela zona stambene i mješovite namjene JLS (Ps)			
Mjerna jedinica	1. Krevet 2. Krevet 3. m^2			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. JLS/nadležno porezno tijelo/druge ekspertne procjene 3. JLS + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	0,31

Za izračun pokazatelja korišten je važeći Prostorni plan uređenja Grada Kraljevice (PPUG).

Vrijednost pokazatelja ukazuje na to da turizam nije izoliran u hotelskim kompleksima, već je raspoređen na području cijele Kraljevice.

2.3.5 Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (KKO iz pokazatelja 2.3.1) u ukupnoj brojci raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji.

Ovim pokazateljem se nastoji prikazati stanje strukture ukupnog smještajnog kapaciteta u destinaciji što ustvari ukazuje na stupanj razvijenosti smještajne ponude i tendencije u razvoju turizma na području destinacije.

Tablica 6. Podaci i izračun pokazatelja „Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima“

Naziv podatka	1. Broj kreveta u hotelima 2. Broj kreveta u kampovima 3. Broj kreveta u objektima u domaćinstvu 4. Broj kreveta u ostalom komercijalnom smještaju 5. Procijenjeni broj kreveta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam destinaciji (KKO)			
Mjerna jedinica	1. Krevet 2. Krevet 3. Krevet 4. Krevet 5. Krevet			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. eVisitor 3. eVisitor 4. eVisitor 5. eVisitor 6. Pokazatelj 2.1.2.1			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Hoteli - 1,95 Kampovi - 22,99 Objekti u domaćinstvu - 29,96 Ostali komercijalni smještaj - 19,95	Hoteli - 1,95 Kampovi - 22,99 Objekti u domaćinstvu - 30,37 Ostali komercijalni smještaj - 19,95	Hoteli - 1,95 Kampovi - 22,99 Objekti u domaćinstvu - 30,08 Ostali komercijalni smještaji - 21,03	Hoteli - 1,95 Kampovi - 26,84 Objekti u domaćinstvu - 31,32 Ostali komercijalni smještaji – 21,03	Hoteli - 1,95 Kampovi - 26,84 Objekti u domaćinstvu - 30,91 Ostali komercijalni smještaj – 21,65

Tijekom godina dolazi do povećanja broja kreveta u svim smještajnim kapacitetima osim u hotelima. Blagi pad broja kreveta vidljiv je u Objektima u domaćinstvu.

2.4 Turistička potražnja

2.4.1 Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Pokazateljem se definira prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika i to u vršnim danima turističke sezone.

Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti intenzitet stacionarnog turizma koji ne uključuje jednodnevne posjetitelje i nautiku. Pokazateljem se nastoji procijeniti razina objektivnog opterećenja koju stacionarni turizam u periodu glavne turističke sezone stvara na lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu.

Tablica 7. Podaci i izračun pokazatelja „Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone“

Naziv podatka	1. Prosječan dnevni broj turista 2. Stalni stanovnik destinacije			
Mjerna jedinica	1. Prosječan dnevni broj turista 2. Stalni stanovnik destinacije			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. Procjena stanovništva - Gradovi u statistici, DZS			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
0,020	0,030	0,030	0,032	0,033

Nizak intenzitet turizma pokazuje da turizam ne opterećuje lokalnu zajednicu, prostor i infrastrukturu.

2.4.2 Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Procjena postotnog udjela turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni gužvama na ulicama, trgovima i atrakcijama (javnim prostorima) u mjestu u kojem borave.

Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije.

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama. Ovim se pokazateljem prati

udio posjetitelja koje je zasmetala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak.

Tablica 8. Podaci i izračun pokazatelja „Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama“

Naziv podatka	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama u destinaciji			
Mjerna jedinica	Postotni udio nezadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	4,35

Prema provedenom istraživanju samo za 4,35 % posjetitelja i turista gužva na ulicama, trgovima i atrakcijama predstavlja problem.

2.5 Resursno atrakcijska osnova

2.5.1 Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije

Pokazatelj je koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije.

Materijalne atrakcije važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. Istodobno, koncentracija atrakcija može biti generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija.

Tablica 9. Podaci i izračun pokazatelja „Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama“

Naziv podatka	1. Broj materijalnih atrakcija 2. Površina zone u hektarima (ha)
Mjerna jedinica	1. Broj atrakcija 2. Ha

Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Popis materijalnih atrakcija destinacije iz Plana upravljanja destinacijom 2. Registar prostornih jedinica Državne geodetske uprave te izračuna u GIS-u: površina zone u hektarima (ha)			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	0,2359

Atrakcije su prostorno dominantne i pružaju potencijal za disperziju gostiju.

2.5.2 Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije

Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije iskazana dnevnim brojem usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone.

Ugostiteljski sadržaji iz djelatnosti restorana te pripreme i usluživanja prehrane, pića i napitaka važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te njihova veća koncentracija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije/definiranih zona. No, istodobno koncentracija ovih sadržaja (ovisno o obilježjima ponude, radnog vremena i segmenata potražnje) može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, buku i sanitarne uvjete, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite spomenika kulture odnosno ukupne resursne osnove.

Tablica 10. Podaci i izračun pokazatelja „Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama“

Naziv podatka	1. Kapaciteti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te objekata za pripremu i usluživanje pića na odabranom području mjereni brojem sjedala na otvorenom i zatvorenom prostoru sukladno važećim rješenjima o obavljanju ugostiteljske djelatnosti 2. Broj fiskaliziranih računa u restoranima i ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića na odabranom području u danima vršne turističke sezone 3. Procijenjeni broj osoba koje su platile uslugu u okviru jednog fiskaliziranog računa u restoranima i ostalim objektima za pripremu i usluživanje hrane te objektima za pripremu i usluživanje pića na odabranom području u danima vršne turističke sezone
Mjerna jedinica	1. Broj sjedala 2. Broj fiskaliziranih računa 3. Broj osoba

Izvor podataka/potencijalni izvor	1. TuRegistar (https://eturizam.gov.hr/turegistar)/ nadležna županijska tijela za izdavanje rješenja 2. Porezna uprava 3. Tomas Hrvatska: prosječan broj osoba na putovanju iz podataka o pratnji na putovanju u županiji/regiji u kojoj se zona/destinacija nalazi			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan

Podaci za izračun pokazatelja nisu dostupni.

2.5.3 Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj je ocjena kakvoće morske vode za kupanje, koja daje informaciju o stanju voda/mora za kupanje i rekreaciju unutar vremenskog razdoblja trajanja sezone kupanja na lokacijama uzorkovanja. Ocjene su javno dostupne u cilju zaštite zdravlja kupača, održivog gospodarenja plažama te informiranja javnosti.

Pokazatelj prati kakvoću mora za kupanje na plažama tijekom sezone kupanja (od lipnja do rujna), prema standardima Uredbe kojom se uređuje kakvoća mora za kupanje. Pokazatelj se iskazuje kao konačna ocjena kakvoće mora za kupanje i prikazuje simbolom odgovarajuće boje: ocjena izvrsno – plavo; dobro – zeleno; zadovoljavajuće – žuto; nezadovoljavajuće – crveno.

Tablica 11. Podaci i izračun pokazatelja „Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine“

Naziv podatka	Ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama Ocjene: izvrsno – plavo; dobro – zeleno; zadovoljavajuće – žuto; nezadovoljavajuće – crveno.
Mjerna jedinica	Opisno
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. JLS (službene mrežne stranice) i županijski/gradski zavodi za javno zdravstvo (obavljaju nadzor nad kakvoćom mora za kupanje) Podacima se može pristupiti putem mrežnih stranica: https://vrtlac.izor.hr/kakvoca/; https://vrtlac.izor.hr/geoportal/; https://vrtlac.izor.hr/ords/bazapokpub/bindex; a nalaze se i u : Nacionalnom godišnjem izvješću: Izvješće o kakvoći mora za kupanje u Republici Hrvatskoj (MZOZT) te u

	Nacionalnom godišnjem izvješću: Izvješće o kakvoći vode za kupanje na površinskim vodama u Republici Hrvatskoj (Hrvatske vode)			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Izvrsno	Izvrsno	Izvrsno	Izvrsno	Izvrsno

Tijekom turističke sezone kakvoća mora je izvrsna.

2.5.4 Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone

Procjena raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne turističke sezone po potencijalnom kupaču. Ukupni kupališni prostor je površina plaža te svih ostalih obalnih prostora koji se mogu i već se koriste za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima definirani kao plaže. Pokazatelj se računa samo za destinacije za koje je relevantan.

Kupališni prostori i plaže nezaobilazan su dio ponude brojnih destinacija, ali i narušavanja kvalitete destinacije iz perspektive posjetitelja. Stoga je nužno kontinuirano voditi računa o raspoloživosti plaža i ostalih pogodnih kupališnih prostora.

Tablica 12. Podaci i izračun pokazatelja „Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone“

Naziv podatka	1. Površina plaža i procjena površine ostalog kupališnog prostora (površina plaža i svih ostalih obalnih prostora koji se mogu ili se već koriste za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima definirani kao plaže) 2. Broj turista koji na dane vršne sezone borave u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima 3. Broj jednodnevnih posjetitelja koji na dane vršne sezone borave u destinaciji 4. Broj lokalnih stanovnika destinacije/JLS-a na kraju prethodne godine
Mjerna jedinica	1. m^2 2. Broj turista 3. Broj jednodnevnih posjetitelja 4. Broj stanovnika
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Plan upravljanja pomorskim dobrom /Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža i/ili procjena eksperta 2. Temeljem podataka iz ICZM Protokola – zajednički pokazatelj 16 „Duljina obalne crte podložne fizičkim poremećajima zbog utjecaja izgrađenih struktura“; Digitalni

	model reljefa, DOF (digitalna ortofotokarta) i HOK (Hrvatska osnovna karta) podloga i terenskog (vizualnog) pregleda 3. Sukladno izračunu pokazatelja prema metodološkom okviru navedenom u točki 2.5.1. ovog dokumenta 4. Procjena broja jednodnevnih posjetitelja temeljem praćenja prometnih tokova i posjetitelja u različitim oblicima nautičkog turizma (zaustavljanje i boravak u destinaciji do 24 sata bez ostvarenog noćenja). Alternativno je moguće primijeniti metode daljinskog istraživanja bespilotnim letjelicama; prebrojavanjem posjetitelja na pojedinim lokacijama (npr. na lokacijama za ukrcaj/iskrcaj turističkih autobusa, parkiralištima, lukama i sl.) te je moguće pratiti broj posjetitelja korištenjem podataka o mobilnom pozicioniranju (mobile positioning data) 5. Državni zavod za statistiku: Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca (GRADOVI U STATISTICI, dostupno na poveznici)			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
6,87	6,80	6,81	6,79	6,79

U turističkom planiranju koristi se standardni normativ od 5 m² po kupaču za ugodan boravak za izračun, na temelju izračuna dolazimo do zaključka da su plaže prekapacitirane.

2.5.5 Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave (zone/aglomeracije) u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti.

Prema zakonu kojim se uređuje zaštita zraka, prva (I) kategorija kvalitete zraka je ocjena koja se dodjeljuje za čist ili neznatno onečišćen zrak, dok je druga (II) kategorija kvalitete zraka ocjena koja se dodjeljuje u slučaju onečišćenog zraka. Ocjene se dobivaju temeljem mjerenja onečišćujućih tvari u zraku na mjernim postajama jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za praćenja kvalitete zraka, prema Programu mjerenja kvalitete zraka. Uredbom kojom se utvrđuje popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i klasifikacija mjernog mjesta. Popis postaja i ocjena prema pojedinim onečišćujućim tvarima dostupan je na: https://iszz.azo.hr/iskzl/emeta.htm). Za određivanje kategorije kvalitete zraka uzimaju se u obzir koncentracije svih onečišćujućih tvari u zraku te se na razini zone/aglomeracije preuzima informacija o stupnju kvalitete zraka iz objedinjenih izvješća o

kvaliteti zraka Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije i Državnog hidrometeorološkog zavoda (MZOZT/DHMZ).

Tablica 13. Podaci i izračun pokazatelja „Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine“

Naziv podatka	Kvaliteta zraka: Prva (I) kategorija – čist ili neznatno onečišćen zrak ili Druga (II) kategorija – onečišćen zrak			
Mjerna jedinica	Nema			
Izvor podataka/potencijalni izvor	MZOZT, Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske: https://www.haop.hr/hr/godisnja-izvjesca-o-pracenju-kvalitete-zraka-na-podrucju-republike-hrvatske/godisnja-izvjesca-o i/ili DHMZ			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Prva (I) kategorija – čist	Prva (I) kategorija – čist	Prva (I) kategorija – čist	Prva (I) kategorija – čist	Prva (I) kategorija – čist

Kakvoća zraka u Kraljevici klasificirana je u I. kategoriju kvalitete, odnosno kao čist.

2.5.6 Utjecaj turizma na izgled destinacije

Pokazatelj predstavlja postotnu procjenu udjela stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na izgled destinacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Promjene u izgledu destinacije uslijed turističkog razvoja ne utječu samo na percepciju turizma iz perspektive lokalnog stanovništva, već i na atraktivnost destinacije iz perspektive njenih posjetitelja.

Tablica 14. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj turizma na izgled destinacije“

Naziv podatka	Percepcija utjecaja turizma na izgled
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva

2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	53,48

Više od polovice ispitanika pozitivno percipira utjecaja turizma na izgled destinacije.

2.5.7 Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Pokazatelj predstavlja postotnu procjenu udjela stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na korištenje javnog prostora u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Promjene u korištenju javnog prostora nastale uslijed turističkog razvoja mogu život lokalnog stanovništva učiniti više ili manje ugodnim, signalizirajući potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost i unaprijedilo blagostanje lokalnog stanovništva.

Tablica 15. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora“

Naziv podatka	Percepcija utjecaja turizma na korištenje javnog prostora			
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	30,23

Manje od polovice ispitanika percipira pozitivan utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.

2.5.8 Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Postotna procjena udjela turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta.

Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji. Takvi posjetitelji često dulje borave i generiraju veći prihod u odnosu na one koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja, važno je pratiti i zadovoljstvo određenim elementima ponude. Ovdje se preporuča praćenje zadovoljstva posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti), kao i glavnih atrakcija.

Tablica 16. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija“

<table>
<tr><td colspan="2">Naziv podatka</td><td colspan="3">1. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom mjesta
2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću mjesta
3. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću glavnih atrakcija</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mjerna jedinica</td><td colspan="3">1. Postotni udio zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)
2. Postotni udio zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)
3. Postotni udio zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Izvor podataka/potencijalni izvor</td><td colspan="3">Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td colspan="2">2022.</td><td>2023.</td><td>2024.</td><td>2025.</td></tr>
<tr><td>Podatak nije dostupan</td><td colspan="2">Podatak nije dostupan</td><td>Podatak nije dostupan</td><td>Podatak nije dostupan</td><td>Ljepotom mjesta – 43,48
Uređenošću mjesta – 17,39
Uređenošću glavnih atrakcija – 26,09</td></tr>
</table>

Manje od polovice posjetitelja i turista zadovoljno je ljepotom mjesta. Vrlo mali broj zadovoljan je uređenošću i glavnim atrakcijama.

2.6 Okoliš

2.6.1 Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam.

Prema zakonu kojim se uređuje zaštita od buke Karte buke čine stručnu podlogu za izradu prostornih planova te su koristan instrument upravljanja bukom u okolišu. Omogućuju izradu akcijskih planova, učinkovitije prostorno planiranje, planiranje zaštite postojećih prostora od izvora buke, provedbu akustičkog planiranja i ocjenjivanja izloženosti stanovništva prekomjernim razinama buke.

Zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Primjerice, gospodarski subjekti u djelatnostima ugostiteljstva i trgovine prije ishođenja rješenja o ispunjavanju minimalno tehničkih uvjeta (MTU) moraju ishoditi rješenje Ministarstva zdravstva da su ispunjeni uvjeti zaštite od buke. Inspekcijski nadzor nad primjenom navedenog Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

Tablica 17. Podaci i izračun pokazatelja „Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći“

Naziv podatka	1. Lday (indikator dnevne buke) jest indikator buke za vremensko razdoblje ‘dan’ 2. Lnight (indikator noćne buke) jest indikator buke koja uzrokuje poremećaj sna za vremensko razdoblje ‘noć’.			
Mjerna jedinica	dB (decibel)			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Jedinice lokalne samouprave 2. Jedinice lokalne samouprave			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan

Trenutno ne postoje podaci za izračun pokazatelja.

2.6.2 Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Buka je faktor iritacije koji doprinosi povećanom stresu u svakodnevnom životu te tako može negativno utjecati na blagostanje lokalnog stanovništva. Znatna zastupljenost iritacije bukom signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.

Tablica 18. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone“

Naziv podatka	Iritacija razinom buke tijekom turističke sezone			
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika kojima buka tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	9,30

Razina buke u vrijeme turističke sezone većini stanovnika Kraljevice ne predstavlja problem.

2.6.3 Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Procjena udjela turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni utjecajem buke na kvalitetu boravka u mjestu.

Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unaprjeđenju turističkog proizvoda destinacije. Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama. Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala buka u mjestu boravka i tako negativno utjecala na njihov boravak.

Tablica 19. Podaci potrebni za izračun pokazatelja „Utjecaj buke na kvalitetu boravka“

Naziv podatka	Nezadovoljstvo radi buke u destinaciji			
Mjerna jedinica	Postotni udio nezadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	4,35

Velikoj većini posjetitelja i turista buka ne predstavlja problem tijekom boravka u Kraljevici.

2.7 Prostor

2.7.1 Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji.

Veliki broj nekretnina koji služe kao kuće i stanovi za odmor može promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj indikator može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem.

Tablica 20. Podaci i izračun pokazatelja „Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica“

Naziv podatka	1. Broj objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar Podvrste Objekti u domaćinstvu 2. Broj objekata koji su u sustavu eVisitor registrirani unutar Podvrsta Izvorna stara obiteljska kuća (vikendica), Kuća za odmor (vikendica) te Stan za odmor (vikendica) kuća 3. Broj objekata u kojima se stalno živi
Mjerna jedinica	1. Broj stambenih objekata 2. Broj stambenih objekata 3. Broj stambenih objekata
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. eVisitor

	3. Podaci JLS. Alternativno se mogu koristiti i podaci DZS-a.			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
19,62	20,17	20,66	22,08	22,32

Iz izračunatih pokazatelja vidljiv je porast udjela stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica.

2.7.2 Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja.

Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu.

Tablica 21. Podaci i izračun pokazatelja „Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene“

Naziv podatka	1. Ukupna površina izgrađenog dijela građevinskog područja naselja 2. Ukupna površina izgrađenog dijela građevinskih područja naselja stambene i mješovite namjene (stambeno-poslovne i poslovno-stambene) 3. Prosječna površina građevne čestice u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja stambene i mješovite namjene(stambeno-poslovne i poslovno-stambene) 4. Najveći broj dozvoljenih stambenih jedinica u odnosu na površinu prosječne građevne čestice 5. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja
Mjerna jedinica	1. m^2 2. m^2 3. m^2 4. Broj stambenih jedinica 5. Broj stambenih jedinica
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Važeći prostorni planovi sukladno zakonu kojim se uređuje prostorno planiranje (DPPR, PPPPO, PPUG/O) 2. Važeći prostorni planovi niže razine/užeg područja (GUP, UPU (DPU) ili alternativno vizualnim pregledom DOF snimka

	3. Podaci DOF snimka, digitalne katastarske podloge i uvjeta prostornih planova (DPPR, PPPPO, PPUG/O, GUP, UPU) 4. Važeći prostorni planovi (DPPR, PPPPO, PPUG/O, GUP, UPU) 5. Analiza prema metodologiji izračuna za pokazatelj 2.7.3			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	22.386

Izračun se temelji na Prostornom planu uređenja Grada Kraljevice (PPUG), vidljivo je da postoji mogućnost nove stambene izgradnje.

2.7.3 Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja.

Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području planiranih neizgrađenih građevinskih područja naselja, a temeljem uvjeta koji su propisani u prostornim planovima.

Tablica 22. Podaci i izračun pokazatelja „Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja“

Naziv podatka	1. Stvarna površina neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja 2. Površina neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja stambene i mješovite namjene (stambeno-poslovne i poslovno-stambene) 3. Minimalna površina građevne čestice 4. Najveći dozvoljeni broj stambenih jedinica na odabranoj minimalnoj građevnoj čestici
Mjerna jedinica	1. m^2 2. m^2 3. m^2 4. Broj stambenih jedinica 5. Broj stambenih jedinica
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Važeći prostorni planovi (DPPR, PPPPO, PPUG/O) 2. Važeći prostorni planovi niže razine/užeg područja (GUP, UPU (DPU) 3. Analiza na temelju uvjeta važećih prostornih planova

		4. Analiza na temelju uvjeta važećih prostornih planova		
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	7.827

Izračun se temelji na Prostornom planu uređenja Grada Kraljevice (PPUG), vidljivo je da postoji mogućnost nove stambene izgradnje.

2.7.4 Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Pokazatelj predstavlja postotnu procjenu udjela stalnih stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Pretvaranje stanova u turističke apartmane donosi financijsku korist vlasnicima, ali može potaknuti niz negativnih učinaka poput ekonomske nejednakosti, nepristupačnosti stanovanja za lokalno stanovništvo (uslijed previsokih cijena i/ili nedovoljne dostupnosti), gentrifikacije i gubitka kulturnog identiteta.

Tablica 23. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji“

Naziv podatka		Percepcija apartmanizacije		
Mjerna jedinica		Postotni udio ispitanika s negativnom percepcijom apartmanizacije		
Izvor podataka/potencijalni izvor		Anketa lokalnog stanovništva		
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	89,14

Velik dio ispitanika percipira negativan utjecaj apartmanizacije na kvalitetu života.

2.8 Komunalna infrastruktura

2.8.1 Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda

Pokazatelj je procjena udjela turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže.

Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.

Tablica 24. Podaci i izračun pokazatelja „Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda“

Naziv podatka	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m^3) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m^3) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji
Mjerna jedinica	1. m^3 2. m^3 3. Broj noćenja 4. Broj noćenja 5. Broj stanovnika
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3. eVisitor 4. eVisitor

	5. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
177,17	176,28	169,35	170,47	170,65

Turisti troše otprilike 1,7 puta više vode po noćenju. Kraljevica ima adekvatnu opskrbu vodom pri vršnoj potrošnji.

2.8.2 Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija

Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.

Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.

Tablica 25. Podaci i izračun pokazatelja „Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija“

Naziv podatka	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži
Mjerna jedinica	1. KWh 2. KWh 3. Broj noćenja 4. Broj noćenja 5. Broj stanovnika

Izvor podataka/potencijalni izvor	1. HEP-ODS 2. HEP-ODS 3. eVisitor 4. eVisitor 5. DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
-0,21	0,02	0,21	0,73	0,74

U Kraljevici nema energetskog opterećenja infrastrukture tijekom turističke sezone.

2.8.3 Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javni površina u odnosu na ukupnu površinu (m²) javnih površina.

Ovaj pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m²), što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije. Površina javne namjene je svaka površina čije je korištenje namijenjeno svima i pod jednakim uvjetima (javne ceste, nerazvrstane ceste, ulice, biciklističke staze, pješačke staze i prolazi, trgovi, tržnice, igrališta, parkirališta, groblja, parkovne i zelene površine u naselju, rekreacijske površine i sl.) – ekspertnom procjenom se utvrđuje koje površine će biti uključene u izračun temeljem njihove uključenosti u turističke tokove.

Tablica 26. Podaci i izračun pokazatelja „Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju“

Naziv podatka	1. Površina javnih površina u m² 2. Broj radnika zaduženih za održavanje javnih površina			
Mjerna jedinica	1. m² 2. Broj zaposlenih			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Lokalne uprave i javne službe 2. Lokalne komunalne tvrtke, odjeli za infrastrukturu			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
33.333	33.666	29.285	29.571	29.571

Osiguran je dostatan broj radnika za održavanje javnih površina.

2.8.4 Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima.

Mjerenje kapaciteta radne snage i tehničkih resursa za održiv i efikasan odvoz otpada ključno je za očuvanje čistoće, sigurnosti i zdravlja destinacije.

Tablica 27. Podaci i izračun pokazatelja „Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada“

Naziv podatka	Procjena količine otpada koji se može dnevno prikupiti u destinaciji			
Mjerna jedinica	Tona			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Pravna osoba zadužena za prikupljanje i prijevoz komunalnog otpada u destinaciji			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
10 tona	10,5 tona	12,6 tona	13,2 tone	16,5 tona

Kapaciteti prilagođeni potrebama, uključujući tijekom vršne turističke sezone. Pravna osoba zadužena za prikupljanje i prijevoz komunalnog otpada u Kraljevici je KD „Čistoća“.

2.8.5 Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Pokazatelj predstavlja procjenu postotnog udjela stalnih stanovnika koji su uznemireni neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Turisti stvaraju znatne količine otpada zbog čega može doći do vizualne degradacije prostora, problema u adekvatnom zbrinjavanju otpada i rizika po ljudsko zdravlje.

Tablica 28. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone“

Naziv podatka	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika kojima neprimjereno odloženi otpad tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem

Izvor podataka/potencijalni izvor		Anketa lokalnog stanovništva		
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	71,31

Za veći dio ispitanika neprimjereno odlaganje otpada predstavlja veliki problem.

2.9 Prometna infrastruktura

2.9.1 Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji/zoni i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove.

Pokazatelj se odnosi na prometno opterećenje (prometnu ponudu i potražnju) na glavnoj cestovnoj mreži u destinaciji/zoni i prometno opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji/zoni (obilaznice, ulazne gradske arterijske prometnice). Praćenjem ovog pokazatelja mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju te dati smjernice za povećanje propusne moći prometne infrastrukture u budućem razdoblju odnosno, sagledati potrebe za buduću prometnu potražnju te izgradnju nove prometne infrastrukture.

Tablica 29. Podaci i izračun pokazatelja „Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone“

Naziv podatka	1. PLDP (prosječni ljetni dnevni promet) 2. PGDP (prosječni godišnji dnevni promet) 3. Indikativna procjena kapaciteta prometnice
Mjerna jedinica	1. Broj vozila 2. Broj vozila 3. Broj vozila
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Godišnji bilten „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske – prethodni rezultati – Prosječni ljetni dnevni promet“, Hrvatske ceste d.o.o. 2. Godišnji bilten „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske“, Hrvatske ceste d.o.o.

	3. Tablica istraživanja propusne moći glavnih turističkih prometnica u destinaciji			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
+21,92%	+10,66%	+6,98%	+2,26%	+3,88%

Podaci su izračunati za brojno mjesto 2923 Kraljevica – istok.

2.9.2 Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Pokazatelj predstavlja odnos kapaciteta parkirališne infrastrukture prema prometnoj potražnji za parkiranjem.

Pokazatelj se odnosi na prometnu ponudu i potražnju na odabranim parkiralištima važnim za turističke tokove u danima vršne turističke sezone. Praćenjem ovog pokazatelja u vršnim prometnim opterećenjima mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju parkirališne ponude (zatvorena parkirališta, javne garaže i ponuda uličnog parkiranja) kako bi se mogle predložiti smjernice za povećanje broja parkirališta u budućem razdoblju odnosno sagledati potrebe za buduću prometnu potražnju te izgradnju novih parkirališnih prostora i javnih garaža.

Tablica 30. Podaci i izračun pokazatelja „Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone“

Naziv podatka	1. Broj parkirališnih mjesta 2. Popunjenost parkirališnih mjesta			
Mjerna jedinica	1. Broj parkirališnih mjesta 2. Popunjenost parkirališnih mjesta			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Jednom godišnje, u danima vršne turističke sezone.			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan

2.9.3 Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Pokazatelj predstavlja procjenu postotnog udjela stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u

ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Turizam stvara izniman pritisak na prometnu infrastrukturu i doprinosi nastajanju gužve koja može negativno utjecati na kvalitetu života u destinaciji.

Tablica 31. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone“

Naziv podatka	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone			
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika kojima gužva u prometu tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	27,13

Za veći dio ispitanika gužva u prometu tijekom turističke sezone ne predstavlja problem.

2.9.4 Zadovoljstvo prometom u mjestu

Postotna procjena udjela turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni prometom u mjestu.

Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unaprjeđenju turističkog proizvoda destinacije.

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja, važno je pratiti i zadovoljstvo određenim elementima ponude. Ovdje se preporuča praćenje zadovoljstva posjetitelja prometom u mjestu, uključujući protočnost prometa, parkirališta i sl.

Tablica 32. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo prometom u mjestu“

Naziv podatka	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja prometom u mjestu
Mjerna jedinica	Postotni udio zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja

2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	26,08

Za veći dio ispitanika promet u Kraljevici nije na zadovoljavajućoj razini.

2.10 Stanovništvo i kvaliteta života

2.10.1 Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Promjena broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja. Promjena broja stanovnika se prati kao razlika broja stanovnika na početku i kraju desetogodišnjeg razdoblja.

Promjena broja stanovnika uvjetovana je prirodnim kretanjima (natalitet i mortalitet) te migracijama (migracijski saldo). Pokazatelj omogućava praćenje relativnog odnosa broja stanovnika i ostalih primarnih i sekundarnih podataka, primjerice o smještajnim kapacitetima i zaposlenosti.

Tablica 33. Podaci i izračun pokazatelja „Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju“

Naziv podatka	Kretanje broja stanovnika u desetogodišnjem razdoblju
Mjerna jedinica	Cijeli brojevi; postotci
Izvor podataka/potencijalni izvor	Državni zavod za statistiku – Popis stanovništva, kućanstva i stanova; prirodno kretanje stanovništva; migracije stanovništva; procjena stanovništva na razini jedinice lokalne samouprave dostupno na poveznici

2011.	2021.
4618	4066

Vidljivo je da se negativni trend (pad broja stanovnika) nastavlja, ali se u posljednjem razdoblju bilježi blago usporavanje tog pada.

2.10.2 Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Pokazatelj predstavlja procjenu postotnog udjela stalnih stanovnika koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i

unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Gužva koju stvaraju turisti može doprinijeti razini stresa kod lokalnog stanovništva i otežati njihove svakodnevne aktivnosti.

Tablica 34. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama“

Naziv podatka	Iritacija gužvom na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone			
Mjerna jedinica	Postotni udio ispitanika kojima gužva na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	17,05

Za veći dio ispitanika ljetna gužva na ulicama/javnim površinama nije veliki problem.

2.10.3 Indeks priuštivosti stana

Indeks priuštivosti stana omjer je medijalne cijene stana/apartmana po m^2 u JLS-u i prosječnog godišnje prijavljenog ostvarenog neto dohotka po zaposlenom.

Korištenje indeksa priuštivosti kao pokazatelja održivosti turizma omogućava lokalnim vlastima i turističkim upravama da procijene koliko turizam utječe na dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo i na socioekonomske uvjete u destinaciji. Njegova primjena pomaže u donošenju politika koje osiguravaju da turizam bude održiv, donoseći koristi ne samo turistima, već i lokalnim stanovnicima, bez narušavanja njihove kvalitete života.

Tablica 35. Podaci i izračun pokazatelja „Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)“

Naziv podatka	Indeks priuštivosti stana/apartmana po JLS-ovima			
Mjerna jedinica	Indeks (broj)			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske 2023., Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ekonomski institut Zagreb, dostupno na poveznici			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.

Podatak nije dostupan	13,5	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan	Podatak nije dostupan

Indeks ukazuje na nisku priuštivost stanovanja, ali i tendenciju pogoršanja u narednim godinama.

2.11 Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

2.11.1 Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Raspoloživa dodatna radna snage iskazuje se brojem nezaposlenih u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja turist.

Upravljanje radnim resursima na razini destinacije važan je element ukupne turističke politike. Pokazatelj osigurava informacije o potencijalno raspoloživoj dodatnoj radnoj snazi koja uključuje nezaposlene osobe.

Tablica 36. Podaci i izračun pokazatelja „Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)“

Naziv podatka	Broj nezaposlenih			
Mjerna jedinica	Broj			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje			
2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
134	108	92	85	82

Tijekom turističke sezone bilježi se pad broja nezaposlenih.

3 Analiza stanja

Analiza stanja obuhvaća prikupljanje dostupnih podataka kako bi se dobila cjelovita slika trenutnog stanja turističkog razvoja Kraljevice, iz koje se mogu identificirati prednosti, slabosti, prilike i prijetnje te na temelju koje se mogu planirati mjere i aktivnosti za unaprjeđenje turističke ponude i doživljaja, uz ostvarenje definiranog razvojnog smjera destinacije.

Analizom stanja definira se područje, odnosno precizira teritorijalni i prostorni obuhvat destinacije za koji se izrađuje Plan upravljanja destinacijom, uključujući sve turistički relevantne zone: obalni prostor, zaleđe, kulturne, prirodne atrakcije i prateća infrastruktura. Kraljevica, svojim položajem na ulazu u Kvarnerski zaljev, obuhvaća kako urbano središte tako i pripadajuće priobalne i ruralne dijelove koji čine njegovu prostornu cjelinu i koji predstavljaju temelj turističkog razvoja.

Značaj turizma za hrvatsko gospodarstvo iznimno je velik; udio turizma u bruto domaćem proizvodu Hrvatske iz godine u godinu raste, što dokazuje izuzetno veliku ovisnost hrvatskog gospodarstva o turističkim kretanjima u zemlji. Ta činjenica posebno dolazi do izražaja i na području Primorsko-goranske županije, pa tako i Kraljevice, koja je dugi niz godina bila u sjeni razvijenijih turističkih središta poput Rijeke, Crikvenice i Opatije. S obzirom na povoljan prometni i geostrateški položaj, bogatu pomorsku i kulturnu baštinu te prirodne resurse, Kraljevica raspolaže značajnim, ali nedovoljno valoriziranim potencijalima za razvoj održivog turizma.

Međutim, paralelno s rastućom ovisnošću o turizmu, vidljive su i slabosti ukupnog gospodarskog sustava, osobito u manjim gradovima poput Kraljevice koji bilježe depopulaciju, slabu gospodarsku diversifikaciju i oslanjanje na sezonske aktivnosti. Ove okolnosti dodatno naglašavaju potrebu za strateškim i planskim pristupom razvoju turizma u Kraljevici kako bi turizam postao pokretač lokalnog razvoja, ali na održivim, uravnoteženim i dugoročno održivim osnovama.[3]

3.1 Opći podaci o Kraljevici

Kraljevica se prostire na površini od 17,6 km² u Primorsko-goranskoj županiji. Strateški smještena na ulazu u Bakarski zaljev, između Crikvenice i otoka Krka, Kraljevica je oduvijek bila mjesto gdje je otvoreno more stvaralo simbiozu s mediteranskim kvarnerskim kopnom. Važnost Kraljevice i njenog položaja od pamtivijeka su prepoznavale različite povijesne sile, o čemu danas svjedoči kulturno nasljeđe od iznimne važnosti. Grad Kraljevica se sastoji od šest naselja: Bakarac, Kraljevica, Križišće, Mali Dol, Šmrika i Veli Dol.

[3] *Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine*

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine broji 4.066 stanovnika. Slika 2 prikazuje položaj Kraljevice u Primorsko-goranskoj županiji s obzirom na druge općine i gradove te glavne prometne koridore, uključujući autocestu A7 i državnu cestu D8.

Slika 2. Položaj Kraljevice u odnosu na Primorsko-goransku županiju

Izvor: Grad Kraljevica

Kraljevica, kao i ostatak Primorsko-goranske županije, ima povoljan turističko-geografski položaj jer se nalazi na početku Kvarnerskog zaljeva, u neposrednoj blizini turističkih tržišta srednje Europe, poput Austrije, Slovenije i Italije. Kraljevica je cestovno vrlo dobro povezana s većim urbanim središtima i poznatim turističkim destinacijama Kvarnera, Istre i Dalmacije, a dodatnu prednost predstavlja blizina zračne luke Rijeka na otoku Krku te blizina morske luke Rijeka.

S obzirom na visoku turističku razvijenost Crikveničko-vinodolske rivijere i Rijeke, Kraljevica predstavlja prostorni potencijal za razvoj specifičnih oblika turizma temeljenih na kulturno-povijesnoj i pomorskoj baštini, industrijskom nasljeđu i nautici, čime može doprinijeti disperziji turističkih tokova i produženju turističke sezone.

Geoprometni položaj Kraljevice karakterizira blizina Rijeke, kao središta Primorsko-goranske županije i urbane aglomeracije te povezanost s važnim prometnim pravcima koji spajaju kontinentalnu Hrvatsku s Jadranskim morem, što predstavlja razvojnu priliku, ali i razvojni izazov, s obzirom na potrebu usklađivanja turističkog razvoja s očuvanjem resursa i kvalitete života lokalne zajednice.

3.1.1 Klima[4]

Kraljevica pripada klimatskom razredu C prema Köppenovoj klasifikaciji, umjereno tople kišne klime za koje vrijedi: srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od -3 °C, a najmanje jedan mjesec ima srednju temperaturu višu od 10 °C. Područje Kraljevice pripada klimatskom tipu Cfa, umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetom (srednja temperatura najtoplijeg mjeseca ≥ 22 °C). Godišnja količina oborina u Kraljevici je oko 1.220 mm. Najkišnije doba godine je jesen, osobito mjesec studeni te zima. Snijeg ne pada svake godine i rijetko nastaje snježni pokrivač.

Kvarnerski je prostor tipična regija bure pri čemu nepovoljni utjecaj vjetra ovisi o specifičnim mikroreljefnim i klimatskim okolnostima. Za područje Kraljevice karakteristična je značajna izloženost naselja Bakarac u kojem se jak vjetar javlja prosječno 191 dan godišnje, a olujni 104 dana godišnje. Osim bure, koja je najčešća zimi, često se javlja jugo koje često nosi kišu, osobito u jesenskom razdoblju. Osim ovih vjetrova značajniji su još maestral, tramontana i levant. Maestral puše uglavnom ljeti i smanjuje vrućinu, godišnje petnaestak dana.

3.1.2 Prirodne značajke područja[5]

Prostor područja Kraljevice sastoji se od dvije izrazite prirodno-geografske cjeline: primorsko bilo i unutrašnja flišna udolina (Vinodol).

Unutrašnja flišna udolina dio je Vinodolske doline koja se na području grada Kraljevice pruža od naselja Bakarac do naselja Veli Dol, odnosno Ožlaka. Od nadmorske visine +/- 0,00 m dolina se postepeno penje do Križišća i doseže visinu od približno 248 m/n.m., a potom se ponovno spušta prema Ožlaku koji leži na približno 190 m nadmorske visine.

Primorsko bilo se proteže paralelno s Vinodolskom udolinom i od nje je jasno ograničeno strmo odsječenim rubom u smjeru sjeverozapad – jugoistok i pomalo se uzdiže od Bakarskog zaljeva prema Crikvenici s najvišim točkama Kavranić (78 m) na ulazu u Bakarski zaljev preko Mižolova, Škabca i Orljaka do Beča (319,1 m) kao najvišeg vrha primorskog bila na području Grada i koje se kao pristran spušta do mora, odnosno Tihog i Vinodolskog kanala.

Sjeverna granica Grada proteže se rubom Vinodolske doline koji velikom strminom pada prema dnu doline. Ovaj strmi prisojni odsječak Vinodolske doline postepeno povećava svoju visinu od

[4] *Izvješće o stanju u prostoru grada Kraljevice za razdoblje 2013.-2020. godine*
[5] *Izvješće o stanju u prostoru grada Kraljevice za razdoblje 2013.-2020. godine*

Bakarskog zaljeva, gdje dosiže na zapadnoj granici Grada (rub Strmca iznad rta Dobra kod Bakarca) 214 m.n.v., da bi dalje prema jugoistoku, iznad zaselka Šimići, na istočnoj granici, dosegao visinu 701 m u vrhu Dedomir.

Slika 3. Reljef Kraljevice

Izvor: Grad Kraljevica

Kao najznačajniji vodni resurs na području Kraljevice ističe se Bakarski zaljev, dio Kvarnerskog zaljeva, koji predstavlja ključni prirodni resurs i prostor za razvoj pomorskih, nautičkih i turističkih aktivnosti. Prostorom Kraljevice ne protječu veće rijeke, no područje obilježavaju manji potoci i bujični tokovi koji se slijevaju prema obali, posebice u priobalnom i urbaniziranom području, što zahtijeva odgovorno upravljanje površinskim vodama, osobito u kontekstu urbanih oborinskih voda i zaštite obalnog pojasa.

Kraljevica svojim položajem pripada slivnom području Kvarnerskog zaljeva, a cijelo područje Kraljevice dio je osjetljivog priobalnog ekosustava koji je izložen utjecaju klimatskih promjena, porastu razine mora i zagađenju s kopna i mora. Iako na području Kraljevice nema zona sanitarne zaštite izvorišta od lokalnog značaja, Kraljevica graniči s važnim pomorskim i lučkim područjima koja imaju poseban režim zaštite, uključujući luku Rijeka i Bakarski zaljev.

3.2 Turistički proizvodi i usluge

Turizam predstavlja veliko (izvozno) tržište za domaće proizvode, no ono u Hrvatskoj, pa tako i na području Kraljevice, još uvijek nije dovoljno valorizirano.

Značaj turizma kao tržišta za ukupno gospodarstvo proizlazi iz činjenice da se plasmanom domaćih poljoprivrednih i drugih proizvoda kroz turizam postižu više cijene nego u klasičnom izvozu, izbjegavaju carinske i druge izvozne barijere (kvote, zabrane i sl.). Mogu se plasirati robe koje se

teško ili uopće ne mogu izvoziti (npr. lako pokvarljiva roba), država ubire poreze i trošarine kojih je izvoz oslobođen, a prodaja se većinom naplaćuje odmah ili znatno brže nego kod izvoza.

Kao turistička destinacija u usponu, Kraljevica teži plasmanu što većeg broja proizvoda iz domaće proizvodnje kroz turistički sektor, čime bi se osigurali dodatni mikro i makro učinci za lokalno i nacionalno gospodarstvo.

Mogućnost plasmana domaćih poljoprivrednih, prehrambenih i drugih proizvoda kroz turizam u Kraljevici određuju sljedeći čimbenici:

- organizacijska struktura lokalnog turističkog i proizvodnog gospodarstva,
- obujam i struktura turističke ponude i potražnje,
- promjene u navikama i preferencijama gostiju, osobito stranih,
- sezonski karakter poslovanja turističkog gospodarstva,
- strukturne i proizvodne mogućnosti lokalnih proizvođača (asortiman, količine, cijene),
- organizacija opskrbe i distribucijskih kanala u destinaciji.

Danas značajan dio prometa u turizmu Kraljevice ostvaruju individualni gosti koji smještaj koriste u privatnim objektima. Veliki dio turističke potrošnje odvija izvan smještajnih objekata, čime se povećavaju potrebe za ponudom u ugostiteljstvu i maloprodaji.

U posljednjih deset godina znatno su se promijenile prehrambene i potrošačke navike gostiju, osobito onih iz zapadne Europe. Upravo u tome leži potencijal za povećanje konkurentnosti destinacije u odnosu na druge gradove kroz razvoj ekološke proizvodnje hrane, promicanje lokalnih proizvoda (primjerice meda, vina, maslinovog ulja) te uvođenje certificiranih i autentičnih lokalnih proizvoda u turističku ponudu.

Potrebe turizma za domaćim proizvodima u Kraljevici možemo podijeliti na:

- potrebe za opskrbom turističkih gospodarskih subjekata (ugostiteljski i smještajni objekti), i to za:
    - tekuće reprodukcijske potrebe (hrana, piće, sredstva za čišćenje, energenti),
    - investicijske potrebe (oprema, namještaj, uređenje),
- potrebe za opskrbom turističkih mjesta (trgovine, tržnice, suvenirnice).

U Kraljevici more i morska obala duboko su prožeti s identitetom prostora i načinom života lokalnog stanovništva. Iako turizam nije dominantna gospodarska grana, njegova važnost kontinuirano raste. Stanovništvo je u prošlosti bilo orijentirano na pomorstvo, brodogradnju i ribarstvo, dok se danas sve više razvija interes za povezivanje turizma s tradicionalnim djelatnostima poput uzgoja maslina, pčelarstva i manjih vinograda, osobito na ruralnim dijelovima (Šmrika, Križišće).

Paralelno s turističkim razvojem i trendom povremenog iseljavanja mladog stanovništva, na području Kraljevice prisutna je i djelomična deagrarizacija. Ipak, u posljednjim godinama sve je izraženija revitalizacija poljoprivrednih površina i razvoj malih OPG-ova s ciljem ponude

autohtonih proizvoda turistima. Prema Upisniku poljoprivrednika koji vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2025. godini u Kraljevici su registrirana dva OPG-a.

U Kraljevici su sve prisutniji građevinarstvo, trgovina i uslužne djelatnosti, dok se promet nekretninama intenzivirao posljednjih godina, ponajprije zbog interesa za turističke investicije i sekundarne nekretnine. Unatoč tim promjenama, za ukupnu gospodarsku aktivnost lokalnog stanovništva turizam, pomorstvo, obrtništvo te u manjoj mjeri ribarstvo i poljoprivreda i dalje predstavljaju najvažnije izvore prihoda.

3.2.1 Smještaj[6]

Smještajna ponuda Kraljevice temelji se na kombinaciji komercijalnih objekata i privatnog smještaja. Turisti i posjetitelji Kraljevice mogu se smjestiti u hotelskom smještaju, autokampu, hostelu, prenoćištu i velikom broju privatnog smještaja.

Hotel Kraljevica

Hotel Kraljevica nalazi se na 250 m udaljenosti od samog središta Kraljevice. Udaljen je dvadesetak kilometara južno od Rijeke, 10 kilometara od Crikvenice, na raskrižju je putova Rijeka – Split i Zagreb – Krk te je udaljen 5 kilometara od Zračne luke Rijeka. U neposrednoj blizini hotela nalaze se pješčane i šljunčane plaže poput gradske plaže Carovo. Plaža Oštro udaljena je 3 km, a Uvala Scott 5 km.

Raspolaže s 30 dvokrevetnih soba (ukupno 60 postelja), uz mogućnost dodatnog ležaja, kao i s trokrevetnim sobama, čime ukupan kapacitet doseže 69 ležajeva. Sobe su raspoređene na tri kata i dijele zajedničke sanitarne čvorove. Iako objekt nije kategoriziran višom razinom, pruža osnovni komfor i pristupačnost zahvaljujući blizini javnog prijevoza i vlastitom parkiralištu. Restoran unutar hotela je potpuno renoviran. Gosti su prvenstveno poslovni putnici, male grupe i obitelji. Hotel je otvoren tijekom cijele godine.

Hotelsko naselje Uvala Scott

Hotelsko naselje Uvala Scott smješteno je u uvali Grabrova koja je svojom ljepotom privukla i engleskog plemića Alexandra Scotta koji ju je početkom 19. stoljeća kupio i odabrao za mjesto stalnog boravka sve do smrti 1860. godine.

Otuda i naziv ovom turističkom naselju, ostavštini misterioznog Engleza, koji je na uljepšavanje i ozelenjivanje ove uvale potrošio cijelo bogatstvo. Uvala Grabrova izgrađena je 1967. godine prema projektu Igora Emilija. Primorski stil gradnje odredio je razbacanu strukturu naselja, zamišljenog u obliku malog primorskog gradića. Raspolaže nizom ugostiteljskih sadržaja i plažom, a u neposrednoj blizini je Zračne luke Rijeka.

Hotelsko naselje Uvala Scott objekt je sezonskog tipa, otvoren od proljeća do jeseni. Raspolaže sa

[6] https://www.visitkraljevica.hr/smjestaj/

134 comfort (dvokrevetne, trokrevetne i obiteljske) sobe i 164 standard (dvokrevetne, trokrevetne i obiteljske) sobe te 17 apartmana i 2 hotelska apartmana. Objekti su povezani središnjim trgom. Smještajni kapaciteti podijeljeni su na glavnu zgradu i 11 paviljona pri čemu je većina smještajnih jedinica okrenuta prema moru.

Kamp Oštro

Kamp Oštro dobio je ime po prekrasnom šumovitom poluotoku na kojem se nalazi. Simbol kampa je svjetionik, Kraljevčanima omiljena „lanterna“, prekrasna građevina na samom vrhu Oštra iz 1872. godine. Smješten u šumovitom pojasu uz more, raspolaže s oko 300 parcela, raspoređenih u tri kategorije: Premium, Comfort i Standard. U njegovom središtu nalaze se 20 suvremeno uređenih vila (Holiday Homes Oštro), svaka s kapacitetom do 5 ležaja, što dodatno obogaćuje ponudu. Vile su dvoetažne, opremljene modernim sadržajima (kuhinja, dnevni boravak, kupaonice, terasa, balkon) te su idealne za obiteljski i prirodno orijentirani odmor. Kamp ima besplatno parkiralište i značajan potencijal za razvoj glamping zone, sportskih sadržaja i animacije.

Hostel Bordada

U samom centru Kraljevice nalazi se Hostel Bordada. Suvremeno opremljen, prilagođen potrebama modernih putnika, uz osiguranu privatnost pružit će udobnost na odmoru ili na proputovanju tijekom cijele godine. Kapacitet hostela su 3 sobe koje se zovu Bura, Jugo i Maestral po vjetrovima koji su česti u kraju gdje se hostel nalazi pa ćete, zasigurno, bar jednog od njih i osjetiti kada dođete u Kraljevicu.

Hostel Bordada nudi čitav niz osnovnih i popratnih sadržaja. Uz udobnost i siguran smještaj, hostel nudi i vrlo pristupačne cijene. Svaka soba je opremljena zasebnim grijanjem i vlastitom kupaonicom. Sobe su četverokrevetne s dva kreveta te krevetom na kat. Sobe se mogu iznajmiti i kao privatne sobe za najviše četiri osobe. U ugodnom dnevnom boravku nalazi se blagovaonica s aparatom za kavu, mikrovalnom pećnicom, hladnjakom i aparatom za vodu. Hostel Bordada je pet friendly i no smoking hostel.

Kamp i prenoćište Bakarac

Smješten na samoj Jadranskoj magistrali u mjestu Bakarac nedaleko Rijeke, kamp i prenoćište Bakarac gostima nudi odmor, kao i uživanje u gastronomskim specijalitetima.

Kamp Bakarac nalazi se u mirnom i zelenilom okruženom području. Gostima je dostupan tijekom cijele godine, a kategoriziran je s 2 zvjezdice. Na površini od 3,5 hektara kamp nudi 50 smještajnih jedinica s ukupnim kapacitetom od 150 gostiju. Potpuno je pošumljen što osigurava ugodnu hladovinu, a gostima su na raspolaganju dvije vrste plaža, prirodna koja je idealna za ljubitelje autentičnog doživljaja mora te umjetna, uređena i opločena za one koji preferiraju udobnost.

U sklopu objekta nalaze se restoran i prenoćište što kamp čini pogodnim za putnike u prolazu ili goste koji traže dodatne mogućnosti.

Kapacitet prenoćišta je 16 soba, ukupno 32 kreveta. Posebnost objekta velika je terasa za 120 osoba te restoran kapaciteta 90 osoba, s naglaskom na lokalnu i mediteransku kuhinju. Veliko parkiralište pruža mogućnosti parkiranja i autobusa što je još jedna od prednosti prenoćišta Bakarac. Zbog iznimno dobre prometne povezanosti i velikog parkirališta (uključujući prostore za autobuse), objekt je idealan za tranzitne goste, jednodnevne grupe i organizirane obroke na proputovanju. Restoran nudi raznovrsna jela, s naglaskom na primorske specijalitete i mediteransku kuhinju.

Privatni i obiteljski smještaj

Privatni smještaj čini temeljnu strukturu ponude Kraljevice. Obuhvaća niz obiteljskih kuća i apartmana u naseljima Kraljevica, Šmrika, Bakarac i Križišće, s prevladavajućom kategorizacijom od 3 zvjezdice. U posljednjih nekoliko godina bilježi se porast novoregistriranih jedinica, ali većina objekata još uvijek ne nudi dodatne sadržaje potrebne za dulji boravak i viši standard usluge.

3.2.1.1 Hotelski kapaciteti u razdoblju 2019. – 2023.

U razdoblju od 2019. do 2023. godine na razini Republike Hrvatske nije zabilježen značajan porast volumena hotelskih smještajnih kapaciteta, niti su evidentirane veće promjene u njihovoj regionalnoj distribuciji. Klaster Istra i dalje prednjači po broju hotelskih kreveta, slijedi ga Splitski klaster, dok Kvarner – kojem administrativno pripada i Kraljevica – zadržava treće mjesto. Klasteri Slavonije te Like i Karlovačke županije i dalje raspolažu s najmanjim brojem hotelskih kapaciteta.

Na području Kraljevice trenutačno posluju dva registrirana hotelska objekta:

- Hotel Kraljevica – manji hotel starije gradnje, s kapacitetom od približno 69 ležajeva. Iako funkcionalan i otvoren tijekom cijele godine, hotel je niže do srednje kategorizacije i zahtijeva infrastrukturnu i sadržajnu obnovu kako bi mogao odgovoriti na suvremene zahtjeve tržišta,
- Hotelsko naselje Uvala Scott – smješteno u uvali Grabrova, raspolaže s oko 300 postelja i predstavlja jedan od najvećih smještajnih objekata na području grada Kraljevice. Kompleks je izgrađen 1960-ih godina i karakterizira ga autentična arhitektura primorskog stila. Ipak, vidljiva je potreba za modernizacijom, unaprjeđenjem usluga te redefiniranjem pozicioniranja na turističkom tržištu.

Premda su oba objekta registrirana kao hoteli, njihova stvarna konkurentnost na tržištu zaostaje za suvremenim standardima, osobito u segmentima viših kategorija, dodatne ponude (poput wellnessa, konferencijskih prostora) te tematskog sadržaja.

3.2.1.2 Kapaciteti obiteljskog smještaja u razdoblju 2019. – 2023.

U razdoblju od 2019. do 2023. godine segment obiteljskog smještaja, koji obuhvaća privatne apartmane, sobe i kuće za odmor u vlasništvu fizičkih osoba (uključujući i smještaj unutar OPG-ova), bilježi kontinuiran rast na nacionalnoj razini. Taj rast zabilježen je u svim jadranskim

klasterima, pri čemu su apsolutno najveći prirasti ostvareni u Istarskom i Splitskom klasteru, dok su Središnja Hrvatska i Slavonija zabilježile najveće relativne stope rasta, iako s nižih početnih baza.

Kraljevica prati ovaj nacionalni trend – obiteljski smještaj čini temeljnu i najbrojniju strukturu smještajnih kapaciteta u destinaciji. Ponuda uključuje širok raspon objekata, od osnovno opremljenih apartmana i soba do suvremeno uređenih vila i kuća za odmor višeg standarda. Prema podacima sustava eVisitor i lokalne Turističke zajednice, u naseljima Kraljevica, Šmrika, Bakarac i Križišće registrirano je 194 privatnih iznajmljivača, s ukupnim kapacitetom od 1094 kreveta.

Najveći dio ponude smještaja u ovom segmentu klasificiran je unutar kategorije od 3 zvjezdice, što odgovara prevladavajućoj strukturi ponude na nacionalnoj razini. Međutim, posljednjih godina primjetan je porast objekata u višoj kategoriji (4 zvjezdice i više), osobito među novim kućama za odmor, dok se broj niže kategoriziranih kapaciteta (do 2 zvjezdice) postupno smanjuje.

S obzirom na ograničen volumen hotelskog smještaja, obiteljski smještaj u Kraljevici preuzima ključnu funkciju u prihvatu turista, osobito tijekom vršnih sezonskih mjeseci. Unatoč kvantitativnoj prisutnosti, veliki broj objekata i dalje ne nudi dodatne usluge (poput doručka, tematskih tura, sportskih aktivnosti), što rezultira ograničenjem u generiranju dodatne turističke potrošnje i smanjenjem vrijednosti ukupnog boravka po gostu.

3.2.1.3 Kapaciteti kampova u razdoblju od 2019. – 2023.

U razdoblju od 2019. do 2023. godine segment kamping smještaja u Hrvatskoj zabilježio je stagnaciju u pogledu ukupnog broja kreveta, kao i u distribuciji po turističkim klasterima. Izuzetak je klaster Istra, koji je ostvario određeni rast, dok je na području klastera Kvarner – kojem pripada i Kraljevica – zabilježen blagi pad kapaciteta. U ostalim dijelovima Hrvatske nisu zabilježene značajnije promjene.

Unatoč stagnaciji kvantitativnih pokazatelja, hrvatski kampovi su tijekom posljednjih dvadesetak godina prošli kroz proces značajne kvalitativne transformacije. Danas se više od 50 % ukupnih kamping kapaciteta u Hrvatskoj nalazi u segmentu više ili visoke kategorije, čime je stvoren prepoznatljiv proizvod na međunarodnom tržištu. Klaster Istra prednjači u ovom segmentu s gotovo polovicom ukupnih nacionalnih kapaciteta, od kojih se čak 60 % nalazi u kampovima viših kategorija.

Kampovi više i visoke kategorije pokazali su se kao najotporniji i najdinamičniji segment turističkog prometa u razdoblju nakon COVID-19 pandemije, s rastom noćenja od +11,7 % u usporedbi s 2019. godinom. U tom kontekstu, ulaganja u modernizaciju i diversifikaciju kamping ponude u Kraljevici predstavljaju strateški smjer razvoja, osobito u kontekstu pozicioniranja destinacije kao atraktivne za obiteljski, aktivni i ekološki orijentirani turizam.

3.2.1.4 Iskorištenost smještajnih kapaciteta

Ne ubrajajući 2020. godinu, koja je zbog pandemijskih okolnosti bila izrazito specifična i nestabilna, hrvatski hoteli kontinuirano bilježe značajno veću prosječnu iskorištenost kreveta u odnosu na druge vrste smještaja. Taj se trend očituje u većoj razini organiziranosti, marketinga i komplementarnih usluga koje hoteli nude (npr. prehrana, wellness, animacija).

U kontekstu Kraljevice, gdje dominira privatni i obiteljski smještaj, iskorištenost kreveta tijekom glavne turističke sezone (srpanj i kolovoz) dostiže zadovoljavajuće razine, no u predsezoni i posezoni primjetan je značajan pad popunjenosti, osobito kod smještaja bez dodatnih usluga. Hoteli (Hotelskog naselja Uvala Scott i Hotela Kraljevica) zbog zastarjelosti i ograničene ponude, također bilježe slabiju iskorištenost u odnosu na nacionalni prosjek za hotelski smještaj.

S druge strane, kampovi, uključujući Kamp Oštro, pokazuju povećanje iskorištenosti, osobito među gostima koji preferiraju boravak u prirodi, mobilne kućice i povoljnije oblike smještaja. Ovaj pozitivan trend potvrđuje potencijal kampa kao važnog nositelja budućeg razvoja turizma u destinaciji.

Obiteljski smještaj, iako kvantitativno dominantan, bilježi stagnaciju ili blagi pad iskorištenosti kreveta, što je posljedica slabe diverzifikacije ponude, nedostatka dodatnih usluga i sve veće konkurencije na tržištu. Poseban izazov predstavlja neravnomjerna sezonalna iskorištenost, s visokim opterećenjem u kolovozu, ali slabom popunjenošću u svibnju, lipnju, rujnu i listopadu.

3.2.1.5 Odnos kategorije smještaja i iskorištenosti kapaciteta

Uspoređujući sve vrste smještajnih kapaciteta na nacionalnoj razini, uočava se da stopa popunjenosti raste s porastom kategorije objekta. Taj trend je posebno izražen u hotelskom smještaju, gdje objekti više i visoke kategorije (4 i 5 zvjezdica) ostvaruju znatno veću popunjenost u odnosu na hotele niže kategorije – razlika u popunjenosti doseže i 25 postotnih bodova.

U Kraljevici, gdje su postojeći hoteli (Hotelskog naselja Uvala Scott i Hotela Kraljevica) kategorizirani nižim ili srednjim rangom te nedostaje smještaj visoke kategorije, taj se trend jasno odražava u slabijim stopama iskorištenosti. Potencijal za rast postoji upravo u segmentu hotela više kategorije, gdje bi i manji broj ležajeva mogao ostvariti bolju ekonomsku isplativost uz veću popunjenost i veću potrošnju po gostu.

Kod kampova, razlika u iskorištenosti između nižih i viših kategorija na nacionalnoj razini iznosi oko 13 postotnih bodova. Iako Kamp Oštro u Kraljevici trenutačno ne pripada višem standardu, modernizacija i uvođenje glampinga ili mobilnih kućica višeg standarda mogla bi rezultirati znatno većom iskorištenošću i produljenjem sezone.

U obiteljskom smještaju, razlika između kategorija po pitanju iskorištenosti znatno je manja – oko 4 postotna boda, što potvrđuje da samo kategorizacija nije presudan faktor za bolju popunjenost ako nije popraćena dodatnim sadržajima, iskustvenim proizvodima i aktivnim marketingom.

3.2.2 Ugostiteljstvo

Ugostiteljski sadržaji na području Republike Hrvatske kategorizirani su u tri osnovne skupine:

- restorani, konobe i pizzerije,
- noćni klubovi i barovi,
- seosko-turistička imanja koja nude ugostiteljske usluge.

Ugostiteljska ponuda Kraljevice koncentrirana je u priobalnim naseljima i urbanom središtu, dok područja udaljenija od mora, poput Križišća i Velog Dola, raspolažu skromnim ili nepostojećim ugostiteljskim sadržajima.

U ukupnoj strukturi ugostiteljske ponude dominira prva kategorija – restorani, konobe i pizzerije, a najzastupljeniji su objekti smješteni u središtu Kraljevice, uz obalu te u blizini kampova i turističkih naselja. Ponuda hrane temelji se na ribljim i mesnim jelima te mediteranskoj i kontinentalnoj kuhinji, uz sve češće korištenje lokalnih namirnica.

Noćni klubovi i barovi u Kraljevici prisutni su u ograničenom broju, većinom u obliku ljetnih beach barova ili sezonskih lokala. Nedostatak većih objekata noćne zabave čini destinaciju manje atraktivnom za mlađu populaciju i posjetitelje koji traže bogatiji noćni život, za razliku od susjednih destinacija poput Crikvenice ili Rijeke.

Treća kategorija, seosko-turistička imanja s ugostiteljskom ponudom, u Kraljevici su u manjoj mjeri zastupljena. Iako postoji potencijal u zaleđu i ruralnim dijelovima Kraljevice, takva ponuda još uvijek nije u dovoljnoj mjeri razvijena, što predstavlja razvojnu priliku za povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, OPG-ovima i eno-gastro ponudom.

Godišnji raspored poslovanja ugostiteljskih objekata jasno ukazuje da velik broj njih posluje isključivo tijekom glavne turističke sezone (lipanj – rujan). Ovaj sezonski karakter predstavlja otežavajući čimbenik za razvoj cjelogodišnjeg turizma te ograničava mogućnost plasiranja domaćih proizvoda izvan ljetnih mjeseci. Rad izvan sezone često nije ekonomski isplativ zbog nedovoljnog broja posjetitelja.

Tuna kao lokalni specijalitet[7]

Ne može se sa sigurnošću utvrditi otkada datiraju prve tunere; straže visoke oko 16 metara na kojima su ribari čekali da tune uđu u Bakarski zaljev i povikom signalizirali onima na obali da je vrijeme za lov, ali pretpostavlja se da njihovo postojanje seže još u doba prije knezova Zrinskih i Frankopana.

Koliki je značaj tunolov imao u Bakarcu govori i činjenica da su tunere kroz stoljeća bile važan faktor u rješavanju problema zapošljavanja mještana, što je naročito dolazilo do izražaja u teškim vremenima društvenih i ekonomskih kriza. Svaki je Bakarčan od najranijeg djetinjstva, penjući se

[7] *https://www.visitkraljevica.hr/gastronomija/*

po tunerama i pomažući u lovu tuna, stjecao iskustva i osposobljavao se za ribara, bez obzira kojim će se poslom kasnije u životu baviti.

Specifičnost odnosa Bakarca i tunera evidentna je kroz mnoga stoljeća njihovog postojanja. Tunere su bile prisutne u kućama Bakarčana u ljetnim danima intenzivnog lova, kao i zimi dok se čekao početak nove sezone lova. Svaki izraženiji lovni manevar na tunerama izvlačio je mještane na more, a svaki značajniji lov značio je feštu cijelog mjesta. Tuna steak kao lokalni specijalitet može se kroz cijelu godinu pronaći u ponudi nekih od lokalnih ugostitelja.

Farma magaraca[8]

OPG Suzi predivno je mjesto u Šmriki na kojem se nalazi farma magaraca. Farma primorsko-dinarskih magaraca izvanredna je lokacija na kojoj djeca, mladi, ali i svi zainteresirani za životinjski i biljni svijet ovog područja mogu saznati više o ovim pametnim životinjama i sudjelovati u raznim aktivnostima.

Na farmi posjetitelji mogu obilaziti imanje, hraniti i timariti magarce, dok vlasnici dijele neke od zanimljivih informacija o životinjama i suživotu s njima. Djeca do 35 kilograma mogu magarce i jahati. U svojoj ponudi imaju i domaće magareće mlijeko vlastite proizvodnje.

Craft pive Škveranka i Gajetanska[9]

Konoba Fran Krsto Frankopan u svojoj ponudi ima dvije *craft* pive hrvatske proizvodnje – Škveranku i Gajetansku.

Imena piva vezana su uz Kraljevicu – Gajetanska je dobila ime po groti u uvali Carovo koju lokalno stanovništvo dobro poznaje, a Škveranka je svojevrsna zahvala svim ženama koje su radni vijek provele u škveru, ne samo u Kraljevici, već u svim škverovima. Obje pive su nepasterizirane, nefiltrirane i imaju mali udio CO2. Osim konzumacije, pive se mogu kupiti i kao poklon ili suvenir iz Kraljevice.

Mendulača

Turistička zajednica grada Kraljevice će kroz program "Kvarner - Europska regija gastronomije 2026." oživjeti, dodatno brendirati i predstaviti novi gastro proizvod - Mendulaču. Receptura se bazira na tradicijskom receptu iz Šmrike, a za Turistička zajednica grada Kraljevice će ju izrađivati slastičarka Antonia Mikac. Mendulača će postati novi slatki proizvod Kraljevice.

3.2.3 Turističke atrakcije

Turistička atrakcijska osnova svake turističke destinacije predstavlja ishodište i temeljni preduvjet za kreiranje optimalnog i održivog turističkog proizvoda. Kako bi se osmislila strategija razvoja

[8] *https://www.visitkraljevica.hr/farma-magaraca/*
[9] *https://www.visitkraljevica.hr/gastronomija/*

turizma Kraljevice, nužno je imati jasan uvid u turističku atrakcijsku osnovu kao preduvjet za oblikovanje i unaprjeđenje cjelokupne ponude destinacije.

U tom kontekstu, prilikom izrade Plana upravljanja destinacijom, provedena je sustavna analiza atrakcijske osnove, s ciljem da se:

- turistički resursi mogu identificirati, aktivirati i uključiti u ponudu (osobito oni nedovoljno valorizirani ili potencijalni),
- postojeća kulturna, prirodna i industrijska baština valorizira i pretvori u prepoznatljive kulturno-turističke cjeline i proizvode,
- osigura odgovarajuća zaštita atrakcija, njihova interpretacija i upravljanje posjetiteljima na održiv način.

3.2.3.1 Plaže[10]

Plaža Oštro

Plaža Oštro proteže se i u sklopu kampa Oštro te je idealno odredište za sve one koji uživaju u dodatnim sadržajima koje odmor na moru može ponuditi, poput dječjeg igrališta, napuhanaca u moru, *beach bara* te restorana u blizini. Bitno je napomenuti kako u nastavku popularne plaže postoje i one skrovitijeg karaktera, ali podjednako lijepe i vrijedne posjeta.

Uvala Carovo

Netaknuta priroda u pozadini i more oduvijek čine uvalu Carovo idealnom lokacijom za ljetne radosti. U neposrednoj blizini Dvorca Nova Kraljevica, uvala i sve njene plaže na nadohvat su ruke turistima i lokalnom stanovništvu. Uvala je idealna za one koji ne čeznu za dodatnim sadržajima poput barova i tobogana, već u uživanju u suncu i prirodi do kasnih ljetnih sati. Zahvaljujući svojoj lokaciji omogućava lagan pristup i bezbrižnu relaksaciju.

Uvala Grabrova

Šetalište koje je dio pristaništa za manje brodice i dom šljunkovitim plažama, grana se u dva smjera – prema naselju Oštro i prema mostu Krk. Čitavo područje između ta dva punkta prepuno je dodatnog sadržaja za sve one entuzijaste koji vole svoje vrijeme na moru provoditi u brojnim aktivnostima. Najpoznatije svakako su sandoline i pedaline, ali tu su i barke, stolni tenis, daske za jedrenje te hvaljeni buffet i konoba tik do mora.

Uvala Črišnjeva

Uvala Črišnjeva nudi usluge ugostiteljskog obrta „Sidro“ kao i mogućnost korištenja prostora i aktivnosti Športskog ribolovnog društva „Jastog“. Uvala Črišnjeva jedna je od omiljenih turističkih odredišta – pogotovo zaljubljenika u ribolov, ronjenje i plivanje.

[10] *https://www.visitkraljevica.hr/plaze/*

Brojne plaže mjesta Bakarac

Cijelom stranom zaljeva, uzduž jadranske magistrale, mjesto Bakarac prati obalu popločenu betonskim plažama. Počevši iz smjera Rijeke i krećući se prema jugu naići ćete na ove plaže redom: Zminca, Kupalište, Mala plažica, Palada, Skalada, Melina, Prva kućica, Sridnja kućica, Sansovo i Kavranić.

Pregršt plaža omogućava lokalnom stanovništvu, turistima i prolaznicima po magistrali da uživaju u prekrasnom kristalno čistom moru Bakarskog zaljeva. Brojni izvori i vrulje čine temperaturu mora nižom.

3.2.3.2 Znamenitosti[11]

Stari grad Zrinskih i crkva sv. Nikole

Stari grad Zrinskih nastao je u 17. st. na mjestu srednjovjekovnog kaštela čiji su dijelovi inkorporirani u baroknu arhitekturu. Sastavni je dio ovog kompleksa crkva sv. Nikole, danas u funkciji kraljevičke župne crkve. Crkva i toranj su barokizirani, s očuvanim starijim arhitektonskim elementima. Unatoč neistraženosti, dijelom zapuštenog stanja, naknadnih adaptacija i pregradnji, Stari grad Zrinskih je u velikoj mjeri sačuvao svoje barokno oblikovanje. To osobito vrijedi u slučaju njegova dva dvorišta arkadno raščlanjenih krila. U manjem je dvorištu sačuvano cilindrično krunište vodospreme s grbom obitelji Zrinski, inicijalima Petra Zrinskog i godinom 1651. Objekt je pod šifrom Z-790 zaveden kao zaštićeno nepokretno kulturno dobro.

Veći gornji atrij je 2023. godine obnovljen u sklopu projekta Urbane aglomeracije Rijeka „Povežimo se baštinom“. Kao krajnji rezultat povećana je kulturna i turistička aktivnost objekta. Predivnu utvrdu s dva impozantna atrija i pročeljem okrenutim moru može se posjetiti tijekom raznih ljetnih kulturnih događanja koja se održavaju unutar zidina ovog vrijednog povijesnog zdanja.

Dvorac Nova Kraljevica

Dvorac Nova Kraljevica, popularno među mještanima nazvan Frankopan, također je zaštićeno nepokretno kulturno dobro. Pravokutni tlocrt građevine dodatno je oplemenjen s četiri ugaone kule, a cijela je građevina pozicionirana prema moru na samom početku Kraljevice kao budni čuvar. Nakon mnogih faza njegovog korištenja – od plemića, preko Isusovaca do ratnih funkcija – ovaj impozantan dvorac danas je kulturni centar i središte raznih događanja u Kraljevici. U dvorcu su se smjestili Posjetiteljski i Interpretacijski centar u sklopu projekta „Putovima Frankopana“ te Mali muzej ribarstva i brodogradnje Kraljevica, izložbena galerija Ana Katarina i izložbeni prostor projekta 3rd Space Europe.

Nedavno restauriran kulturni spomenik, koji je po legendi mjesto kovanja poznate Urote zrinsko–frankopanske, danas je u svom punom sjaju te ponosno čeka na svoje posjetitelje.

[11] *https://www.visitkraljevica.hr/znamenitosti/*

U sklopu dvorca nalaze se ugostiteljski objekt i dva sanitarna čvora za posjetitelje. Prostorije dvorca su u funkciji gradskih klubova i udruga. Dvorac živi u punom sjaju u funkciji lokalne zajednice i posjetitelja.

Brodogradilište Kraljevica i luka Kraljevica

Brodogradilište u Kraljevici, osnovano je 1729. godine ediktom cara Karla VI. Jedno je od najstarijih na Jadranu, s dugom tradicijom gradnje drvenih jedrenjaka, a kasnije parobroda i ratnih brodova. Doživjelo je procvat pod braćom Pritchard u 19. stoljeću, a kasnije prelazi u ruke tvrtke Ganz-Danubius, postavši važno središte za Austro-Ugarsku mornaricu. Brodogradilište je imalo ključnu ulogu u razvoju tehničke kulture i industrije na ovom području, zapošljavajući do 900 radnika prije Prvog svjetskog rata. Nakon oba svjetska rata brodogradilište nastavlja rad, fokusirajući se na specijalizirane brodove i remont, sve do zatvaranja 2012. Nakon zatvaranja posluje u manjem obujmo kroz državnu koncesiju tvrtki „Dalmont“ u najvećem djelu kao remontno brodogradilište.

Operativna obala luka Kraljevica vrlo je aktivna luka i trenutno služi najviše za pretovar sitne plave ribe. Brodogradilište i luka Kraljevica danas svjedoče o nevjerojatnoj naprednosti i razvijenosti područja.

Spomenik sv. Nikole

S obzirom na činjenicu kako je područje Kraljevice oduvijek bilo poznato po pomorcima, 2008. godine akademski slikar Josip Diminić izradio je kip ovog značajnog sveca koji i danas podsjeća na značajne karakteristike Kraljevice i njenih stanovnika.

Kraljevačko podmorje krije kip svetog Nikole. Od 2008. godine u moru kod rta Lipica na Oštru, na dubini od 17 metara, nalazi se maleni kip sv. Nikole kojemu od tada, u povodu njegovog blagdana, svake godine podmorski hodočaste ronioci iz Hrvatske i inozemstva.

Svjetionik Rt Oštro – Lanterna

Poluotok Oštro također je dom zanimljivom svjetioniku koji je jedan od najstarijih ikad izgrađenih od strane Austro-Ugarske na ovom području. Uništen 1872. godine uslijed sigurnosnih razloga Austro-Ugarske i sigurne plovidbe Jadranom, čekao je na neko bolje vrijeme. 2008. godine svjetionik je obnovljen i danas daje dašak posebnosti poluotoku Oštro.

Tunere

Stajaća tunolovka prvi se put spominje 1438. godine kada su riječkim i kastavskim ribarima dopuštali spuštanje mreža u zaljevu Preluku. Nešto južnije, u Bakarskom zaljevu od nekadašnjih 67 tunera od Rijeke do Senja sada ponosno stoji samo njih nekoliko svjedočeći o tradicionalnom lovu na tunu, najveću ribu koštunjaču i najveću jestivu ribu.

Višestoljetna tradicija i jedinstveni način izlova tune na sjevernom Jadranu obilježili su trajno život mještana Kraljevice, a najviše Bakarca. Bakaračke tunere svjedoci su takvog načina tunolova još

od doba Zrinskih i Frankopana pa sve do 1977. godine kada su ove tunere bile posljednji puta u funkciji. Danas su ostale dvije tunere u Bakarcu kao dio kulturno-povijesne baštine ovog kraja.

Tunera ili straža sustav je lova na tune koji se sastoji od straža, mreža, plovila, mandraća, istezišta i ribarskih kućica. Funkcija tunere (straže) praćenje je i nadzor tuna i pravovremeno izdavanje zapovijedi za zatvaranje mreža.

Kako tunere u Bakarcu datiraju iz 13 st. tako su pod brojem Z-6682 kao Etnografska cjelina Bakaračke tunere uvrštene kao nepokretno kulturno dobro – kulturno povijesna cjelina. 2019. godine obnovljene su dvije tunere u uvali Carovo i Sansovo u sklopu Lokalne strategije razvoja u ribarstvu 2014.-2020.

Poluotok Oštro

Poluotok Oštro je zeleni šumoviti poluotok Kraljevice koji oduvijek plijeni pažnju svojim zelenilom, krošnjama koje formiraju prirodni hlad i ljepotom čistog mora koje se pripija duž cijelog poluotoka i stvara savršene uvjete za kupanje i odmor.

Šumoviti predio zaštićen je od snažnih udara vjetra, tako da je od davnina idealna lokacija za kupališta koja su počela nicati na tom području još 1891. godine. U narednim godinama kupališta će dobiti mnoga međunarodna priznanja za svoju izvrsnost dok će u 20. stoljeću dobiti svoje novo izdanje – ono sa sportskim terenima, kampom i ostalim blagodatima.

Arheološki lokalitet Gradac

Nedaleko od Kraljevice, južno od naselja Bakarac, nalazi se arheološki lokalitet Gradac – ostatci utvrde koja datira u prapovijest, u razdoblje brončanog doba.

Iako u samom Gradcu arheološka ispitivanja nisu nikad službeno obavljena, egzaminacija područja okolnih lokaliteta poput spilje Šmrike i ostalih, u kojima su pronađeni artefakti iz brončanog doba poput kamenog malja, svrstavaju i Gradac u pripadajuću eru.

Danas je lokalitet Gradac skromno nalazište s interesantnim ruševnim ostatcima građevina i sistema prastare utvrde, u brdu zaleđa Kraljevice.

Spomenik Palim borcima Domovinskog rata

Spomenik Palim borcima odaje počast sedmorici poginulih branitelja iz Kraljevice, u samom centru ispred Doma kulture i sporta Kraljevica.

Spomenik je rad akademske kiparice Tatjane Kostanjević.

Hotel Liburnia

Hotel Liburnija danas je ruševina na samoj obalnoj šetnici Kraljevice koja je sagrađena 1904. godine kao klinika za zdravstveni turizam koja je tada bila u svom usponu.

Hotel Liburnia izgrađen je 1904. godine od strane Philippa Ritter von Olschbaura iz Beča u neposrednoj blizini dvorca Nova Kraljevica. Objekt je klasični predstavnik secesijskog stila gradnje

te je bio prepoznat kao jedan od najljepših objekata na cijelom Kvarneru. Kraljevica je bila na turističkoj karti poznata upravo po ovom velikom i raskošnom kompleksu. Nakon 1911. pa sve do 1991. godine zgrada je korištena kao ortopedska bolnica, nakon čega započinje propadanje i devastacija objekta koje je od 1991. godine van funkcije.

Krčki most

Krčki most izgrađen je na području grada Kraljevice, a spaja kopneni dio s otokom Krkom. Most spaja kopnenu stranu iz područja uvale Črišnjeva i Scott s otočkom stranom, općinom Omišalj na Krku.

Kultni armiranobetonski gospodin spaja otok Krk, kolijevku frankopanske obitelji, s kopnom kod Kraljevice te predstavlja pravi inženjerski pothvat svoga vremena. Kad je otvoren 1980., s betonskim lukom od 390 metara, nadmašio je rekord što ga je dotad držao most u Sidneyu – za cijelih 85 metara.

Šterne

Šterne ili kameni spremnici za kišnicu koje su zidali majstori kopajući jamu u zemlji koju se obzidalo i oblagalo glinom i crvenkastom rudom kako bi zadržala vodu. Voda se grabila iz grla šterne iznad kojega je stajao željezni luk s koloturom – često ukrašen motivom cvjetne dekoracije, pijetla, vjetrokaza ili obiteljskoga simbola.

U Starom gradu Zrinskih, u Donjem kaštelu, 1651. godine izgrađena je prva šterna u Kraljevici. Iste godine podignut je dvorac Nova Kraljevica u čijem se atriju nalazi velika šterna ukrašena grbovima Zrinskih i Frankopana. Zbog vojnih potreba, još jedna šterna podignuta je 1764. godine u Gornjem kaštelu Starog grada Zrinskih. Posebno mjesto u gradskom životu zauzima i pučka šterna u Banju koju je 1887. godine dao izgraditi mještanin Mato Valjato.

3.2.3.3 Outdoor[12]

Karting

Karting u Kraljevici nadaleko je poznat po svojim visoko kvalitetnim vozilima i stazama, a to možemo zahvaliti Kartodromu *Bura* koji se nalazi u Šmriki. Karting nudi neusporedivu zabavu za sve posjetioce, uz visoku razinu profesionalnosti osoblja i najvišeg standarda sigurnosti.

Farma Magaraca

Farma primorsko-dinarskih magaraca izvanredna je lokacija na kojoj djeca, mladi, ali i svi oni zainteresirani za životinjski i biljni svijet ovog područja mogu saznati više o ovim pametnim životinjama i sudjelovati u raznim aktivnostima.

[12] *https://www.visitkraljevica.hr/outdoor/*

Pješačka staza „Stazama naših nona“

Kružna staza „Stazama naših nona“ proteže se od Kraljevice, kroz šetnicu uz more do Bakarca, preko Šmrike i Banja, natrag do Kraljevice. Ova pješačka staza pruža prekrasan uvid u putove kojima su se nekada kretale naše none, a realizirana je uz pomoć PD Tuhobić. Staza je označena markacijama koje upućuju na smjer kretanja te nije zahtjevna. Duljina staze je 10,7 kilometara i pogodna je za sve uzraste.

Turistička zajednica grada Kraljevice u suradnji s udrugama i planinarskim društvima organizira vođene ture „Bark and hike“ programe.

Pješačka staza „Krajolikom našim“

Pješačka staza „Krajolikom našim“ također je kružna staza koja započinje u Dvorcu Nova Kraljevica, prolazi preko Banja i Šmrike sve do Črišnjeve i Uvale Scott, natrag do Kraljevice. Staza „Krajolikom našim“ također je realizirana uz suradnju s PD Tuhobić. Staza se dijelom proteže kroz šumu, a dijelom uz more. Staza je također označena odgovarajućim planinarskim markacijama koje navode smjer kretanja, a dužina staze je 11 kilometara. Ne iziskuje veliku fizičku spremnost, nije zahtjevna i to je čini pogodnom za sve sportaše i rekreativce.

Turistička zajednica grada Kraljevice u suradnji s udrugama i planinarskim društvima organizira vođene ture „Bark and hike“ programe.

Biciklistička tura „Tragovima Frankopana“

Bike tura „Tragovima Frankopana“ pruža istraživanje bogate materijalne i duhovne baštine Zrinskih i Frankopana, moćnih obitelji koje su obilježile pet i pol stoljeća hrvatske povijesti.

Tura započinje u Dvorcu Nova Kraljevica, a proteže se kroz Stari grad Hreljin do Bakarskih prezida, upečatljivih terasa formiranih suhozidima na kojima se tradicionalno uzgajala vinova loza te proizvodilo poznato pjenušavo vino. S Bakarskih prezida spušta se do grada Bakra te potom natrag u Kraljevicu. Tura je srednje težine te ju čini 80 % asfalta.

Putovima Frankopana do Hreljinske gradine

Ruta inspirirana ostavštinom slavne hrvatske obitelji Frankopan povezuje jedan od najljepših frankopanskih dvoraca – Dvorac Nova Kraljevica i Stari grad Hreljin. Kreće se od Kraljevice obalnom šetnicom prema Bakarcu uz pogled na Bakarski zaljev i tunere. Iz Bakarca slijedi uspon prema naselju Hreljin i živopisno uređenom šetnicom „Put Gradine“ nastavlja se do Starog grada Hreljina. S Hreljinske gradine slijedi spust prema zaseoku Mali Dol, a potom starom rimskom cestom natrag prema Bakarcu i Dvorcu Nova Kraljevica.

Avanturistička tura „Putevima lovaca“

U edukativnoj avanturi „Putevima lovaca“ istražuju se ljepote i otkrivaju tajne kraljevačkog kraja. Korača se šumama malenoga primorskog mjesta Bakarac, kreće se putevima kojima su nekada davno stupale rimske legije. Obilazi se staro zapušteno šumsko groblje i bršljanom obrasli crkveni objekti uz priče o divljim životinjama koje se mogu i hraniti.

Planinarskim putovima Frankopana

Planinarsku obilaznicu Planinarskim putovima Frankopana čini 20 frankopanskih kaštela i sakralnih objekata i 21 planinski vrh na području Primorsko-goranske županije.

U Kraljevici se nalaze dvije točke obilaznice – Dvorac Nova Kraljevica i Stari grad Zrinskih. Za turistički obilazak svih 20 kaštela i sakralnih objekata dodjeljuje se brončana značka, a osnovnim priznanjem ove planinarske obilaznice smatra se srebrna značka koja se dodjeljuje obilazniku koji dokaže da je posjetio svih 21 planinskih vrhova (obaveznih kontrolnih točaka). Zlatna značka dodjeljuje se onim polaznicima koji prođu svih 41 kontrolnih točaka.

Rijeka Outdoor – Riječki prsten

Grad Kraljevica dio je projekta i inicijative pod nazivom Rijeka Outdoor koja uključuje trailove, biciklističke staze, pješačke rute i šetnice koje pružaju razne opcije za sve ljubitelje prirode.

3.2.3.4 Manifestacije[13]

Kraljevica tijekom godine organizira niz tradicionalnih i tematskih manifestacija, što dodatno obogaćuje turističku ponudu i privlači posjetitelje svih profila. Od kulturno-glazbenih događanja i rekonstrukcija povijesnih običaja do tradicionalnih gastronomskih i sportskih aktivnosti – manifestacije se održavaju raspoređene kroz sezonu i izvan turističke "sezone visokih temperatura", čime se produljuje turistička godina i podržava održivi razvoj.

Leto va Kraljevici i Kraljevačko kulturno leto

Leto va Kraljevici je kulturno-zabavno-sportska manifestacija koja se održava uzastopno već dugi niz godina.

Period održavanja najveće kraljevačke manifestacije je od kraja lipnja do konca kolovoza. Manifestacija Leto va Kraljevici održava se na cijelom području grada Kraljevice, odnosno i u mjestima Šmrika, Bakarac i Križišće. Kulturno-umjetnički program objedinjen je u Kraljevačkom kulturnom letu, programu unutar manifestacije Leto va Kraljevici. Otvaranje Kraljevačkog kulturnog leta prate nastupi lokalnih kulturno-umjetničkih društava, klapa i plesnog kluba. Leto va Kraljevici donosi razne događaje, a Dvorac Nova Kraljevica i Trg Zrinski oživljeni su kroz razne koncerte, predstave, umjetničke performanse i programe.

Tira, Tira – fešta od tune

Tira, tira manifestacija je koja simulira tradicijski tunolov. Riječ je rekonstrukciji starinskoga lova na tune u kojoj sudjeluju promatrači na tunerama, tzv. stražari, i ribari s drvenim brodicama koji love tunu.

Cjelokupan događaj može se pratiti s obale ili iz barki u Bakarskom zaljevu. Nakon rekonstrukcije starinskoga lova na tune slijedi zabava i ugodno druženje uz glazbeni program i ugostiteljsku

[13] *https://www.visitkraljevica.hr/manifestacije/*

ponudu jela od tune. Tira, tira se održava u kolovozu, a kroz ovu specifičnu i atraktivnu manifestaciju se želi turistima i ostalim posjetiteljima približiti povijesna baština i običaji kraja te važnost tunera koje krase Bakarac. Svakako treba spomenuti i Miću Tiru koja se održava uoči Velike Tire te se organizira s ciljem njegovanja tradicijskih i baštinskih vrijednosti kod najmlađih. 2018. godine manifestacija Tira, tira osvojila je nagradu Simply the best za kreativnost.

Ex tempore – Lanterna se budi…

Ex Tempore – Lanterna se budi… je likovno-umjetnička manifestacija koja se prvi puta održala 2022. godine. Riječ je o internacionalnoj manifestaciji *ex tempore* (lat. bez pripreme), odnosno likovnom događaju, natječaju koji se održava na ponos grada Kraljevice i cijele šire zajednice u Dvorcu Nova Kraljevica – Frankopan. Program se održava u rujnu, a naziv Lanterna se budi… je odabran zbog kraljevačkoga simbola, svjetionika na rtu Oštro. Također, najbolji radovi dobivaju ocjenu od stručnog žirija i prigodnu nagradu.

Dječji dan u Frankopanu

Dječji dan u Frankopanu manifestacija je posvećena djeci koja se organizira u suradnji s portalom Avanture malih okica.

Dječji dan u Frankopanu se održava u svibnju. Cilj je okupiti što više djece iz sportskih i umjetničkih udruga te vrtića i škola sa svrhom predstavljanja njihovog rada lokalnoj zajednici te međusobnog druženja i zabave. Kroz cjelodnevni program predstavlja se ponuda aktivnosti za djecu u Kraljevici, a pruža se i uživanje u brojnim aktivnostima kao što su likovne, kreativne i edukativne radionice, predstave, sportske aktivnosti, korištenje napuhanca, foto kutak i sl.

Mikuljna va Kraljevici

Mikuljna va Kraljevici započinje krajem studenog, a završava sredinom prosinca. Blagdan kraljevičkog zaštitnika, Sv. Nikole, obilježava se različitim događanjima. Iz programa satkanog od vjerskih, kulturnih i sportskih događanja treba izdvojiti tradicionalno hodočašće pomoraca, obilježavanje Dana grada Kraljevice uz druženje građana, a završetak događanja zaokružuju ronioci svojim podmorskim hodočašćem Sv. Nikoli.

Bela nedilja

Bela nedilja je događaj koji se tradicionalno odvija na Križišću svake godine prvog vikenda u listopadu. Događaj obilježavaju sportski turniri, svete mise te natjecanje u kuhanju kotlića nakon čega slijedi zabava uz glazbu i bogatu ugostiteljsku ponudu. Cilj manifestacije okupljanje je lokalnih proizvođača, malih OPG-ova i vinara.

Wine & Art Frankopan

Wine & Art Frankopan je događaj inspiriran umjetnošću i vinom, a sama manifestacija smještena je u Dvorcu Nova Kraljevica. Program se provodi uz vodstvo akademskog slikara Ivana Tomečaka. Wine & Art obilježavaju dobra zabava i kreativnost, a sav pribor i materijal su unaprijed osigurani. Događaj se održava nekoliko puta godišnje te su dobrodošli profesionalci i amateri slikari.

Maškare i maškarani običaji

Maškare u Kraljevici su tradicija koja se njeguje od davne 1984. godine, a odvijaju se svake godine u periodu od siječnja do ožujka. Maškarane grupe (*Mesopustari Kraljevice, Šmričke mačkare, Udruga Čenguti Bakarac* i *Maškare Dol-Križišće)* s područja grada Kraljevice već dugi niz godina organiziraju i sudjeluju u *maškaranim tancima* u cilju očuvanja tradicije. Kruna svih događaja je veliki Riječki Karneval na koji sve maškarane skupine odlaze svake godine i ponosno predstavljaju svoj kraj.

Sudjelovanje u ostalim programima i manifestacijama

Noć muzeja, Noć knjige, Noć tvrđava i ostale prigodne kreativne radionice.

3.2.4 Turističke usluge

Turističke usluge čine ključnu komponentu turističke ponude svake destinacije, jer neposredno utječu na zadovoljstvo, sigurnost i ukupni doživljaj posjetitelja. Sukladno Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21, 132/21), turističke usluge obuhvaćaju različite specijalizirane aktivnosti koje se pružaju turistima tijekom njihova boravka u destinaciji.

Usluge turističkih agencija

Djeluje manji broj lokalnih turističkih agencija (fizičke i pravne osobe) koje pružaju usluge posredovanja pri smještaju, organizaciji izleta i transfera. Pojedini iznajmljivači i agencije nude jednodnevne brodske izlete, ribolovne ture i posjete obližnjim otocima.

Ribolovni izleti

Tira Fishing tim iz Bakarca i Team Dumboka iz Šmrike nude jedinstvena iskustva ribolovnih izleta. Kroz ove avanture upoznaje se s atraktivnim lovom na velike ribe (Big Game Fishing) ili pak ribolovom sezonske ribe.

Najam broda

U uvali Grabrova unutar kompleksa Uvala Scott pruža se mogućnost najma broda. Također, brod se može iznajmiti i preko Tira Fishing Teama u Bakarcu i Teama Dumboka u Šmriki.

Avanturistička tura Putevima lovaca

U edukativnoj avanturi Putevima lovaca istražuju se ljepote i otkrivaju tajne kraljevačkog kraja. Korača se šumama Bakarca, kreće se putevima kojima su nekada davno stupale rimske legije i prevozili se mrtvaci. Obilazi se staro zapušteno šumsko groblje i bršljanom pojedeni crkveni objekti uz priče o divljim životinjama koje se mogu i hraniti. Turu provodi pustolovni vodič Marko Sladić.

Vodičke i interpretacijske usluge

U dvorcu Nova Kraljevica – Frankopan nalaze se Posjetiteljski i Interpretacijski centar u sklopu projekta Putovima Frankopana te Mali muzej ribarstva i brodogradnje Kraljevica, izložbena galerija Ana Katarina i izložbeni prostor projekta 3rd Space Europe.

Dvorac Nova Kraljevica prva je postaja na povijesnome i kulturološkom putovanju i poziv na istraživanje bogate materijalne i duhovne baštine Frankopana i Zrinskih, nanizane od Krka preko Vinodola do Gorskoga kotara. Kroz vođene ture dvorcem domaće i strane posjetitelje svih uzrasta upoznaje se s važnom kulturnom i maritimnom baštinom Kraljevice.

Usluge sporta, rekreacije i zabave

U blizini kampa Oštro i uvale Grabrova dostupne su usluge najma kajaka, pedalina i bicikala.

Maloprodajni i popratni sadržaji relevantni za turiste

U centru Kraljevice dostupne su trgovine mješovitom robom, pekare, ljekarna, pošta, bankomat, poslovnica banke i benzinska postaja. Tijekom ljeta djeluje nekoliko suvenirnica i štandova, tržnica i ribarnica djeluju sezonski i u ograničenom kapacitetu. Poštanski uredi nalaze se u Kraljevici, Bakaracu, Šmriki i Križišću.

Ostale relevantne usluge

U destinaciji djeluju frizerski i kozmetički saloni te manji broj ugostiteljskih i uslužnih obrta. Kraljevica nema organiziranu turističku ambulantu tijekom ljetnih mjeseci, pristup hitnim zdravstvenim uslugama temelji se na dostupnosti u Rijeci i Crikvenici. U Kraljevici radi ispostava Doma zdravlja u redovnom radnom vremenu s dvije ambulante obiteljske medicine, jednom pedijatrijskom ambulantom i dvije stomatološke ordinacije. Također je aktivna Ordinacija za ortodonciju.

3.3 Resursna osnova

Resursna osnova predstavlja ključan dio analize stanja destinacije i temelj za usmjeravanje njezinog daljnjeg turističkog razvoja. Ona obuhvaća prirodne i kulturne resurse koji trenutno nisu (ili su nedovoljno) uključeni u funkciju turizma, ali koji imaju značajan potencijal za unapređenje atraktivnosti, konkurentnosti i održivosti destinacije u budućnosti.

Resursna osnova uključuje širok spektar neiskorištenih ili djelomično korištenih elemenata, koji se mogu integrirati u održive turističke proizvode. Ti resursi predstavljaju temelj za razvoj autentične, prepoznatljive i raznolike ponude koja odgovara suvremenim zahtjevima tržišta.

3.3.1 Kultura i baština

Kulturna baština – materijalna i nematerijalna – zajedničko je bogatstvo čovječanstva u svojoj raznolikosti i posebnosti. Njezina zaštita jedan je od temeljnih čimbenika za prepoznavanje, očuvanje i afirmaciju kulturnog identiteta zajednice, ali i za razvoj održivog turizma temeljenog na autentičnosti i lokalnim vrijednostima.

Ministarstvo kulture i medija razvija različite mehanizme i mjere zaštite kulturne baštine s ciljem osiguranja njezine održivosti, što uključuje identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, korištenje i promicanje njezinih vrijednosti.

Kulturnu baštinu čine:

- pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značaja,
- arheološka nalazišta i krajolici koji svjedoče o dugotrajnoj prisutnosti čovjeka u prostoru,
- nematerijalne vrijednosti, uključujući jezik, običaje, glazbu, rukotvorine, gastronomske tradicije i sjećanja zajednice,
- dokumentacijska i bibliografska baština te zgrade i prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra.

3.3.1.1 Kulturna dobra

Na području Kraljevice nalazi se pet zaštićenih kulturnih dobra koja su upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Dvorac novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica

Dvorac novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica u Kraljevici je srednjovjekovna fortifikacijska građevina smještena na brežuljku iznad mora s kojeg dominira okolišem. Svojim dimenzijama i oblikom (četvrtasta s okruglim ugaonim kulama) predstavlja izvanredan arhitektonski akcent. Osim kulturno umjetničke vrijednosti, kaštel ima i veliko povijesno značenje jer je vezan uz ime hrvatskih knezova Frankopana.

Mjesto sastanaka s drugom Titom 1925. – 1926.

Mjesto sastanaka komunističkih aktivista tijekom 1925. i 1926. godine nalazi na unutarnjem dijelu poluotoka Oštro dijametra 212 metara.

Stari grad Zrinskih s crkvom sv. Nikole

Stari grad Zrinskih nastao je u 17. st. na mjestu srednjovjekovnog kaštela čiji su dijelovi inkorporirani u baroknu arhitekturu. Sastavni je dio ovog kompleksa crkva sv. Nikole, danas u funkciji kraljevičke župne crkve. Crkva i toranj su barokizirani, s očuvanim starijim arhitektonskim elementima. Unatoč neistraženosti, dijelom zapuštenog stanja, naknadnih adaptacija i pregradnji, Stari grad Zrinskih je u velikoj mjeri sačuvao svoje barokno oblikovanje. To osobito vrijedi u slučaju njegova dva dvorišta arkadno raščlanjenih krila. U manjem je dvorištu sačuvano cilindrično krunište vodospreme s grbom obitelji Zrinski, inicijalima Petra Zrinskog i godinom 1651.

Svjetionik Oštro

Jedan od najstarijih svjetionika koje je Austro-Ugarska monarhija izgradila u Kvarnerskom zaljevu. Izgrađen je 1872. godine kao dio projekta osvjetljavanja pomorskih komunikacija prema riječkoj luci. Svjetionik je tipska prizemnica s pravilno obrađenim kamenim kvadrima. Standardni rektangularni otvori imaju kamene okvire. Potkrovni je vijenac četvrtasto profiliran. Iznad četverostrešnog krovišta izdiže se okrugli kameni toranj zidan pravilno uslojenim manjim, duguljastim klesancima. Toranj ima plitke kordonske vijence i jače istaknuti zaobljeni vijenac

podno šetnice s metalnom ogradom. Na vrhu tornja sačuvan je stariji tip svjetlarnika s metalnom lukovicom.

Etnografska cjelina Bakaračke tunere

Postojanje stajaćih tunera u Bakarcu seže do 13. stoljeća kada je gospodarska organizacija Knežije vinodolske i Gospoštije Hreljin u stajaćim ribolovnim napravama za lov tuna u Bakarcu imala jedno od najjačih materijalnih uporišta. Iste tunere najdulje su se (do 70-ih godina 20. stoljeća) unutar čitavog kvarnerskog područja očuvale u uporabi. Sporadično su obnavljane (budući sazdane iz relativno trošnog materijala) 1986., a potom i 2007. godine. Njihova obnova predstavlja svojevrsnu memoriju kako na povijesnu prisutnost tako i na radni proces ove vrste ribolovnih naprava na Jadranu. Bakaračke tunere neosporno pridonose vizualnom identitetu krajolika.

3.3.1.2 Pokretni spomenici

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 145/2024) pokretna kulturna dobra mogu biti svi predmeti i zapisi od kulturnog, povijesnog, umjetničkog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog, etnološkog, znanstvenog, tehničkog i društvenog značaja:

- pojedinačni predmeti i zbirke u muzejima, knjižnicama, arhivima i drugim ustanovama
- pojedinačni predmeti, zbirke, sakralni inventari i oprema u vlasništvu vjerskih zajednica
- pokretni arheološki nalazi
- predmeti i zbirke drugih pravnih i fizičkih osoba.

Pokretni spomenik kulture je kulturno dobro koje je pokretno i može se premještati s jednog mjesta na drugo, a smatra se kulturnim naslijeđem zbog svoje povijesne, umjetničke, znanstvene ili druge kulturne vrijednosti. Ovi spomenici obuhvaćaju predmete poput umjetničkih djela, knjiga, arheoloških nalaza, povijesnih dokumenata, zbirki, namještaja i drugih predmeta koji imaju značajnu kulturnu ili povijesnu vrijednost.

Pokretni spomenici kulture zaštićeni su zakonima o kulturnoj baštini i njihova prodaja, izvoz ili premještanje bez odobrenja nadležnih tijela može biti zabranjeno, kako bi se očuvala njihova kulturna i povijesna vrijednost.

U Kraljevici su sljedeća zaštićena pokretna kulturna dobra:

- Z-4511 Orgulje u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1863. god.
- Z-2670 Oltar sv. Nikole Biskupa u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 18. st. do 19. st.
- Agregat Aran pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1952. god.
- Z-5982 Zbirka maketa brodova iz Brodogradilišta Kraljevica pokretno kulturno dobro – zbirka Kraljevica

Mali muzej ribarstva i brodogradnje Kraljevica

Zbirka maketa brodova brodogradilišta Kraljevica je 11. prosinca 2015. darovana Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka. U travnju 2024. godine odabrani su predmeti preseljeni u obnovljeni dio dvorca Nova Kraljevica – Frankopan te su predstavljeni u Malom muzeju ribarstva i brodogradnje Kraljevica. Muzej je smješten na prvom katu Dvorca Nova Kraljevica – Frankopan. Zbirku čini 30 maketa brodova izgrađenih u Brodogradilištu Kraljevica nakon Drugoga svjetskog rata, ali sadrži i makete jedrenjaka izgrađenih u 19. stoljeću. Osim maketa, u Zbirci se nalaze i slike brodova izgrađenih u Brodogradilištu te dio brodograditeljskog alata upotrebljavanog u Brodogradilištu tijekom 19. i 20. stoljeća. Brodogradilište Kraljevica bilo je poznato po gradnji prvih trajekata za brodarsku tvrtku Jadrolinija te po gradnji ratnih brodova, za nekadašnju Jugoslavensku, a od 1991. Hrvatsku ratnu mornaricu. Zbirka maketa zaštićeno je kulturno dobro Republike Hrvatske, upisana u Registar kulturnih dobara RH. U prostoru kule Muzeja smještena je i građa koja pokazuje ribolovnu tradiciju kraljevačkog kraja poput vrša, ribarskih štapova, udica, ferala, osti, mreža, parangala i sl.

3.3.2 Arheološke zone i lokaliteti

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 145/2024) arheološko nalazište i/ili zona od interesa za zaštitu sadržava dokaze o prošlim ljudskim aktivnostima ili razdobljima u povijesti, a posjeduje cjelovitost i izvornost fizičkih ostataka.

Arheološke zone i lokaliteti imaju veliki značaj za turizam, jer ne samo da privlače posjetitelje zainteresirane za povijest i kulturu, već i doprinose razvoju lokalne zajednice i ekonomije.

Arheološki lokalitet Gradac

Nalazi se južno od naselja Bakarac, a riječ je o ostacima prapovijesne utvrde iz razdoblja brončanog doba. Do lokaliteta vodi šumska stazica, a na vrhu lokaliteta se nalazi stol s klupama za posjetitelje i interpretacijska tabela s nazivom i opisom lokaliteta. Lokalitet ima potencijal za dodatno uključivanje u edukativne sadržaje i terenske obilaske.

3.3.3 Sakralna baština

Sakralne građevine – crkve, kapele i samostani – predstavljaju najbrojnije i najraširenije objekte kulturne baštine na prostoru grada Kraljevice. Iako često skromnijih dimenzija, te su građevine izrazito slikovite, povijesno i simbolički značajne te neraskidivo povezane s identitetom lokalnih zajednica.

Župna crkva sv. Nikole

Župna crkva sv. Nikole sastavni je dio Starog grada Zrinski, a podignuta je na mjestu nekadašnje kapelice iz 586. godine. Izgrađena u baroknom stilu i posvećena zaštitniku pomoraca. Smještena je iznad luke, s pogledom na more i predstavlja duhovno i vizualno središte grada Kraljevice.

Kapelica je izgrađena 1471. godine, a od 16. stoljeća pa sve do 1790. godine kapelica je bila skladište soli. Proširenjem 1750. godine kapelica postaje župna crkva. Tada dobiva i barokni toranj s očuvanim elementima prijašnjeg kasnogotičkog stila. Zvonik je sagrađen 1790. godine, a orgulje su postavljene 1863.

Znamenita je po oltarnoj slici sv. Nikole, koju je papa Pio VI. krajem 18. stoljeća obdario posebnom povlasticom potpunog oprosta vremenitih kazni onome tko pohodi to svetište na blagdan sv. Nikole.

Uz kip sv. Nikole koji se nalazi uz stube kojima se penje do crkve, postoji još jedan identičan, ali umanjen brončani svečev kip, 17 metara pod morem, uz rt Lipica na poluotoku Oštro.

Crkva sv. Trojice

Sakralna građevina u zaleđu, smještena na uzvisini, s pogledom na okolni krajolik. Oko crkve se nalazi staro groblje i čempresna aleja, što dodatno naglašava ambijentalnu vrijednost lokaliteta.

O podrijetlu crkve sv. Trojice se ne zna mnogo, ali poznata je legenda o njezinoj izgradnji. Legenda kaže da su Tatari, nakon pobjede nad ugarsko-hrvatskim kraljem Belom IV., zaprimili vijest o smrti svojega vrhovnog vođe – kana. Većina se vojske povukla, a manji dio nastavio je s pohodima. Kad su stigli do Grobničkoga polja u blizini Kraljevice, dočekale su ih odlučne i hrabre žene koje su se branile bacajući kamenje na vojsku.

Nakon što su porazile Tatare, to su isto kamenje, na glavama, donijele na ovo mjesto i položile u temelje crkve svete Trojice.

Vrata ove crkve otvaraju se samo tri puta kroz godinu: na blagdane svete Trojice, svetog Roka i Kraljice Presvete Krunice.

Kapela sv. Barbare

Zaštitnice rudara i pomoraca, smještena na brijegu iznad Šmrike, pruža panoramski pogled na Vinodolski kanal i otok Krk. Lokacija ima izniman potencijal kao vidikovac i punkt za tematske šetnje.

Crkva sv. Anton Opat u Šmriki

Negdje oko 1800. godine u Šmriku je stigao bogati trgovac i prenoćio kod mještanina Antuna Čabrijana. Na odlasku je zaboravio ponijeti svoj novi mornarski kaput. Antun, znajući da se trgovac vjerojatno neće vratiti, prodao je kaput za osam forinti – svotu koja je tada predstavljala lijepu vrijednost. Bio je pošten čovjek i nije htio novac zadržati za sebe. Umjesto toga, od njega je sazidao malu kapelicu i u nju smjestio sliku sv. Antona, pustinjaka – svoga krsnog zaštitnika.
Već sljedeće godine, tik uz sliku svetca u kapelici, narojile su se pčele. Antun nije uzeo med za sebe, već ga je prodao i od zarađenoga novca proširio kapelicu u crkvicu koja nosi ime sv. Anton.

Također, treba spomenuti **crkvu sv. Petra u Bakarcu** i **crkvu Presvetog Srca Isusova u Križišću**.

Ostaci manjih kapelica i crkvica iz kasnog srednjeg vijeka i novijeg razdoblja, raspršeni su po ruralnim naseljima poput Križišća, Velog i Malog Dola.

U prostornim planovima grada Kraljevice i okolnih naselja evidentirano je više desetaka sakralnih objekata, različitih povijesnih stilova – od predromaničkih i gotičkih elemenata do baroknih i historicističkih detalja. Njihova posebnost leži u položaju: većina ih je smještena u središtima naselja, na uzvisinama ili rubovima šuma, često uz panoramske poglede i u okruženju zaštićenih zelenih pojaseva i aleja čempresa.

3.3.3.1 Pomorsko hodočašće sv. Nikoli

Pomorsko hodočašće svetom Nikoli u Kraljevici predstavlja jedan od najautentičnijih turističkih i vjerskih proizvoda. Ovaj događaj nije samo vjerski obred, već ključna točka nematerijalne kulturne baštine koja povezuje povijest, pomorstvo i identitet zajednice.

Pomorsko hodočašće povodom blagdana sv. Nikole (6. prosinca) privlači vjernike, pomorce i posjetitelje iz cijele Hrvatske. Flota brodova (od ribarskih brodica do školskih brodova i turističkih jedrenjaka) kreće iz okolnih mjesta prema Kraljevici. Blagoslov ispred rive u Kraljevici simbolizira zaštitu pomoraca, dok običaj spaljivanja starog drvenog broda kao žrtve paljenice sv. Nikoli za spas svih pomoraca i brodova. Zatim slijedi svečana procesija od rive do župne crkve sv. Nikole.

3.3.4 Priroda i okoliš

Uza sve izazove modernog razvoja, s jasno definiranim principima i ciljevima te odlučnim djelovanjem, okoliš je u Republici Hrvatskoj moguće dugoročno očuvati i razvijati na načelima održivosti. Od osobite je važnosti zaštita okoliša i prirodnih resursa, unapređenje sustava upravljanja okolišem, prevencija onečišćenja, integracija zaštite okoliša u sektore poput turizma, energetike, poljoprivrede, prometa i šumarstva, kao i aktivno uključivanje javnosti u procese donošenja odluka i provedbe mjera. Ključnu ulogu u provedbi projekata zaštite okoliša i sufinanciranju istih ima Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

U odnosu na većinu industrijski razvijenih država Zapadne Europe, Hrvatska raspolaže velikim površinama netaknute i očuvane prirode. Takve površine, uz sve jaču ekološku svijest stanovništva i institucija te povećana ulaganja u zaštitu prirode, predstavljaju vrijedan kapital za buduće naraštaje i održivi razvoj turizma.

Prirodne značajke prostora obuhvaćaju raznolike stanišne tipove, od morskog ekosustava obalnog pojasa, preko mediteranskih šuma i makije, do kultiviranog krajobraza vinograda i maslinika. Iako nema velikih strogo zaštićenih prirodnih područja (poput nacionalnih parkova ili značajnih krajobraza proglašenih na razini države), sama raznolikost i očuvanost prirode predstavljaju vrijednosti koje treba zaštititi i održivo koristiti.

Hidrološke značajke[14]

Kraljevica ima dugu obalu koja obuhvaća dijelove Kvarnerskog i Bakarskog zaljeva, što je značajno utjecalo na povijesni razvoj naselja, ponajviše kroz pomorstvo, ribarstvo i brodogradnju. More oko Kraljevice većinom je mirno zbog zavjetrine koju osiguravaju otok Krk i poluotok Oštro, no tijekom jakih oluja dolazi do pojačanih udara valova i vjetra. Zbog toga su pojedini dijelovi obale zaštićeni lukobranima i molovima kako bi se ublažili negativni učinci erozije i plavljenja tijekom nepovoljnih vremenskih uvjeta. Kvaliteta mora u ovom području uglavnom je visoka, što potvrđuju redovita ispitivanja na plažama, gdje se većina uzoraka svrstava u kategoriju izvrsne kakvoće mora. Povremene eutrofikacije u zatvorenim uvalama ljeti mogu se pojaviti zbog povišenih temperatura i smanjene cirkulacije mora, no nisu učestale i uglavnom ne predstavljaju dugoročan problem.

Vodeni tokovi[15]

Osim mora, na kopnenom dijelu Kraljevice ne postoje značajniji vodeni tokovi jer se radi o tipičnom krškom području s ponornicama i sezonskim bujicama, ali postoji mogućnost bujičnih poplava tijekom obilnih kiša. Oborine mogu izazvati naglo izlijevanje manjih potoka i oborinskih voda, što posebno pogađa niže i priobalne dijelove grada, uključujući uvale i nisko zemljište u samoj Kraljevici te u naselju Bakarac, gdje se voda može akumulirati zbog ograničene odvodnje. Uzroci ovih poplava najčešće su obilne oborine velikog intenziteta u kratkom vremenskom periodu te nedovoljna propusnost tla i postojećih odvodnih sustava.

Prirodne značajke prostora obuhvaćaju raznolike stanišne tipove, od morskog ekosustava obalnog pojasa, preko mediteranskih šuma i makije, do kultiviranog krajobraza vinograda i maslinika koji se isprepliću s livadama. Iako nema velikih strogo zaštićenih prirodnih područja (poput nacionalnih parkova ili značajnih krajobraza proglašenih na razini države), sama raznolikost i očuvanost prirode predstavljaju vrijednosti koje treba zaštititi i održivo koristiti.

Staništa i bioraznolikost[16]

Područje Kraljevice spada u submediteransku vegetacijsku zonu koja se u najvećem dijelu sastoji od šuma i šikara hrasta medunca i bijelog graba te kamenjarskih travnjaka i pašnjaka. Također spada u kopnene ekosustave poput mediteranskih šuma hrasta crnike, crnog bora i makije.

Ekološka mreža i zaštićena područja

Jedno područje koje je zaštićeno prema Direktivi Natura 2000, HR2000131 Škabac špilja, koja je određena kao Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS). Ciljani stanišni tip ovog područja su špilje i jame zatvorene za javnost (8310). Škabac špilja predstavlja krški speleološki objekt jednostavne morfologije, sastavljen od dvije međusobno povezane podzemne

---

[14] *Strategija zelene urbane obnove Grada Kraljevice za razdoblje od 2023. do 2033. godine*
[15] *Strategija zelene urbane obnove Grada Kraljevice za razdoblje od 2023. do 2033. godine*
[16] *Strategija zelene urbane obnove Grada Kraljevice za razdoblje od 2023. do 2033. godine*

dvorane. Špilja se nalazi na krajnjem sjeverozapadu Vinodolske doline, oko 350 m zapadno od središta Križišća, u vrhu brda Škabac.

3.4 Javna turistička infrastruktura

Javna turistička infrastruktura obuhvaća sve elemente infrastrukture na području destinacije koji izravno ili neizravno utječu na razvoj turizma, odnosno koji su u funkciji dodane vrijednosti turističke ponude i sadržaja. Sukladno Pravilniku o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 126/21), ova se infrastruktura dijeli na primarnu i sekundarnu.

Primarna turistička infrastruktura

Primarna turistička infrastruktura obuhvaća objekte i sadržaje koji su direktno povezani s razvojem turizma i namijenjeni isključivo ili pretežno turističkoj funkciji.

Sekundarna turistička infrastruktura

Sekundarnu turističku infrastrukturu obuhvaćaju infrastrukturni elementi koji nisu primarno namijenjeni turizmu, ali imaju značajan utjecaj na kvalitetu boravka turista i atraktivnost destinacije.

3.4.1 Primarna turistička infrastruktura

Primarna turistička infrastruktura obuhvaća sve elemente koji izravno utječu na razvoj turizma i turističke ponude u destinaciji, pružajući turistima dodatnu vrijednost kroz pristup atrakcijama, sadržaje i funkcionalnu potporu boravku.

Centri za posjetitelje

- Posjetiteljski centar Kraljevica u sklopu dvorca Nova Kraljevica – Frankopan.

Interpretacijski centar

- Interpretacijski centar Kraljevica u sklopu dvorca Nova Kraljevica – Frankopan.

Biciklističke rute i popratna infrastruktura

- Tragovima Frankopana

Dvorci, utvrde i kurije

- Novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica
- Stari grad Zrinskih

Kamp odmorišta

- Kamp Oštro
- Kamp i prenoćište Bakarac

Kupališta, plaže i popratna infrastruktura

- Plaža Oštro
- Kupalište Bakarac

- Uvala Carovo
- Uvala Grabrova
- Brojne plaže mjesta Bakarac

Planinarska infrastruktura

- Planinarskim putovima Frankopana

Pješačke staze i staze dugog hodanja

- Pješačka staza „Stazama naših nona“
- Pješačka staza „Krajolikom našim“
- Putovima Frankopana do Hreljinske gradine
- Avanturistička tura „Putevima lovaca“

Info ploče i turistička signalizacija

Info ploče i turistička signalizacija:

- Interpretacijski totem Dvorac Nova Kraljevica
- Interpretacijski totem Stari grad Zrinskih
- Info tabla – pješačke staze Kraljevice
- Plan grada Kraljevice
- Smeđa signalizacija Putovima Frankopana za Dvorac Nova Kraljevica i Stari grad Zrinskih

3.4.2 Sekundarna turistička infrastruktura

Sekundarna turistička infrastruktura obuhvaća sve one infrastrukturne elemente koji ne utječu izravno na razvoj turizma, već su samo povremeno ili djelomično u funkciji turizma, uglavnom kroz sporedne sadržaje ili sezonsku upotrebu. Unatoč tome, ovi elementi mogu značajno utjecati na ukupno iskustvo posjetitelja.

Arheološka nalazišta, speleološki objekti, povijesni spomenici i popratna infrastruktura

- Arheološki lokalitet Gradac
- Spomenik Palim borcima Domovinskog rata

Parkirališta i pristupne ceste u funkciji turizma (koje nisu javne ceste)

Većina parkirališta nalazi se uz plaže, dvorce i kamp. Problem predstavlja ograničeni broj parkirališnih mjesta tijekom ljetne sezone, posebno uz glavne plaže.

Javni sanitarni čvorovi

Dostupni su sezonski sanitarni čvorovi na plažama.

Sportski objekti i sportska infrastruktura na otvorenom[17]

- Dom kulture i sporta, košarkaško igralište
- Dom kulture i sporta, odbojkaško igralište

[17] *Strategija zelene urbane obnove Grada Kraljevice za razdoblje od 2023. do 2033. godine*

- Vanjsko košarkaško igralište, košarkaško igralište
- Vanjsko košarkaško igralište, odbojkaško igralište
- Vanjsko igralište, rukometno igralište
- Vanjsko igralište, malonogometno igralište
- Vanjsko košarkaško igralište Bakarac,
- Boćalište
- Gradski stadion Milan Ružić Minta, nogometno igralište

U Kraljevci nalazi se 18 javnih sportskih i rekreacijskih prostora, a čija ukupna površina iznosi 34.096 m2. Od toga, 25% javnih sportskih i rekreacijskih prostora izgrađeno je na betonskoj ili asfaltnoj podlozi.

Na području grada Kraljevice nalazi se 8 dječjih igrališta, a čija ukupna površina iznosi 5.432 m2. Preko 90% dječjih igrališta je na travnatoj podlozi.

3.5 Komunalna infrastruktura

Dobro razvijena komunalna infrastruktura ključan je preduvjet gospodarskog i turističkog razvoja destinacije, a osobito ima utjecaj na kvalitetu života lokalnog stanovništva, kao i na doživljaj posjetitelja. Kvalitetna vodoopskrba, odvodnja, rasvjeta, zbrinjavanje otpada i javne površine neophodni su za stvaranje održive, funkcionalne i gostoljubive destinacije.

U skladu s važećim zakonskim propisima, komunalna infrastruktura gradi se i održava prema programima građenja i održavanja komunalne infrastrukture, koje donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave – u ovom slučaju Gradsko vijeće Grada Kraljevice. Također, pojedini elementi komunalne infrastrukture uređuju se putem dozvola, ugovora o javno-privatnom partnerstvu ili posebnim zakonskim aktima.

3.5.1 Energetska infrastruktura

Energetska infrastruktura, kao dio šire ekonomske infrastrukture, predstavlja organizacijsku strukturu i tehničke sustave koji omogućuju široki prijenos energije od proizvođača do krajnjih korisnika, kao i upravljanje protokom energije na lokalnoj i nacionalnoj razini. U okviru energetske infrastrukture obuhvaćeni su elektroenergetski sustav, sustav nafte i naftnih derivata, plinski sustav i sustav toplinarstva.

Kraljevica je priključena na nacionalnu elektroenergetsku i plinsku mrežu te koristi infrastrukturu iz regionalnog energetskog sustava Primorsko-goranske županije.

Kraljevica trenutno raspolaže osnovnom infrastrukturom elektroopskrbe i dijelom plinskog sustava, no postoji potreba za modernizacijom, digitalizacijom i jačanjem otpornosti sustava, kao i za većim ulaganjem u lokalne obnovljive izvore energije. Energetska tranzicija predstavlja važan izazov i priliku – kako za smanjenje emisija, tako i za jačanje energetske neovisnosti destinacije i povećanje kvalitete života stanovništva i turista.

Elektroenergetski sustav

Kraljevica se opskrbljuje električnom energijom putem distribucijske mreže HEP ODS-a, koja pokriva većinu naselja. Veće prekide ili ozbiljnije probleme u opskrbi rijetko se događaju, no postoji potreba za modernizacijom i digitalizacijom mreže, osobito u udaljenijim naseljima i novoizgrađenim turističkim zonama.

Plinski sustav

Plinska mreža nije dostupna u cijelom području Kraljevice, već je djelomično razvijena u urbanim zonama. Mnogi objekti i dalje koriste UNP (ukapljeni naftni plin) u bocama ili cisternama. Dugoročno, planira se proširenje mreže sukladno županijskim planovima energetske učinkovitosti.

Naftna i toplinska infrastruktura

Nema razvijenog sustava toplinarstva. Opskrba tekućim gorivima i derivatima odvija se kroz maloprodajne mreže (benzinske postaje), a grijanje objekata uglavnom se temelji na plinu, struji i ogrjevnom drvu.

Održiva i obnovljiva energija

Na području Kraljevice nije razvijen sustav proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (npr. solarne elektrane, mini vjetroelektrane), ali se redovito ulaže u projekte vezane uz smanjenje elektroenergetske potrošnje u zgradama i povećanje korištenja obnovljivih izvora energije. Također, privatne kućanstva sve češće iskazuju interes za korištenje vlastitih fotonaponskih sustava, osobito u ruralnim dijelovima.

Terminal za ukapljeni prirodni plin (LNG) na otoku Krku, smješten nedaleko od Kraljevice, strateški je infrastrukturni projekt od nacionalnog značaja. On povećava sigurnost opskrbe prirodnim plinom u cijeloj zemlji, uključujući i okolicu Kraljevice te omogućuje daljnji razvoj energetske tranzicije u regiji.

3.5.2 Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Telekomunikacijska infrastruktura na području Kraljevice relativno je dobro razvijena. Operateri pružaju širok spektar usluga, uključujući mobilnu telefoniju, fiksnu liniju i internet.

Mobilna pokrivenost Kraljevice je dobra, a vodeći telekomunikacijski operateri osiguravaju 4G mreže u većini područja, dok je 5G mreža prisutna u manjem dijelu korisnika. Dostupnost interneta varira ovisno o lokaciji. U središtu Kraljevice dostupna je širokopojasna internetska veza, uključujući i optičku mrežu. U perifernim dijelovima, neki dijelovi imaju pristup širokopojasnom internetu putem mobilnih mreža (4G) ili DSL-a.

U sklopu inicijative Europske komisije WiFi4EU na područje grada Kraljevica stigao je besplatni javni internet. Temeljem Ugovora o kupoprodaji aktivne i pasivne mrežne opreme za provedbu projekta Wifi4EU s uslugom instalacije i održavanja. U sklopu projekta postoji 15 bežičnih

pristupnih točaka za besplatan javni internet u gradu. Osim samog centra grada, pristupne točke nalaze se na rivi, na području Dvorca Frankopan, Kaštela Zrinski, Sportska dvorana Kraljevica i u gradskoj upravi. Naselje Šmrika besplatan internet ima na području Doma „Ivica Turina“ te na dječjem i školskom igralištu pokraj škole, a Križišće u Društvenom domu.

3.5.3 Vodoopskrba i odvodnja

VI. izmjenama i dopunama Prostornog plana grada Kraljevice utvrđen je sustav vodoopskrbe na području Grada Kraljevice kojim su obuhvaćene:

- postojeće vodospreme VS „Kraljevica“ i VS „Šmrika“,
- planirana vodosprema “Mižolovo” i VS „Popovo“ i
- postojeća prekidna komora PK “Vršine” i postojeća crpna stanica CS „Kraljevica“.

U sustavu vodoopskrbe grada Kraljevice planiraju se sljedeći zahvati u prostoru:

- rekonstrukcija transportno-opskrbnog cjevovoda na dionici od izvora CS „Dobra“ do VS „Kraljevica“,
- izgradnja vodoopskrbnog sustava visoke zone grada Kraljevice s novom VS “Mižolovo“ i distribucijskim cjevovodima,
- izgradnja vodoopskrbnog sustava s novom vodospremom VS “Popovo“ i distribucijskim cjevovodima za vodoopskrbu građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene Uvala Scott (UPU6) i površine infrastrukturne namjene IS_1 Črišnjeva (DPU 6); opskrba vodospreme VS „Popovo“ bit će s cjevovoda iz VS „Sopalj“,
- izgradnja vodoopskrbnog cjevovoda s potrebnim objektima i distribucijskim cjevovodima za opskrbu građevinskog područja naselja NA 13 Šmrika – Neriz (UPU 3), građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene Uvala Marenska (UPU 7) te površine infrastrukturne namjene IS3 Dumboka (UPU 18); opskrba ovog područja bit će s cjevovoda iz VS „Šmrika“,
- proširenje postojeće vodoopskrbne mreže s pripadajućim objektima na područja gdje nije izgrađena i
- rekonstrukcija postojeće vodoopskrbne mreže.

Sustav odvodnje na području Grada Kraljevice obuhvaćena:

- glavne transportne crpne stanice Bakarac, Fara, Carevo, Grad, Brodogradilište, Kraljevica, Podbanj, Banj i druge (planirane),
- lokalne crpne stanice na sustavu sanitarne odvodnje (planirane),
- retencijske građevine i kišni preljevi te havarijski preljevi (planirani) i
- uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Kraljevica s kopnenom i podmorskom dionicom ispusta.

Potreba poboljšanja sustava odvodnje na području aglomeracije Kraljevica naglašava se kao ključna aktivnost i obuhvaća izgradnju sustava odvodnje ukupne duljine 25.041 m^2 i 19 crpnih stanica sa 6.236 m^2 tlačnih cjevovoda, rekonstrukciju sustava odvodnje ukupne duljine 5.852 m^2 i izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta 7.320 ES – a s predviđenim mehaničkim predtretmanom otpadnih voda. Potreba poboljšanja sustava vodoopskrbe na području Kraljevice bitna je zbog poboljšanja kvalitete usluge, sprječavanja prekida u opskrbi zbog čestih puknuća te dogradnje sustava kako bi se zadovoljili propisi protupožarne zaštite.

Ulaganje u izgradnju jedinstvenog i međusobno povezanog sustava javne odvodnje u naseljima Bakarac, Kraljevica i Šmrika s gradnjom jednog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za najviše do 7.000 ekvivalent stanovnika (korisnika).

Sustav javne kanalizacije na području Kraljevice još uvijek nije u potpunosti razvijen, što predstavlja jedan od najvećih infrastrukturnih izazova, osobito u kontekstu razvoja turizma i zaštite okoliša.

Centralni dio Kraljevice i zona uz kamp Oštro djelomično su pokriveni sustavom zatvorene kanalizacije s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, ali većina ostalih naselja koristi septičke jame.

U Šmriki i Križišću sustav odvodnje nije cjelovito riješen, a otpadne vode često se odlažu u lokalni teren, što predstavlja ekološki rizik, posebno za podzemne vode i priobalje.

3.5.4 Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom na području grada Kraljevice usklađeno je s relevantnim zakonodavnim okvirima te prostornim i gospodarskim planovima. Ključni ciljevi uključuju sustavno prikupljanje, razvrstavanje i obradu otpada, sanaciju divljih odlagališta te razvoj infrastrukture za reciklažu i zbrinjavanje otpada. Kraljevica ima uspostavljen sustav gospodarenja otpadom u skladu sa zakonodavnim i strateškim okvirima Republike Hrvatske i Europske unije.

Na području grada Kraljevice od 5. lipnja 2023. godine uspostavljen je sustav primarne selekcije otpada, odnosno omogućavanje odvajanja otpada putem seta tipiziranih spremnika. Otpad se dodatno prikuplja putem Mobilnog reciklažnog dvorišta.

3.6 Prometna infrastruktura

Republika Hrvatska raspolaže razgranatom mrežom prometne infrastrukture, koja uključuje cestovni, željeznički, pomorski, riječni i zračni promet. Sustav čine:

- Ceste ukupne duljine 26.550,5 km, od čega:
    - 1.423 km autocesta i polu autocesta,
    - 7.307,6 km državnih cesta,
    - 9.371,9 km županijskih cesta,

    - 8.448 km lokalnih cesta,
- Željezničke pruge u duljini od 2.722 km, od čega 980 km elektrificirano
- Morske luke od državnog interesa: Rijeka, Ploče, Šibenik (pretežno teretne) i Zadar, Split, Dubrovnik (pretežno putničke)
- Unutarnji plovni putovi: 804,1 km
- Zračne luke: Zagreb, Split, Dubrovnik, Zadar, Pula, Rijeka, Osijek te pristaništa na Lošinju i Braču

3.6.1 Cestovna infrastruktura

Cestovna infrastruktura ima ključnu ulogu u turističkom razvoju destinacija, jer omogućuje jednostavan i siguran pristup turističkim atrakcijama te olakšava mobilnost stanovništva i posjetitelja unutar destinacije. Kvalitetna cestovna povezanost izravno utječe na gospodarske aktivnosti, dostupnost usluga i zadovoljstvo posjetitelja, čime doprinosi ukupnom životnom standardu lokalne zajednice.

Cestovnu mrežu na području grada Kraljevice čini sustav razvrstanih državnih, županijskih i lokalnih cesta, nerazvrstane ceste i putovi i sustav gradskih ulica naselja. Ukupna duljina razvrstanih i nerazvrstanih cesta na području grada Kraljevice iznosi 85,22 km, od čega 43% otpada na razvrstane i 57% na nerazvrstane. Ukupna duljina javnih razvrstanih cesta na području grada Kraljevice je 29,39 km, od čega je 18,59 km duljina državnih cesta, 8,1 km duljina županijskih cesta, dok duljina lokalnih cesta na području Grada iznosi 2,7 km. Duljina nerazvrstanih cesta na području grada Kraljevice je 43,88 km, što čini 2.438 m/km2 nerazvrstanih cesta.[18]

Cestovna infrastruktura na području grada Kraljevice planira se unaprijediti kroz niz projekata usklađenih s Prostornim planom Primorsko-goranske županije i državnim prometnim strategijama. Ključni planirani zahvati uključuju novu brzu cestu prema otoku Krku te koridor autoceste A7 na dionici Križišće-Selce, što će doprinijeti rasterećenju državne ceste D8. Posebna pažnja posvećena je priključcima Kraljevice i Šmrike-Bobuši na državnu cestu, kao i korekciji trasa lokalnih cesta. Time se osigurava bolja prometna protočnost i sigurnost.[19]

3.6.2 Željeznička infrastruktura

Na području grada Kraljevice ne postoji željeznička pruga. najbliža željeznička postaja nalazi se u gradu Rijeci, udaljenom oko 25 km, koji je dio međunarodne željezničke mreže i povezan s:

- unutrašnjosti Hrvatske (Zagreb, Karlovac, Ogulin),
- susjednim državama (Slovenija, Italija, Mađarska).

[18] *Primorsko-goranska županija, Grad Kraljevica i Plan 21, d.o.o., Urbanistički plan uređenja UPU 2-2 Kraljevica-Podbanj*
[19] *Izvješće o stanju u prostoru grada Kraljevice za razdoblje 2013. - 2020. godine*

Iako Kraljevica trenutno nema direktnu povezanost sa željezničkim prometom, njezin položaj blizu Rijeke omogućuje potencijalnu povezanost sa željezničkom mrežom. U skladu s razvojnim planovima predviđeno je uključivanje Kraljevice u europsku željezničku mrežu kroz budući pravac Rijeka – Karlovac – Zagreb te trasu koja uključuje vezu prema otoku Krku i luci Krk.

3.6.3 Zračni promet

Zračni promet, kao jedna od najbrže rastućih grana globalnog prijevoza, ima veliko strateško značenje za gospodarski i turistički razvoj. Njegova važnost posebno dolazi do izražaja u povezivanju udaljenih tržišta i omogućavanju brzog i sigurnog prijevoza putnika i robe, što u konačnici doprinosi razvoju turizma, povećanju konkurentnosti gospodarstva i dostupnosti destinacija.

Iako Kraljevica nema vlastitu zračnu luku, neposredna blizina Zračne luke Rijeka predstavlja veliku stratešku prednost. Zračna luka Rijeka nalazi se na udaljenosti od 8,7 km, dok su Zračno pristanište Mali Lošinj i Zračno pristanište Grobnik udaljeni 102 km, odnosno 28 km.

3.6.4 Morske i riječne luke i pristaništa[20]

Kraljevica, smještena na obali Jadranskog mora, posjeduje bogatu pomorsku infrastrukturu, koja predstavlja ključni segment njezinog prometnog i gospodarskog sustava. Zbog razvedene obale i strateškog položaja, pomorski promet u Kraljevici odvija se kroz mrežu luka koje su otvorene za javni promet te kroz luke od lokalnog značaja. Ove luke omogućuju redovito povezivanje s drugim dijelovima priobalja, a ujedno služe kao polazišne točke za nautički turizam, ribarstvo i komunalni promet integracijom pomorskog putničkog prometa u lokalne javne prometne sustave, kako bi se omogućilo efikasnije i održivije putovanje putnika u obalnim i otočnim destinacijama.

Najznačajnija luka otvorena za javni promet je luka Kraljevica koja obuhvaća bazene u uvalama Kraljevica, Carovo, Trnova te na rtu Lipica. Luka se sastoji od operativne obale i obale za komunalni i nautički vez plovila. Glava operativne obale služi kao iskrcajno/ukrcajno mjesto za ribarska plovila duljine preko 15 m te za povremeno vezivanje plovila nautičkog turizma i ostalih plovila do maksimalne dužine 35 m. Na južnom dijelu operativne obale dopušten je privez za registrirane ribare koji imaju stalno prebivalište na području Kraljevice te u ljetnoj sezoni za privremene vezove brodica.

3.7 Analiza stanja digitalizacije

Digitalna transformacija postaje ključan element konkurentnosti turističkih destinacija. Razvoj digitalnih alata, pametnih rješenja i online prisutnosti sve više određuje kvalitetu doživljaja turista, učinkovitost poslovanja i sposobnost destinacije da odgovori na promjenjive zahtjeve tržišta.

[20] *Strategija zelene urbane obnove Grada Kraljevice za razdoblje od 2023. do 2033. godine*

Prema indeksu DESI 2020 (engl. Digital Economy and Society Index), koji mjeri Europska komisija, Hrvatska je rangirana na 20. mjestu od 28 promatranih država članica Europske unije. U okviru tog indeksa, Hrvatska bilježi napredak u području povezanosti i integracije digitalnih tehnologija u poslovanje, ali i dalje zaostaje u razini korištenja internetskih usluga i digitalnih javnih usluga.

Dodatno, prema GPS (engl. Global Soft Power) indeksu 2024. godine, koji analizira percepciju nacionalnih brendova među više od 100.000 ispitanika diljem svijeta, Hrvatska je zauzela 47. mjesto, dok je u 2025. pala na 48. poziciju. To ukazuje na potrebu za jačanjem digitalne vidljivosti i konkurentnosti Hrvatske kao destinacije.

Ministarstvo turizma i sporta razvija sustave za upravljanje turizmom, uključujući rješenje za upravljanje destinacijama i rješenje za upravljanje turističkim tokovima, koji će biti podrška turističkim zajednicama u održivom upravljanju destinacijom. Koristit će ga lokalne i regionalne samouprave, a intencija je i uspostava sustava e-usluga koji će potaknuti digitalnu transformaciju u smjeru razvoja pametne destinacije.

3.7.1 Infrastruktura digitalne tehnologije

Digitalna infrastruktura čini temelj moderne i konkurentne turističke destinacije. Njezina razvijenost izravno utječe na kvalitetu boravka turista, učinkovitost poslovanja i sposobnost destinacije da odgovori na promjenjive tržišne zahtjeve. Infrastruktura digitalne tehnologije u turizmu obuhvaća internetsku povezanost, bežične mreže, digitalne platforme za rezervaciju i upravljanje.

Analiza stanja digitalne infrastrukture i mrežne pokrivenosti Grada Kraljevice za 2026. godinu ukazuje na visoku razinu zasićenosti signalom svih nacionalnih koncesionara (Hrvatski Telekom, A1, Telemach). Geografska pozicija grada uz Jadransku magistralu i neposredna blizina regionalnog čvorišta Rijeka rezultirali su potpunom implementacijom LTE (4G) i širokom dostupnošću 5G tehnologije, s posebnim fokusom na urbano središte, lučko područje i zonu dvorca Novi grad Zrnskih – Nova Kraljevica Frankopan.

Fiksna mrežna arhitektura primarno se oslanja na FTTH (Fiber to the Home) tehnologiju u jezgri grada i novijim stambenim zonama, osiguravajući simetrične brzine do 2 Gbit/s. U starijim dijelovima naselja i disperziranim zonama poput Šmrike, Bakarca i Križišća, i dalje je u funkciji bakrena infrastrukturna mreža (VDSL). Brzine na tim lokacijama izravno koreliraju s udaljenošću od lokalnih centrala, pri čemu su u centru ostvarive vrijednosti od 30 do 50 Mbit/s, dok se na rubnim dijelovima Križišća bilježi pad na 10-20 Mbit/s.

Zbog konfiguracije terena i debljine zidova u povijesnim jezgrama, signal unutar objekata u zaleđu može biti limitirana. Kao supstitut za fiksne priključke u tim zonama koristi se FWA (Fixed Wireless Access) putem 5G mreže, koji osigurava propusnost od 100 do 500 Mbit/s. Kritične točke sustava očituju se tijekom ljetnih mjeseci, kada zbog povećanog volumena prometa na tranzitnim

pravcima i turističke koncentracije dolazi do povremenog zasićenja spektralnih kapaciteta baznih stanica, unatoč kontinuiranoj nadogradnji mrežnih resursa.

3.7.2 Sigurnost i privatnost

U razdoblju ubrzane digitalne transformacije turističkog sektora, kibernetička sigurnost i zaštita osobnih podataka postaju temeljni stupovi održivog upravljanja destinacijom. Porastom sofisticiranosti kibernetičkih prijetnji usmjerenih na turističke informacijske sustave, Grad Kraljevica kroz svoj Plan upravljanja destinacijom implementira proaktivan pristup zaštiti digitalne imovine i privatnosti posjetitelja, usklađujući lokalne operativne procese s nacionalnim strateškim okvirom kibernetičke otpornosti.

Osnovni preduvjet destinacijske sigurnosti jest dosljedna primjena Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR). Pružatelji smještajnih usluga, kao ključni subjekti u lancu obrade podataka, obvezni su osigurati visoku razinu informacijske sigurnosti, pri čemu je primarna odrednica postupanja isključivo uvid u osobne dokumente radi evidentiranja u sustavu eVisitor. Strogom zabranom neovlaštenog kopiranja, skeniranja ili digitalnog pohranjivanja osobnih dokumenata gostiju, destinacija izravno podiže razinu povjerenja, istovremeno smanjujući izloženost dionika potencijalnim regulatornim sankcijama i reputacijskim rizicima.

Strateški fokus usmjeren je na jačanje digitalne otpornosti lokalne turističke infrastrukture putem redovite edukacije dionika o rizicima povezanima s informacijsko-komunikacijskim tehnologijama. Uvođenje suvremenih protokola enkripcije na lokalnim razinama te redovita revizija sigurnosnih postavki na uređajima za prijavu gostiju postaju standard poslovanja koji definira konkurentnost Kraljevice na međunarodnom tržištu. Integracijom ovih mjera u destinacijski model, Kraljevica se pozicionira kao tehnološki osviještena i sigurna destinacija, koja digitalnu sigurnost prepoznaje kao ključni element kvalitete destinacijskog doživljaja i sastavni dio zaštite integriteta svakog posjetitelja.

3.8 Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom

U suvremenom upravljanju destinacijom, pristupačnost predstavlja imperativ održivog razvoja, nadilazeći sferu pukog ispunjavanja zakonskih normi i prerastajući u stratešku odrednicu tržišne konkurentnosti. Prema definiciji dostupnoj na https://www.untourism.int/accessibility-tourism, turizam dostupan svima podrazumijeva uklanjanje barijera – fizičkih, senzornih i komunikacijskih kako bi se svim posjetiteljima, neovisno o njihovim specifičnim potrebama, omogućilo samostalno i dostojanstveno korištenje turističkih resursa. Implementacija principa univerzalnog dizajna, koji prostore i usluge prilagođava najširem rasponu korisničkih sposobnosti, izravno doprinosi kvaliteti destinacijskog iskustva ne samo za osobe s invaliditetom, već i za starije osobe, obitelji s djecom te posjetitelje s privremeno smanjenom mobilnošću.

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO, 2023) oko 1,3 milijarde ljudi što predstavlja 16 % svjetske populacije ima neki od oblika invaliditeta.

Kraljevica se, uslijed svog povijesnog nasljeđa i specifične topografije obalnog reljefa, suočava s izazovima integracije moderne pristupačnosti u postojeći urbani i kulturni kontekst. Trenutno stanje infrastrukture pokazuje disproporciju između atraktivnosti baštine i njezine stvarne dostupnosti: dominantna prepreka ostaje neprikladna cestovna i pješačka povezanost, manjak prilagođenih sanitarnih čvorova te nedovoljna opremljenost javnih prostora, uključujući plaže i turističke lokalitete. U segmentu kulturne baštine, dvorac Stari grad Zrinskih većim dijelom fizički je pristupačan za osobe slabije pokretljivosti ili osobama u invalidskim kolicima, dok je dvorac Novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica također pristupačan samo u prizemlju. Kako bi se postigla puna inkluzivnost intenzivno se radi i planira kroz nove investicijske izazove.

Unatoč izazovima, Kraljevica postavlja temelje inkluzivnog turizma kroz ciljane projekte interpretacije baštine. Primjer uspješne implementacije pristupačnosti nalazi se u Posjetiteljskom centru, gdje je kroz kutak „Dotaknimo putove Frankopana“ uspostavljen visoki standard senzorske prilagodbe za slijepe i slabovidne osobe. Korištenje Brailleovog pisma, taktilnih tlocrta i asistivnih tehnologija poput audio vodiča putem QR kodova predstavlja model koji zahtijeva skaliranje na ostale dijelove destinacije. Također, na interpretacijskim totemima dvorca Nova Kraljevica i Staroga grada Zrinskih nalaze se QR kodovi za audio vodiče.

Budući razvojni ciklusi usmjereni su na eliminaciju preostalih barijera kroz precizne investicijske zahvate, poput planirane ugradnje dizala u sklopu projekta „Interpretacijski centar Hrvatska vinska kuća“ te sustavnu prilagodbu ulaza u dvorac Frankopan planiranom ugradnjom lifta.

Inkluzija u plažnom dijelu planira se kroz projekt Uređenje plaža urbane aglomeracije Rijeka Oštro i Banj gdje se planiraju novi pristupi moru, posebne kabine za presvlačenje kao i tuševi prilagođeni osobama s raznim vrstama invaliditeta. Kod otvaranja plaže Oštro plan je prenošenje informacija putem prevoditelja za znakovni jezik kao i postavljanje ploča za slabovidne i slijepe osobe s tlocrtom plaže Oštro. U svim investicijskim projektima nastoji se pristupiti s najvećom pažnjom posebno na univerzalni dizajn i suvremene komunikacijske tehnologije koje osiguravaju ravnopravan pristup svim kategorijama posjetitelja, pretvarajući inkluzivnost u ključni element destinacijskog brendiranja.

3.8.1 Fizička pristupačnost

Fizička pristupačnost jedan je od osnovnih uvjeta razvoja turizma za sve i važan preduvjet inkluzivnog i odgovornog pristupa razvoju destinacije. Kraljevica, iako se može pohvaliti izuzetnim prirodnim i kulturnim resursima, suočava se s izazovima vezanima uz arhitektonsku i infrastrukturnu prilagodbu prostora osobama s invaliditetom, osobama starije životne dobi i drugim skupinama s ograničenom pokretljivošću.

Najveći izazov u Kraljevici predstavlja topografija terena, osobito u starim gradskim jezgrama i uz obalna područja gdje je prostor često ispresijecan stepenicama, nagibima i uskim prolazima. U javnim i turističkim objektima pristupačnost nije ujednačena.

3.8.2 Komunikacijska pristupačnost

Komunikacijska pristupačnost sastavni je dio razvoja inkluzivne i održive turističke destinacije.

Gradska internet stranica u potpunosti je prilagođena osobama s invaliditetom. Internet stranica Turističke zajednice grada Kraljevice nije prilagođena osobama s invaliditetom. Stranici nedostaje opcija prilagodbe fonta, kontrasta te podrška za čitače zaslona. Informacije o pristupačnosti samih turističkih sadržaja (npr. plaže, kulturne atrakcije, smještaj) su javno dostupne.

Mobilne aplikacije i digitalni vodiči za Kraljevicu zasad ne postoje u obliku koji bi bio prilagođen osobama s invaliditetom, iako bi takvi alati mogli znatno olakšati snalaženje u prostoru i unaprijediti korisničko iskustvo svih posjetitelja.

Fizička signalizacija i informativni sustavi: znakovi i upute u javnim prostorima, poput info-ploča, putokaza ili prometne signalizacije, ujednačeni su i dizajnirani prema univerzalnim principima – čime se omogućava njihova upotreba osobama s kognitivnim i vizualnim poteškoćama.

3.8.3 Pristupačnost usluga

Pristupačnost turističkih usluga u destinaciji – uključujući smještaj, ugostiteljske objekte i kulturno-zabavne sadržaje – ključna je za razvoj inkluzivnog i održivog turizma i ima značajan turistički potencijal temeljen na pomorstvu, kulturnoj baštini i prirodnim resursima, pristupačnost usluga osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.

Smještaj

Na području Kraljevice trenutno ne postoji nijedan veliki hotelski kompleks s kategoriziranim smještajem koji je u cijelosti certificiran kao pristupačan osobama s invaliditetom. Većina smještajnih kapaciteta koncentrirana je u privatnim apartmanima, obiteljskom smještaju i kampovima, koji u pravilu ne raspolažu sobama prilagođenima osobama s motoričkim ili senzornim poteškoćama. Nema javno dostupnih informacija o broju smještajnih jedinica koje bi udovoljavale standardima pristupačnosti (npr. širina vrata, tuševi bez barijera, pristup invalidskim kolicima, taktilna signalizacija, indukcijske petlje za gluhe osobe itd.).

Potrebno je potaknuti vlasnike smještaja i nove investitore na primjenu elemenata univerzalnog dizajna te ih poticati na transparentno označavanje dostupnih sadržaja u digitalnim i promotivnim materijalima.

Restorani, kafići i konobe u Kraljevici u većini slučajeva nemaju jasno označene ili standardizirane prilagodbe za osobe s invaliditetom. Ulazi u objekte nerijetko uključuju stepenice bez rampe, a sanitarni čvorovi nisu prilagođeni osobama u invalidskim kolicima.

Pristupačnost jelovnika je dodatni izazov ne postoje verzije na Brailleovom pismu ili digitalni jelovnici s opcijom audio čitanja za slijepe osobe. Također, gotovo uopće nisu prisutne prehrambene prilagodbe za goste s alergijama, dijabetesom ili drugim specifičnim potrebama.

Na manifestacijama i kulturnim događanjima uvijek se osiguravaju mjesta za osobe u kolicima ili s drugim oblicima invaliditeta.

Glavne atrakcije Kraljevice uključuju dvorce Stari i Novi grad Zrinskih - Nova Kraljevica Frankopan, Mali muzej ribarstva i brodogradnje Kraljevica, obalnu šetnicu i razna kulturna događanja tijekom sezone. Većina tih sadržaja nije u potpunosti pristupačna osobama s invaliditetom. Dvorci, iako središnji kulturni resurs, imaju arhitektonske barijere (stepeništa, neravne podloge) koje otežavaju pristup osobama slabije pokretljivosti ili osobama u kolicima.

3.9 Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Kvaliteta komunalnih i javnih usluga važan je čimbenik u doživljaju turističke destinacije i uvelike utječe na zadovoljstvo posjetitelja. Kraljevica raspolaže osnovnim infrastrukturnim i institucionalnim uslugama koje podupiru razvoj turizma.

Uslužne djelatnosti na području destinacije

Na području Kraljevice djeluje niz malih trgovina, ugostiteljskih objekata, frizerskih i kozmetičkih salona, auto-servisa, pekara te osnovnih uslužnih djelatnosti. Većina djeluje sezonski intenzivnije, a ponuda se koncentrira u užem gradskom središtu.

Grad Kraljevica ima Dom zdravlja s dvije ambulante obiteljske medicine, jednom pedijatrijskom ambulantom, dvije stomatološke ordinacije i ortodonciju, kao i ljekarnu. Za složenije zdravstvene usluge građani i posjetitelji upućuju se u KBC Rijeka ili druge ustanove na području županije. Tijekom turističke sezone raste potreba za dodatnim timovima hitne medicinske pomoći.

Na području Kraljevice djeluje dobrovoljno vatrogasno društvo DVD Kraljevica, koje je dio Vatrogasne zajednice Primorsko-goranske županije (VZ PGŽ). Njegova uloga je ključna u prevenciji i intervencijama u slučaju požara i drugih izvanrednih situacija. Iako nema profesionalnu vatrogasnu postrojbu, DVD Kraljevica blisko surađuje s vatrogasnim jedinicama u Rijeci i drugim susjednim gradovima. Policijska služba za potrebe građana Kraljevice organizirana je kroz nadležnu policijsku postaju u Rijeci. Pravosudni i administrativni poslovi uglavnom su koncentrirani u Rijeci, gdje stanovnici obavljaju većinu upravnih i pravnih poslova.

Na administrativnom području grada Kraljevica crkvena organizacija oblikovana je povijesnim razvojem naselja gdje pripada Riječka nadbiskupija, odnosno Crikvenički dekanat. Teritorij grada obuhvaćen je s nekoliko župa koje prate prostornu raspodjelu naselja:

- Župa sv. Nikole biskupa (Kraljevica) – obuhvaća središnji dio grada Kraljevice. Župna crkva sv. Nikole nalazi se u povijesnoj jezgri grada i predstavlja glavno pastoralno središte za to područje.

- Župa sv. Antuna Opata (Šmrika) – teritorijalno pokriva naselje Šmrika. Župna crkva sv. Antuna Opata smještena je u samom mjestu te je središte vjerskog života lokalne zajednice.
- Župa sv. Petra apostola (Bakarac) – obuhvaća naselje Bakarac. Iako je Bakarac administrativno dio grada Kraljevice, crkveno pripada župi čije se središte nalazi u tom mjestu.
- Župa Presvetog Srca Isusova (Križišće) – pokriva naselje Križišće, gdje se nalazi i župna crkva Presvetog Srca Isusova.

Ovakva raspodjela župa odražava povijesni i teritorijalni razvoj naselja na području grada Kraljevice te pokazuje kako crkvena organizacija u velikoj mjeri slijedi tradicionalne granice lokalnih zajednica.

Sportska infrastruktura na području Kraljevice obuhvaća građevine za sport i rekreaciju javnog i klupskog karaktera, kao i objekte vezane uz turističku ponudu. Sportska dvorana Kraljevica ima i dvoranu za sastanke i priredbe te prostor udruge umirovljenika. U Kraljevici djeluju brojni sportski klubovi i udruge, također, aktivne su i udruge tehničke kulture.

U Kraljevici djeluje Dječji vrtić „Orepčići“ smješten u naselju Kraljevica. Također nalazi se i Osnovna škola Kraljevica, koja je ključna obrazovna ustanova za lokalno stanovništvo. Školu pohađaju učenici iz Kraljevice i okolnih naselja, a u njenom sastavu nalaze se dvije područne škole.

Na području grada Kraljevice nalaze se Narodna knjižnica i čitaonica Kraljevica i Narodna čitaonica Šmrika.

Grad Kraljevica ima poslovnicu Hrvatske pošte, bankomate nekoliko banaka (PBZ, Erste, HPB) i stalnu poslovnicu Erste banke. U Kraljevici je otvorena poslovnica FINE.

3.10 Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Turizam i ugostiteljstvo predstavljaju važan dio gospodarskog sustava Republike Hrvatske, a ljudski potencijali čine ključni faktor uspjeha u razvoju i održivosti destinacije. U Kraljevici turizam još uvijek ima izražen sezonski karakter, važnost kvalitetne radne snage još je izraženija.

Kraljevica se suočava sa sličnim izazovima kao i druge manje destinacije na Jadranu:

- Sezonalnost uvjetuje potrebu za sezonskim radnicima, što otežava dugoročnije planiranje kadrova.
- Odlazak mladih i demografski pad rezultiraju manjim bazenom radne snage, osobito u ugostiteljstvu, animaciji i smještajnim kapacitetima.
- Nedostatak specijaliziranih kadrova, poput kuhara, konobara, turističkih vodiča, animatora, kao i IT stručnjaka za promociju i digitalni marketing.

3.10.1 Trenutačne potrebe poslodavaca u turizmu

U sektoru turizma, tržište rada često zavisi od sezonskih fluktuacija, ali postoje i stalni trendovi koji ukazuju na to koja su radna mjesta najtraženija i koja su najviše pogođena nedostatkom radne snage.

Trenutno najtraženija radna mjesta u sektoru turizma su:

Turistički vodiči

- S obzirom na rastuću popularnost specijaliziranih tematskih tura (kulturne, gastronomske, ekološke, itd.), turistički vodiči sa specifičnim znanjima vrlo su traženi.

Menadžeri hotela i smještajnih objekata

- Potreba za profesionalnim menadžerima koji mogu efikasno upravljati smještajnim kapacitetima, od malih privatnih objekata do velikih luksuznih hotela, ostaje konstantna.

Radnici u ugostiteljstvu (kuhari, konobari, barmeni)

- Ova radna mjesta često su vrlo tražena, posebno u turističkim destinacijama s visokom sezonalnošću. Nedostatak kvalificiranih kuhara i konobara postao je jedan od najistaknutijih problema u mnogim turističkim destinacijama.

Tehnička i podrška za događanja (event manageri, AV tehničari)

- S obzirom na povećanje broja konvencija, konferencija, festivala i drugih događanja, traženi su stručnjaci koji mogu organizirati i pružiti tehničku podršku za takve manifestacije.

Zaposleni u online turizmu i digitalnom marketingu

- Stručnjaci za digitalni marketing, SEO (optimizacija za pretraživače), kao i menadžeri društvenih medija za turističke agencije i destinacije postaju sve važniji kako bi se osigurao veći doseg na globalnom tržištu.

Stručnjaci za održivi turizam

- Kako rastu ekološki osviješteni turisti, raste i potražnja za profesionalcima koji mogu implementirati održive prakse u turističkim uslugama i poslovanju.

Radna mjesta pogođena nedostatkom radne snage

Ugostiteljski radnici (konobari, kuhari, barmeni)

- Ovo je jedno od najpogođenijih područja zbog visoke sezonalnosti, slabih uvjeta rada i često niskih plaća, što uzrokuje visok odljev radne snage.

Turistički vodiči

- U mnogim destinacijama postoje ozbiljni problemi s nedostatkom vodiča, osobito onih s posebnim znanjima (npr. povijest, priroda, kultura), jer mnogi radnici napuštaju ovu profesiju zbog nesigurnosti zaposlenja i sezonalnosti.

Radnici u smještajnim objektima (spremači, recepcioneri, komunalni djelatnici, domari)

- S obzirom na visoki promet turista, nedostatak kvalificiranih radnika za održavanje smještajnih objekata postaje sve veći problem.

Uzroci nedostatka radne snage u turizmu su niske plaće i slabi uvjeti rada. Mnogi radnici u turizmu nezadovoljni su radnim uvjetima, što dovodi do visokog odljeva radne snage, posebice u sezoni. Drugi uzrok je sezonalnost. U mnogim regijama turizam ima sezonski karakter, što znači da radnici često napuštaju sektore koji im ne nude stalne poslove ili razvojne prilike. Treći uzrok je pandemija COVID-19. Pandemija je uzrokovala velik broj otpuštanja i migracija radne snage, a oporavak sektora je usporen nedostatkom kvalificiranih radnika. Posljednji uzrok su migracije i konkurencija drugih sektora. Mnogi radnici iz sektora turizma migrirali su u druge industrije koje nude stabilnije ili bolje plaćene poslove, kao što su IT sektor ili zdravstvo.

3.10.2 Potrebe međunarodnih dionika

Kvaliteta i unapređenje turističke ponude uvelike utječe na poslovanje dionika u turističkom lancu vrijednosti.

Za razvoj turizma na području Republike Hrvatske osmišljen je „Nacionalni program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu“ kojemu je jedan od osnovnih ciljeva uključivanje razvojnih dionika/interesnih partnera u osmišljavanje aktivnosti kojima će se utjecati na razvoj turističkog lanca vrijednosti.

Dionici turističkog gospodarstva ne mogu samostalno osigurati adekvatni razvitak, nego se traže adekvatna rješenja. Postoje tri vrste rješenja, a to može biti klasično postupanje rješavanju investicijskih zahvata bankarskim kreditima, rješenja mogućeg proširenja djelatnosti koja je potrebno potražiti u izvanbankarskim institucijama (povezivanje s drugim privatnim djelatnostima) te treća mogućnost, interes stranog kapitala za ulaganja u kupovinu ili izgradnju turističkih kapaciteta u zemlji.

Dionici turističkog lanca vrijednosti moraju poštivati načelo vođenja brige o očekivanjima turista te o utjecaju turizma na lokalnu zajednicu.

Programi za privlačenje mladih u turizam:

- stipendiranje specifičnih zvanja i deficitarnog kadra,
- partnerstvo s obrazovnim institucijama i s poslodavcima,
- destinacijski inkubatori i radionice,
- stvaranje poticajnog radnog okruženja (beneficije i plaće),
- inicijativa za poticanje razvoja digitalnih nomada,
- influencerski pristup i
- certificiranje kvalitete poslodavaca.

Ove projektne aktivnosti mogu pomoći u stvaranju većeg interesa mladih za turizam i kulturu Kraljevice, dok ih istovremeno povezuju s lokalnim zajednicama i poduzetnicima. Osim toga, mladi bi imali priliku razvijati svoje vještine, raditi na kreativnim projektima i aktivno sudjelovati u održivom razvoju turizma.

3.11 Analiza komunikacijskih aktivnosti

Jedna od osnovnih zadaća turističkih organizacija je promocija koja se postiže kroz marketinške aktivnosti. Turistička zajednica grada Kraljevice koristi različite komunikacijske kanale za promociju destinacije i interakciju s posjetiteljima.

Turistička zajednica grada Kraljevice koristi kombinaciju digitalnih i tradicionalnih komunikacijskih kanala za promociju destinacije. Međutim, postoji prostor za poboljšanje u segmentima poput digitalnog oglašavanja i suradnje s medijima i influencerima kako bi se povećala vidljivost i angažman.

Službena internet stranica Turističke zajednice grada Kraljevice pruža informacije o destinaciji, znamenitostima, plažama, gastronomiji, manifestaciji, smještaju, i outdoor aktivnostima. Adresa internet stranice je https://www.visitkraljevica.hr/.

Turistička zajednica grada Kraljevica tiska razne brošure koje su dostupne u digitalnom obliku na internet stranici – dio „Multimedija“.

Nema dostupnih podataka o korištenju digitalnog oglašavanja poput Google Ads ili Facebook Ads.

Turistička zajednica grada Kraljevice sudjeluje u organizaciji i promociji lokalnih događanja, što doprinosi vidljivosti destinacije.

3.12 Analiza konkurencije

Analiza konkurencije omogućuje strateško pozicioniranje Kraljevice u kontekstu konkurentskog turističkog okruženja.

Neposredna konkurencija na lokalnoj razini
Destinacije u neposrednom okruženju Kraljevice su Crikvenica, Novi Vinodolski i Bakar. Crikvenica i Novi Vinodolski dominiraju u segmentu masovnog odmorišnog turizma, dok je Kraljevica usmjerena na ponudu mirnijeg boravka te interpretaciju kulturne i industrijske baštine.

Indirektna konkurencija na regionalnoj razini
Destinacije na regionalnoj razini koje su indirektna konkurencija Kraljevici u otok Krk i Rijeka. Zbog geoprometnog položaja na sjecištu ključnih koridora i blizine Krčkog mosta, pri čemu se Kraljevica doživljava kao protočna točka prema otoku Krku ili Rijeci.

Tematska konkurencija

Tematska konkurencija odnosi se na one destinacije koje se pozicioniraju na interpretaciji kulturne i industrijske baštine. Motiv dolaska posjetitelja ne temelji se na geografskoj lokaciji destinacije nego na interpretaciji povijesnog naslijeđa. U destinacije koje predstavljaju tematsku konkurenciju Kraljevicu ubrajaju se dvorci u unutrašnjosti Hrvatske poput onih u Varaždinskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji te urbani centri s uspješno prenamijenjenom industrijskom arhitekturom poput Rijeke.

Kraljevica svoju tržišnu poziciju unutar ove temelji na jedinstvenom spoju industrijskog naslijeđa i plemićke povijesti, što predstavlja rijedak sinergijski učinak na obalnom području.

Za razliku od kontinentalnih dvoraca, dvorci u Kraljevici su povezani s morem i funkcijom luke. Spoj plemićke arhitekture i industrijske baštine stvara vizualni i povijesni narativ koji nije prisutan kod tematske konkurencije.

3.12.1 Identifikacija konkurentskih destinacija

Konkurenciju možemo podijeliti na direktnu i indirektnu konkurenciju.

Direktna konkurencija uključuje destinacije koje nude slične turističke proizvode i privlače slične ciljane skupine turista.

Crikvenica

Crikvenica je jedno od najpoznatijih ljetovališta Kvarnera, s više od stotinu godina tradicije turizma. Široko prepoznata po pješčanim i šljunčanim plažama, pogodnim za obitelji s djecom.

Bakar

Bakar je povijesno i kulturno bliska destinacija. Poznat kao stari primorski grad s industrijskom i pomorskom baštinom. Ističe se manifestacijom “Bakarska noć” i povijesnim nasljeđem srednjovjekovnog starog grada. Manja, ali vrlo autentična destinacija u odnosu na susjedne rivijere.

Novi Vinodolski

Novi Vinodolski grad s bogatom poviješću Frankopana. Karakterizira ga dugogodišnja tradicija obiteljskog turizma s mirnijom rivijerom u odnosu na Crikvenicu.

Indirektna konkurencija uključuje destinacije koje možda nude drugačije proizvode, ali se natječu za iste resurse (turiste) zbog geografske blizine ili sezonalnosti.

Otok Krk

Najveći jadranski otok, s kopnom je povezan mostom. Karakterizira ga razvijena i raznolika turistička ponuda od kupališnog turizma do kulture, vina, sporta i nautike.

Konkurira Kraljevici: zbog blizine (samo 10 minuta vožnje) i jer nudi slične proizvode – more, kulturnu baštinu, nautiku, ali na većem i raznolikijem nivou. Kraljevica se razlikuje od Krka time

što nudi manje gužve, autentičnost manjih lokalnih zajednica i bogatu povijesnu baštinu (Frankopanski i Zrinski dvorci), dok Krk ima snažniji masovni turizam.

Rijeka

Rijeka je poznata kao glavna hrvatska luka i najveći grad Kvarnera. Kulturno je središte regije, s manifestacijama poput Riječkog karnevala i statusom Europske prijestolnice kulture 2020.

3.12.2 Benchmarking

Benchmarking kao proces kontinuirane usporedbe vlastitih performansi s onima vodećih destinacija ima važnu ulogu u strateškom planiranju i razvoju turizma. Njegova primjena ima za cilj identifikaciju snaga, slabosti i prilika za napredak u odnosu na referentne destinacije poput Crikvenice. Kroz takvu usporedbu omogućava se strateško usmjeravanje razvojnih aktivnosti te stvaranje temelja za konkurentniji i uravnoteženiji turistički sustav.

Crikvenica kao etablirana destinacija s dugom turističkom tradicijom, razvijenom infrastrukturom i bogatom ponudom sadržaja, predstavlja prikladan uzor za usporedbu s Kraljevicom, koja se nalazi u ranoj fazi brendiranja i infrastrukturnog razvoja. Temeljem provedene analize, jasno se uočavaju ključni izazovi ali i razvojni potencijal Kraljevice. Unatoč manjoj površini, stanovništvu i broju posjetitelja, Kraljevica raspolaže atraktivnim kulturno-povijesnim lokalitetima, blizinom Krka i LNG terminala te kompaktnom obalnom linijom koja nudi potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma.

Potrebno je napomenuti velike razlike u proračunima kako u gradskim tako i u proračunima turističkih zajednica Kraljevice i Crikvenice.

U nastavku je prikazana usporedna tablica između Kraljevice i Crikvenice koja prikazuje osnovne kriterije turističkog benchmarkinga.

Tablica 37. Usporedba između Kraljevice i Crikvenice

Kriteriji	Kraljevica	Crikvenica
Površina	17,6 km²	28,5 km²
Stanovništvo	4.066	9.980
Broj dolazaka	28.711	256.788
Broj noćenja	133.335	1.424.021
Lokacija i prometna povezanost	Bolja prometna povezanost, blizina Krčkog mosta i zračne luke, povezana s autocestom A6	Lošija prometna povezanost, javni prijevoz, blizina autoceste

Kriteriji	Kraljevica	Crikvenica
Smještajni kapaciteti	Apartmani i privatni smještaj, manji broj kapaciteta, nedostatak luksuznih hotela	Luksuzni hoteli, apartmani, raznoliki smještajni kapaciteti
Plaže i rekreacijski sadržaj	Čiste plaže, nedostatak sadržaja na plažama, mirniji odmor, čistoća mora	Uređene plaže, vodeni sportovi, restorani, kafići, nagrade za čistoću
Kulturna i povijesna ponuda	Dvorci Stari grad Zrinskih i Novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica Frankopan, veliki broj događanja	Muzeji, galerije, kulturna događanja, bolja promocija
Turistička ponuda i sadržaji	Slabo razvijen aktivni i wellness turizam, noćni život ograničen	Wellness, biciklizam, noćni klubovi, sadržaji za djecu i mlade
Marketinška promocija	Zadovoljavajuća digitalna prisutnost, aktivna promocija destinacije i događanja	Aktivna digitalna promocija, međunarodni vodiči, promocija događanja
Prilike za razvoj	Nautički turizam, brendiranje kao mirna destinacija, kulturni turizam	Daljnji razvoj luksuza i wellnessa, kontinuirano ulaganje i konkurentni proizvodi

Benchmarking je za Kraljevicu ključan alat u stvaranju realnih i mjerljivih ciljeva razvoja turističke destinacije. Iako trenutno zaostaje za razvijenijim destinacijama poput Crikvenice, jasno su vidljive komparativne prednosti koje se mogu dodatno valorizirati pametnim upravljanjem, ulaganjima u infrastrukturu, ljudske resurse i promociju. Prateći najbolje prakse i sustavno mjereći vlastite rezultate, Kraljevica ima potencijal pozicionirati se kao autentična, mirna i kulturno bogata destinacija na Jadranu.

Važno je naglasiti da benchmarking ne smije voditi ka imitaciji. Cilj nije postati kopija druge destinacije, već kroz analizu njihove izvrsnosti pronaći načine za brže i efikasnije ostvarenje vlastitih strateških ciljeva koji su usklađeni s autentičnim identitetom Kraljevice.

3.12.3 Komunikacijske strategije konkurencije

Komunikacijske strategije predstavljaju ključni alat u brendiranju turističkih destinacija. Uspješna destinacija koristi raznovrsne kanale za dosezanje ciljane publike i ostvarenje većeg broja dolazaka i noćenja. Usporedba između Kraljevice i Crikvenice otkriva različite pristupe i intenzitet promocije, no obje destinacije pokazuju svijest o važnosti suvremenih promotivnih alata.

Kraljevica je značajno unaprijedila svoju komunikaciju i prisutnost u online prostoru. Iako još uvijek zaostaje za konkurentskom Crikvenicom u pogledu dohvata i intenziteta kampanja, vidljiva

je profesionalizacija nastupa i usmjerenost na nove ciljne skupine, osobito kroz društvene mreže i lokalno brendirane manifestacije.

Tablica 38. Načini promocije

Elementi promocije	Kraljevica	Crikvenica
Digitalni marketing	Aktivna internet stranica s redovitim objavama i promocijom manifestacija, kulturnih i prirodnih resursa. Ažuriranje novosti i kalendar događanja.	Optimizirana stranica s dodatnim alatima (newsletter, booking alati, event kalendar)
Društvene mreže	Aktivna prisutnost na Facebooku i Instagramu, redovita ažuriranja događanja, fotografija i sadržaja	Aktivna na Facebooku, Instagramu i TikTok-u, s naglaskom na video sadržaj i plaćene kampanje
Tiskani materijali	Vodiči i brošure dostupni putem TZ i informativnih punktova, prisutnost na lokalnim događanjima	Razrađeni tiskani materijali prisutni na sajmovima, hotelima i u info centrima

Ciljana tržišta i segmentacija posjetitelja

Kraljevica

Fokus na domaće goste, vikendaše, ljubitelje kulture i prirode. Sve češće se obraća i inozemnim posjetiteljima, osobito gostima s otoka Krka i tranzitnim turistima iz Srednje Europe.

Crikvenica

Jasno definirana tržišta – obitelji iz Njemačke, Austrije i Slovenije, seniori iz Skandinavije i segment wellness turizma.

Pojavnost destinacije na turističkim sajmovima i događanjima

Kraljevica

Pojavljuje se na lokalnim i regionalnim događanjima, najčešće u suradnji s Turističkom zajednicom Kvarnera. Zabilježena je prisutnost na sajmovima u Rijeci i Zagrebu, a povremeno i u inozemstvu.

Crikvenica

Redovito sudjeluje na međunarodnim sajmovima (ITB Berlin, WTM London, Bečki sajam turizma), a organizira i vlastite prezentacijske događaje s partnerima.

3.12.4 Tržišni trendovi i inovacije

Turistički sektor u posljednjem desetljeću prolazi kroz snažne transformacije, potaknute tehnološkim razvojem, promjenama ponašanja potrošača, ekološkom osviještenošću i potrebom za personaliziranim iskustvima. U kontekstu pozicioniranja Kraljevice kao konkurentne destinacije, važno je prepoznati i prilagoditi se globalnim i lokalnim trendovima te pratiti inovacije koje uvode slične destinacije.

Tablica 39. Globalni i lokalni tržišni trendovi

Trend	Opis
Održivost i "zelene" politike	Sve više turista bira destinacije koje promoviraju ekološki prihvatljive prakse, reciklažu, obnovljive izvore energije i očuvanje prirode.
Digitalna transformacija	Povećanje korištenja pametnih rješenja (aplikacije, pametne kartice, online booking), digitalni vodiči, QR kodovi na atrakcijama.
Personalizirano iskustvo	Fokus na individualne potrebe gostiju – tematski paketi, specijalizirani smještaj, personalizirane ture.
Aktivni turizam	Potražnja za odmorom koji uključuje fizičku aktivnost u prirodi (pješačenje, biciklizam) kao sredstvo istraživanja destinacije i očuvanja zdravlja.
Sportski turizam	Putovanja motivirana sudjelovanjem u sportskim natjecanjima (regate, turniri) ili pripremama sportaša.
Inkluzivnost u turizmu	Prilagodba infrastrukture, informacija i usluga svim skupinama društva, uključujući osobe s invaliditetom.
Vjerski turizam	Putovanja motivirana posjetom sakralnim objektima, sudjelovanjem u tradicionalnim hodočašćima (more/kopno) i istraživanjem duhovne baštine kao dijela lokalnog identiteta.
Turizam izvan sezone	Raste potražnja za putovanjima u pred i posezoni, uz razvoj nišnih tržišta kao što su kulturni turizam, zdravstveni turizam i rad na daljinu (digitalni nomadi).
Autentičnost i lokalno	Turisti traže autentična iskustva – lokalnu gastronomiju, običaje, festivale i kontakt sa zajednicom.
Sigurnost i zdravlje	Nakon pandemije COVID-19, sigurnost i higijenski standardi postali su standard očekivanja.

Kraljevica postepeno implementira suvremene trendove i inovacije kako bi ojačala svoju tržišnu poziciju. Fokus je na razvoju održivog i autentičnog turizma, digitalnoj promociji i razvoju novih oblika turističkog doživljaja poput tematskih biciklističkih i pješačkih tura.

3.13 Izvješće o analizi stanja destinacije

Kraljevica se pozicionira kao destinacija s izraženim potencijalom za održivi razvoj turizma, s posebnim naglaskom na kulturnu baštinu, outdoor aktivnosti, lokalnu gastronomiju i vjerski turizam. Unatoč manjoj prepoznatljivosti na nacionalnoj razini u odnosu na okolne destinacije kao što je Crikvenica, Kraljevica posjeduje snažne razvojne osnove zahvaljujući svojoj atraktivnoj lokaciji, bogatoj povijesti, prirodnim resursima i aktivnoj lokalnoj zajednici.

Kraljevica se pozicionira u segmentu mirnog, kulturnog i obiteljskog turizma, s prosječnim cijenama usluga koje su pristupačne i konkurentne. Tržišni trendovi ukazuju na rastuću potražnju za autentičnim iskustvima, aktivnim odmorom, boravkom u prirodi i lokalno inspiriranom gastronomijom – što Kraljevica sve može ponuditi u izvornom obliku. Ulaganja u kvalitetu smještajnih kapaciteta, razvoj dodatnih sadržaja i jača promocija destinacije mogli bi povećati profitabilnost sektora turizma u srednjem roku.

U usporedbi s razvijenijim destinacijama poput Crikvenice, koja ima snažnu infrastrukturu, luksuzni smještaj i širok spektar turističkih sadržaja. Prednost Kraljevice leži upravo u mogućnosti diferencijacije – nudeći mirniji ambijent, bogatu povijest, prirodne plaže bez prekomjerne izgradnje te prostor za inovativne turističke proizvode. Kroz specijalizaciju i tematski razvoj, posebno u smjeru outdoor i gastronomske ponude, Kraljevica može postati snažna mikro-destinacija u širem riječkom zaleđu.

Okolne destinacije – Crikvenica, Novi Vinodolski, Rijeka i otok Krk – već godinama ulažu u tematski turizam (zdravstveni, wellness, kulturni, obiteljski) i razvijaju brendirane manifestacije, biciklističke rute, marine, kongresne sadržaje i luksuzni smještaj.

Tablica 40. Razvojni projekti Kraljevice

Razvojna inicijativa	Opis
Outdoor turizam (bike & trail rute)	U suradnji s Riječkim prstenom razvijaju se biciklističke i pješačke rute povezane s prirodnim lokalitetima i kulturnom baštinom.
Gastronomski turizam i lokalna kuhinja	Uključivanje u projekt „Okusi Riječkog prstena“, promocija autohtonih jela i lokalnih proizvoda kroz manifestacije, restorane i OPG-ove.
Revitalizacija dvoraca	Centar za posjetitelje i interpretacijski s interaktivnim postavama. Mali muzej ribarstva i brodogradnje. Hrvatska vinska kuća.

Razvojna inicijativa	Opis
Povećanje kvalitete smještaja	Poticanje glampinga, modernizacije privatnog smještaja i razvoja manjih tematskih objekata.
Tematske manifestacije i kulturni sadržaji	Razvoj specijaliziranih događanja (ribarske večeri, gastro-festivali) kao turistički mamac izvan sezone.
Održivost i digitalna transformacija	Označene biciklističke i pješačke ture uz pomoć QR vodiča i edukativnih tabli o baštini i prirodi. Turističke markacije kulturne i industrijske baštine.
Revitalizacija i brendiranje pomorske i brodograđevne baštine	Mala 3arka, Interreg Slovenija Hrvatska. Obnova starog guca, održiva regata, nove turističke markacije i interpretacije brodograditeljskog i pomorskog nasljeđa.

Naglasak je na kulturnoj baštini, outdoor aktivnostima, gastronomskoj autentičnosti i vjerskom turizmu kroz povezanost s regionalnim inicijativama (poput Riječkog prstena) koje omogućuju dodanu vrijednost te doprinose i prepoznatljivosti Kraljevice. Suradnja, ulaganje u infrastrukturu i usluge, kao i održivo planiranje ključ su za povećanje konkurentnosti na tržištu i ostvarenje profitabilnog turističkog modela u budućnosti.

4 Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda proizlaze iz resursa i atrakcija kojima destinacija raspolaže i mogućnostima koje destinacija ima za razvoj i unapređenje turističke ponude.

4.1 Smještajni kapaciteti[21]

Nužan preduvjet za produljenje sezone i povećanje potrošnje turista (u smještajnim objektima i izvan njih) je podizanje kvalitete svih smještajnih jedinica.

Tvrtka Liburnia Group d.o.o. iskazala je inicijativu za realizaciju projekta gradnje hotelskih kapaciteta s ciljem razvoja hotelijerskih i srodnih djelatnosti na području grada Kraljevice, a koji obuhvaća gradnju dva hotela visoke kategorije, te garaže. U sklopu projekta planirana je rekonstrukcija postojeće zgrade nekadašnje ortopedske bolnice.[22]

VI. izmjene i dopune Prostornog plana grada Kraljevice donesene su u rujnu 2025. godine kojim su definirana građevinska područja ugostiteljsko – turističke namjene vrste turističko naselje T2 te su samim time dani temelji za razvoj smještajnih kapaciteta Kraljevice

Zona ugostiteljsko – turističke namjene vrste turističko naselje T2 obuhvaća:

- $T2_1$ - Oštro (Kraljevica) – površine približno 28 ha, kapaciteta najmanje 1625 ležajeva, a najviše 1700 ležajeva,
- $T2_2$ - Javorišće – Podbanj (Kraljevica) – površine približno 6ha, kapaciteta najmanje 300, a najviše 500 ležajeva,
- $T2_3$ - Uvala Scott (Kraljevica) – površine približno 17 ha, kapaciteta najmanje 1000 do najviše 1100 ležajeva,
- $T2_4$ - Uvala Marenska (Šmrika) – površine približno 9 ha, kapaciteta najmanje 525 ležajeva do najviše 550 ležajeva.

Za zonu gostiteljsko-turističke namjene $T2_1$ - Oštro (Kraljevica) planira se zasebno izgradnja turističkog naselja sa smještajem u vilama i drugim oblicima smještaja (hotelima), a zasebno uređenje postojećeg autokampa, sve s pratećim sadržajima trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športsko-rekreativne i zabavne namjene. U turističkom naselju planira se 500 ležajeva, a u autokampu 1000 ležajeva. Smještajni kapaciteti u turističkom naselju moraju imati najmanje 3* (zvjezdice).

Za zonu gostiteljsko-turističke namjene $T2_2$ – Javorišće – Podbanj (Kraljevica) planira se izgradnja turističkog naselja sa smještajem u vilama i drugim oblicima smještaja (hotelima) s pratećim

[21] https://zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/docsplanovigrad/1725/ppug-kraljevice-vi-id.pdf
[22] https://zavod.pgz.hr/sn_jls/Kraljevica/2022_06_1663_izrada.pdf

sadržajima trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športsko-rekreativne i zabavne namjene. Smještajni kapaciteti u turističkom naselju moraju imati najmanje 3* (zvjezdice).

Za zonu gostiteljsko-turističke namjene $T2_3$ – Uvala Scott (Kraljevica) planira se izgradnja hotela te rekonstrukcija postojećeg i izgradnja novih turističkih naselja sa smještajem u vilama i drugim oblicima smještaja (hotelima) s pratećim sadržajima trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športsko-rekreativne i zabavne namjene. U hotelima se planira najmanje 150 ležajeva a pojedinačna građevina hotela može imati najmanje 40 ležajeva. Planira se povećanje kategorije smještaja postojećeg turističkog naselja kapaciteta 650 ležajeva rekonstrukcijom postojećih i izgradnjom novih smještajnih kapaciteta. Planira se izgradnja priveza s uređenom obalom, broj vezova može biti najviše 200 vezova, od kojih najmanje jedan treba bit za privez brodice duljine oko 30m, a planiraju se na izgrađenoj rivi i/ili na pontonima. Smještajni kapaciteti u turističkom naselju moraju imati najmanje 3* (zvjezdice).

Jadran hoteli Rijeka svakom su objektu pristupili individualno, s ciljem definiranja optimalnog plana pozicioniranja i ključnih tržišnih karakteristika. Pokrenute su detaljne analize investicijskih planova i strategija brendiranja. Tijekom 2026. započet će priprema projektne dokumentacije za kamp Oštro, dok se do kraja godine očekuje pokretanje projekta u Uvali Scott. Uvala Scott pritom predstavlja jedinstven resort koncept na sjevernom Jadranu, koji će uskoro dobiti potpuno novi, suvremeni kontekst. Upravo za taj projekt planirana je suradnja s iznimno prepoznatljivim međunarodnim hotelskim brendom, čije se predstavljanje javnosti uskoro očekuje.

Za zonu gostiteljsko-turističke namjene $T2_4$ – Uvala Marenska (Šmrika) planira se izgradnja jedinstvene prostorne i funkcionalne cjeline bez mogućnosti razgraničenja na više cjelina, sa smještajem u hotelima i drugim oblicima smještaja (vile), s pratećim sadržajima trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športsko-rekreativne i zabavne namjene. Smještajni kapaciteti moraju imati najmanje 4* (zvjezdice).

4.2 Plaže[23]

Uređene plaže - UPL u građevinskim područjima naselja određene su kao lokaliteti na kopnu i u akvatoriju uz građevinska područja, s jedinstvenom funkcionalnom cjelinom plaže koja se sastoji od kopnenog i morskog dijela, infrastrukturno i sadržajno se uređuje, označava se i zaštićuje s morske strane i pristupačna je svima prema jednakim uvjetima s kopnene i morske strane. To su:

- UPL_1 – Bakarac: uvala Dobra,
- UPL_3 – Kraljevica: uvala Carovo,
- UPL_7 – Kraljevica: dio akvatorija južno od rta Lipica,
- UPL_{PN} – uređena plaža Kraljevica – Fortica (morska plaža posebne namjene prema posebnom propisu).

[23] https://zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/docsplanovigrad/1725/ppug-kraljevice-vi-id.pdf

Do donošenja urbanističkih planova određenih ovim Planom omogućuje se uređenje, održavanje ili sanacija izgrađenih, djelomično uređenih plaža u uvali Dobra, Carovo i dio akvatorija južno od rta Lipica (izgradnja infrastrukturnih sadržaja kao što su rampe i liftovi za prilaz moru invalidnih osoba, otvoreni tuševi, kabine, sanitarni uređaji i sl.) dohranjivanje žala, obnova postojećih te betoniranje novih betonskih ili kamenih podloga, opločenja i sl. Uređene plaže potrebno je infrastrukturno opremiti. Na uređenim plažama navedenim moguća je izgradnja građevina sportsko-rekreacijske namjene otvorenog tipa (boćališta, odbojka na pijesku, dječja igrališta i sl.) Moguća je izgradnja građevina za infrastrukturno opremanje plaža, tuševa, kabina i sanitarnih uređaja te odgovarajućeg parkirališta, izgradnja montažnih kioska za izdavanje hrane i pića, spremišta za sportsku i opremanje ostalom urbanom opremom. Površina plaže na kopnu ne može se izgraditi sa sportskim sadržajima više od 30%, a najmanje 50% mora biti uređeno kao parkovni nasadi i/ili prirodno zelenilo.

Na lokaciji rt Nirvana – Fortica planirana je uređena plaža oznake UPL_{PN} kao morska plaža posebne namjene prema posebnom propisu. Morska plaža oznake UPL_{PN} planirana je isključivo u funkciji postojeće građevine javne i društvene namjene – doma socijalne skrbi za pružanje s socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom koja se nalazi neposredno uz plažu. Namjena građevine je morska plaža posebne namjene koja udovoljava zahtjevima posebne grupe korisnika i njihovim specifičnim potrebama – isključivo u funkciji postojeće građevine javne i društvene namjene – doma socijalne skrbi za pružanje socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom.

Uređene plaže – UPL određene su kao lokaliteti na kopnu i u akvatoriju uz građevinska područja, s jedinstvenom funkcionalnom cjelinom plaže koja se sastoji od kopnenog i morskog dijela, infrastrukturno sadržajno se uređuje, označava se i zaštićuje s morske strane i pristupačna je svima prema jednakim uvjetima s kopnene i morske strane. Uređene plaže planirane izvan građevinskih područja su:

- UPL_2 – Bakarac: uvala Bakarac,
- UPL_8 – Bakarac: Sansovo,
- UPL_9 – Kraljevica s dva lokaliteta,
- UPL_{9-1} i UPL_{9-2}: dio obale i akvatorija područja Javorišće – Podbanj, uključujući Uvalu Tihova.

Uređene plaže potrebno je infrastrukturno opremiti. Na uređenim plažama moguća je izgradnja građevina sportsko-rekreacijske namjene otvorenog tipa (boćališta, odbojka na pijesku, dječja igrališta i sl.). Moguća je izgradnja građevina za infrastrukturno opremanje plaža, tuševa, kabina i sanitarnih uređaja te odgovarajućeg parkirališta. Također je moguća je izgradnja montažnih kioska za izdavanje hrane i pića, spremišta za sportsku i opremanje ostalom urbanom opremom. Površina plaže na kopnu ne može se izgraditi sa sportskim sadržajima više od 30%.

Uređena plaža UPL_9 – Kraljevica se planira na 2 lokaliteta; uređena plaža UPL_{9-1} i UPL_{9-2} koje se uređuju prema sljedećim uvjetima: pojedina plaža može zauzeti najviše 100 m dužine obale, najmanji međusobni razmak površina uređene plaže iznosi 100 m, minimalna površina sunčališta iznosi 500 m^2 i minimalno 4m^2/kupaču, dozvoljena je izgradnja pomoćnih građevina u funkciji plaže, koje mogu biti; sanitarne građevine, kabine, spremišta i sl., najveće tlocrtne površine do 50 m^2 i bruto razvijene ukupne površine do 100 m^2.

Prilikom uređenja plaže UPL_8 Bakarac – Sansovo uređivat će se poštujući funkcionalne i oblikovne karakteristike krajobraza i namjene građevina, uz upotrebu autohtonih biljnih vrsta. Pod uređenjem plaže smatra se opremanje komunalnom infrastrukturom, gradnja pomoćnih građevina u funkciji plaže (sanitarne građevine, kabine, tuševi i sl., postavljanje tuševa, prenosivih kabina za presvlačenje, postavljanje montažne komunalne opreme (koševi za otpatke, suncobrani, ležaljke, informativne ploče i sl.). Projektiranjem i građenjem građevina mora se omogućiti dostupnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. Pristup plaži osigurava se postojećom pješačkom stazom od građevinskog područja naselja Bakarac, a može se zadržati i postojeći pješački pristup s područja sportsko-rekreacijskih sadržaja planiranih s druge strane postojeće prometnice.

Uvjeti za arhitektonsko oblikovanje građevina moraju biti u skladu s funkcijom i namjenom, uz upotrebu postojanih materijala i boja, uz maksimalnu prilagodbu okolnom prostoru prilikom uređenja uređene plaže UPL_2 Bakarac – uvala Bakarac. Planira se rekonstrukcija objekata za tunolov prema uvjetima nadležne konzervatorske službe. Pod uređenjem plaže smatra se opremanje komunalnom infrastrukturom, gradnja pomoćnih građevina u funkciji plaže (sanitarne građevine, kabine, tuševi i sl.), postavljanje tuševa, prenosivih kabina za presvlačenje, postavljanje montažne komunalne opreme (koševi za otpatke, suncobrani, ležaljke, informativne ploče i sl.). Projektiranjem i građenjem građevina mora se omogućiti dostupnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivost.

4.3 Kulturni turizam

Kulturni turizam podrazumijeva putovanja koja omogućuju istraživanje kulturnih znamenitosti, poput spomenika, muzeja, galerija i drugih objekata koji nose povijesnu i umjetničku vrijednost. Posjetitelji se žele upoznati s kulturnom baštinom, povijesnim događanjima i tradicijama te uživati u specifičnim kulturnim iskustvima.

Kulturni turizam obuhvaća kulturna dobra, povijesne spomenike, arheološka nalazišta i manifestacije.

Sezonalnost nije presudna, jer se kulturne atrakcije mogu posjećivati tijekom cijele godine. Fizička dostupnost kulturnih atrakcija unaprjeđuje se iz godine u godinu. Informacije o događajima i lokacijama su dostupne putem internetskih stranica i društvenih mreža.

Kraljevica tijekom cijele godine organizira niz tradicionalnih i tematskih manifestacija, što dodatno obogaćuje turističku ponudu i privlači posjetitelje svih profila. Organiziranje manifestacije tijekom cijele godine temelj su za privlačenje posjetitelja tijekom cijele godine.

Kulturna dobra koja su upisane u Registar nepokretnih kulturnih dobara Republike Hrvatske:

- Novi grad Zrinskih,
- Stari grad Zrinskih s crkvom sv. Nikole,
- Svjetionik Oštro,
- Etnografska cjelina Bakaračke tunere i
- Mjesto sastanaka s drugom Titom 1925. – 1926.

Na navedenim kulturnim dobrima za sve je intervencije propisana obaveza ishođenja posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra i prethodnog odobrenja od strane nadležnog Konzervatorskog odjela u Rijeci.

Pokretna kulturna dobra:

- Z-4511 Orgulje u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1863. god.
- Z-2670 Oltar sv. Nikole Biskupa u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 18. st. do 19. st.
- Agregat Aran pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1952. god.
- Z-5982 Zbirka maketa brodova iz Brodogradilišta Kraljevica pokretno kulturno dobro - zbirka Kraljevica

Ostala kulturna dobra koja nisu upisana u Registar nepokretnih kulturnih dobara Republike Hrvatske:

- Industrijska baština Brodogradilišta Kraljevica
- Poluotok Oštro
- Arheološki lokalitet Gradac
- Spomenik Palim borcima Domovinskog rata
- Šterne
- Suhozidi

U evidentiranom graditeljskom nasljeđu Kraljevice naglašena je obaveza očuvanja povijesnih matrica jezgre naselja i upute za oblikovanje građevina prilikom rekonstrukcija, interpolacija i drugih oblika građevinskih intervencija, kao i očuvanja evidentiranog vrijednog graditeljskog sklopa suvremene turističke arhitekture, Hotelskog kompleksa Uvala Scott arhitekta Igora Emilija.

Temeljem Prostornog plana Primorsko-goranske županije predlaže se zaštita područja „Brodogradilište Kraljevica“ prepoznate kao industrijska baštine te inženjerske i tehničke građevine s uređajima. Prije provođenja zahvata uklanjanja, rekonstrukcije, dogradnje i gradnje novih građevina potrebno je izradit snimke stanja i fotodokumentiranje postojećih građevina.

Manifestacije koje se održavaju u Kraljevici:

- Leto va Kraljevici i Kraljevačko kulturno leto,
- Tira, Tira - fešta od tune,
- Fešta od klapunic,
- Ex tempore – Lanterna se budi…,
- Dječji dan u Frankopanu,
- Mikuljna va Kraljevici,
- Bela nedilja,
- Wine & Art Frankopan,
- Maškare i maškarani običaji,
- Noć tvrđava u Frankopanu i ostali programi i manifestacije.

4.4 Outdoor aktivnosti

Prema UNWTO-u (engl. United Nations World Tourism Organization) sportski turizam je vrsta turističke aktivnosti koja se odnosi na iskustvo putovanja turista koji ili promatra kao gledatelj ili aktivno sudjeluje u sportskom događaju koji općenito uključuje komercijalne i nekomercijalne aktivnosti natjecateljske prirode. Sportski turizam jedan od najbrže rastućih sektora u turizmu. Sve više posjetitelja je zainteresirano za putovanja tijekom kojih će sport biti njihova primarna aktivnost.

U Kraljevici s obzirom na atrakcije, rekreacija u prirodi i aktivni odmor uključuje cijeli niz brojnih mogućnosti kao što su različiti oblici rekreacije poput planinarenja i hodanja, biciklizma, ribolova te adrenalinskih aktivnosti.

Outdoor aktivnosti u Kraljevici:

- Karting,
- Farma Magaraca,
- Pješačke staze Stazama naših nona, Krajolikom našim i Putovima Frankopana do Hreljinske gradine
- Planinarskim putovima Frankopana,
- Biciklistička tura Tragovima Frankopan,
- Avanturistička tura Putevima lovaca.

Outdoor aktivnosti u Kraljevici imaju snažan razvojni potencijal zbog sezonske fleksibilnosti, od planinarenja, pješačenja i biciklizma do adrenalinskih aktivnosti. Dostupnost outdoor atrakcija osigurana je oznakama na terenu. Informacije su lako dostupne putem internetskih stranica.

Pješačke staze Stazama naših nona i Krajolikom našim te Planinarskim putovima Frankopana realizirane su uz suradnju s Planinarskim društvom Tuhobić. Staze su jasno označene markacijama koje upućuju na smjer kretanja.

Pješačke staze i biciklističke ture dio su projekta Rijeka Outdoor koja na jednom mjestu predstavlja biciklističke i planinarske staze na području Rijeke i njene okolice. Cilj je razviti i promovirati turizam aktivnog odmora („outdoor“) u tom području – posebno aktivnosti kao što su biciklizam, trail trčanje/pješačenje, nordijsko hodanje i slične aktivnosti u prirodi. Rijeka Outdoor pješačke i biciklističke ture, svaka ruta je detaljno opisana (duljina, ukupni uspon, najniža i najviša točka, trajanje i ukupna težina), dostupa ne aplikacija za mobilne uređaje i GPX datoteke za navigaciju.

5 Pokazatelji održivosti destinacije

Pokazatelji održivosti na razini destinacije odnose se na mjerenje i praćenje različitih aspekata održivog razvoja u turističkoj destinaciji. Pokazatelji pomažu razumjeti kako turizam utječe na lokalnu ekonomiju, okoliš, društvo i kulturu te kako destinacija upravlja utjecajima kako bi osigurala dugoročnu održivost. Pružaju strukturu i smjernice kako bi turističke destinacije mogle sustavno pratiti, ocjenjivati i poboljšavati svoje održivosti, što je ključno za dugoročni uspjeh turizma.

Proces računanja i praćenja pokazatelja održivosti se u destinacijskom menadžmentu računa kroz kontinuirane cikluse. Promatranje započinje od postavljanje nulte točke (stanje 2025. godine), skupljanjem podataka iz različitih izvora ovisno o pokazatelju. Analiza trendova koja se radi kroz praćenje odstupanja od ciljanih vrijednosti i izvještavanje čime se osigurava transparentnost i povjerenje.

Popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti, izvor i evidentiranje podataka koji su potrebni za izračun navedenih pokazatelja uređen je Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

Tablica 41. Popis i metodološka tablica obaveznih pokazatelja održivosti

	Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja / tematsko područje
1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	društveni	ZL-1 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	društveni	ZL-2 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
3	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	društveni	ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
4	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	društveni / upravljanje	PD-1 – Pristupačnost destinacije
5	Broj organiziranih turističkih ambulanti	društveni	SD-1 Sigurnost destinacije
6	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju	okolišni	UVR-1 – Upravljanje vodnim resursima

	Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja / tematsko područje
7	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	okolišni	GO-1 – Gospodarenje otpadom
8	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	okolišni – priroda	BR-1 – Zaštita bioraznolikosti
9	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	okolišni – klima	UEN-1 – Održivo upravljanje energijom
10	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	okolišni – klima	UPK-1 – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjena
11	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	ekonomski	TP-1 – Turistički promet
12	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	ekonomski	TP-2 – Turistički promet
13	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	PGS-1 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
14	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	PGS-2 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/ Turistički promet
15	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Prostorni / upravljanje	TI-1 – turistička infrastruktura
16	Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom	Prostorni / upravljanje	OUD-1 – Održivo upravljanje destinacijom
17	Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	Prostorni / upravljanje	OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24)

5.1 Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom.

Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.

Tablica 42. Podaci i izračun pokazatelja „Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)
Naziv podatka	Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije
Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. DZS, Statistika u nizu »Gradovi u statistici« (https://podaci.dzs.hr/media/bz5hplcj/gradovi-u-statistici.xlsx) PC-Axis baza podatka Turizam, Intenzitet turizma, PX-Web – informacije (dzs.hr)

2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
51,71	/	/	/	/

5.2 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.

Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata njegove uspješnosti. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema

infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.

Tablica 43. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)			
Naziv podatka	Zadovoljstvo turizmom u destinaciji			
Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva			
2025.	2027.	2029.	2031.	2033.
21,71	/	/	/	/

5.3 Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje.

Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije.

Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Index – ACSI) postignut je sveobuhvatniji pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja.

Neto spremnost na preporuku smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili

kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. word of mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.

Tablica 44. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)			
Naziv podatka	1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2. Nepotvrđivanje očekivanja 3. Usporedba s idealnim boravkom 4. Namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama			
Mjerna jedinica	1. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 2. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 3. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 4. Udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja 2. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja 3. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja 4. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja			
2025.	2027.	2029.	2031.	2033.
63,56%	/	/	/	/

5.4 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja

Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.

Tablica 45. Podaci i izračun pokazatelja „Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom PD-1			
Naziv podatka	1. Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (temeljem plana upravljanja) 2. Broj pristupačnih atrakcija			
Mjerna jedinica	Broj atrakcija			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Plan upravljanja 2. Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar) 3. Evidencija TZ-a Javne turističke infrastrukture (JTI) destinacije za Popis Javne turističke infrastrukture (JTI)			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
92,85	/	/	/	/

5.5 Broj organiziranih turističkih ambulanti

Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.

Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.

Tablica 46. Podaci i izračun pokazatelja „Broj organiziranih turističkih ambulanti“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)			
Naziv podatka	Broj organiziranih turističkih ambulanti temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zdravstvena djelatnost			
Mjerna jedinica	Broj			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0	/	/	/	/

5.6 Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)

Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.

Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu.

Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.

Tablica 47. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1))
Naziv podatka	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m^3) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m^3) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja

	4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji			
Mjerna jedinica	N/P			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3. eVisitor 4. eVisitor 5. eVisitor 6. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)			
2025.	2027.	2029.	2031.	2033.
220	/	/	/	/

5.7 Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)

Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja).

Pokazateljem se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji s povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije.

Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja (prijavljena noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u sustavu eVisitor).

Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.

Tablica 48. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)
Naziv podatka	1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (tone) 3. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji
Mjerna jedinica	1. Tone 2. Tone 3. N/P 4. N/P 5. N/P
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 2. Pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 3. eVisitor 4. eVisitor 5. DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)

2025.	2027.	2029.	2031.	2033.
-62,12	/	/	/	/

5.8 Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova) te njihova struktura prema kategoriji zaštite.

Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Bioraznolika područja privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.

Tablica 49. Podaci i izračun pokazatelja „Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)			
Naziv podatka	1. Površina zaštićenih prirodnih područja prema kategoriji 2. Kategorija zaštite prirodnih područja 3. Površina destinacije			
Mjerna jedinica	1. Površina ZPP 2. Kategorija zaštite 3. Površina destinacije			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Bioportal 2. Bioportal 3. Podaci JLS-a			
2025.	2029.	2033.	2037.	2041.
0,12	/	/	/	/

5.9 Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.

Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.

Tablica 50. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)			
Naziv podatka	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži			
Mjerna jedinica	1. KWh 2. KWh 3. Noćenje 4. Noćenje 5. Stanovnik			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. HEP-ODS 2. HEP-ODS 3. eVisitor 4. eVisitor 5. DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)			
2025.	2029.	2033.	2037.	2041.
20,99	/	/	/	/

5.10 Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika.

Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj »poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene«. Provedba nacionalnih i lokalnih planova

prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.

Tablica 51. Podaci i izračun pokazatelja „Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)			
Naziv podatka	Doneseni i provedeni strateški, planski ili programski dokumenti koji integriraju koncept prilagodbe klimatskim promjenama i procjenu rizika na razini destinacije			
Mjerna jedinica	N/P			
Izvor podataka/potencijalni izvor	Upravni odjeli JLS			
2025.	2027.	2029.	2031.	2033.
Da	/	/	/	/

Doneseni strateški dokumenti:

Strategija zelene urbane obnove grada Kraljevice za razdoblje 2023.-2033. godine

Provedbeni program grada Kraljevice za razdoblje od 2025. – 2029. godine

Prostorni plan uređenja Grada Kraljevice (PPUG)

Plan razvoja Primorsko - goranske županije za razdoblje 2022.-2027.

5.11 Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja

Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.

Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.

Tablica 52. Podaci i izračun pokazatelja „Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)			
Naziv podatka	Ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja			
Mjerna jedinica	Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu			
Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
12084	/	/	/	/

5.12 Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.

Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćenja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.

Tablica 53. Podaci i izračun pokazatelja „Prosječna duljina boravka turista u destinaciji“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)
Naziv podatka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.

Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.			
Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
4,39	/	/	/	/

5.13 Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području i Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.

Tablica 54. Podaci i izračun pokazatelja „Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)			
Naziv podatka	1. Broj zaposlenih prema mjestu rada 2. Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane			
Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
I. 6,24 II. 6,34	/	/	/	/

III. 6,93 IV. 8,21 V. 10,09 VI. 12,04 VII. 12,81 VIII. 12,71 IX. 9,81 X. 7,43 XI. 6,55 XII. 6,64				

5.14 Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u.

Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.

Tablica 55. Podaci i izračun pokazatelja „Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane)“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)			
Naziv podatka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine			
Mjerna jedinica	EUR			
Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA/Porezna uprava – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.

Podatak nije dostupan za 2025. godinu	/	/	/	/

5.15 Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).

Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene atribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.

Tablica 56. Podaci pokazatelja „Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)
Naziv podatka	1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH
Mjerna jedinica	1. Broj/vrsta (kategorija) 2. Broj/vrsta (kategorija) 3. Broj/vrsta (kategorija) 4. Broj/vrsta (kategorija)
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Registar kulturnih dobara RH (Ministarstvo nadležno za kulturu) 2. Registar kulturnih dobara RH (Ministarstvo nadležno za kulturu) 3. Registar kulturnih dobara RH (Ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Bioportal (Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)

Tablica 57. Popis pokazatelja „Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija“

2025.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	Novi grad Zrinskih – Nova Kraljevica Mjesto sastanaka s drugom Titom 1925. –1926. Stari grad Zrinskih s crkvom sv. Nikole

	Svjetionik Oštro Etnografska cjelina Bakaračke tunere Orgulje u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1863. god. Oltar sv. Nikole Biskupa u crkvi sv. Nikole pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 18. st. do 19. st. Agregat Aran pokretno kulturno dobro – pojedinačno Kraljevica 1952. god. Zbirka maketa brodova iz Brodogradilišta Kraljevica pokretno kulturno dobro – zbirka Kraljevica
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	Nije primjenjivo
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	Nije primjenjivo
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	Ekološka mreža Natura 2000, HR2000131 Škabac špilja
2026.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	/
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	/
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	/
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	/
2027.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	/
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	/
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	/

Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	/
2028.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	/
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	/
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	/
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	/
2029.	
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	/
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	/
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	/
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	/

5.16 Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije.

Opis i svrha Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.

Tablica 58. Podaci i izračun pokazatelja „Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)

Naziv podatka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE 2. Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti definiranih planom			
Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. Broj aktivnosti 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Turistička zajednica / JLS 2. Turistička zajednica / JLS 3. Turistička zajednica / JLS			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Nije primjenjivo				

5.17 Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.

S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1) te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.

Tablica 59. Podaci i izračun pokazatelja „Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS“

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)
Naziv podatka	1. Noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju 2. Površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije 3. Površina izgrađenog dijela zona mješovite namjene pretežito stambene namjene 4. Površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije

Mjerna jedinica	1. Noćenje 2. Hektar 3. Hektar 4. Hektar			
Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor i Porezna uprava 2. Jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina) 3. Jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina) 4. Jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina)			
2025.	2027.	2029.	2031.	2023.
598,72	/	/	/	/

6 Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvojni smjer odražava lokalne okolnosti i strateške prioritete te sadržava mjere i aktivnosti vezane uz infrastrukturne, marketinške i druge potrebe destinacije za njegovo ostvarenje.

6.1 Swot analiza

Izrada SWOT analize omogućuje da Plan upravljanja destinacijom bude realan, ciljan i održiv, usmjeren na iskorištavanje potencijala Kraljevice i poboljšanje konkurentnosti na turističkom tržištu. Na temelju SWOT analiza je podloga za definiranje strateške konkurentske prednosti na osnovu koje Kraljevica može ojačati svoju poziciju na turističkom tržištu te umanjiti utjecaj nedostataka.

Tablica 60. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
Povoljan geografski položaj – blizina glavnih prometnica (autocesta A6, Krčki most, Zračna luka Rijeka). Prirodne ljepote obalnog područja – čiste plaže, šume, povoljna klima. Kulturna baština – povijesne znamenitosti, tradicionalne manifestacije i događaji. Uređeni dijelovi grada za turiste (kampovi, apartmani, šetnice). Ljubaznost i gostoljubivost stanovništva. Povoljna klima i kvaliteta života. Autentična eno i gastro ponuda. Blizina emitivnih tržišta i turistička prepoznatljivost Hrvatske.	Ograničeni smještajni kapaciteti, manjak luksuznih hotela i raznolikosti smještajnih opcija. Sezonalnost turizma – koncentracija aktivnosti u ljetnim mjesecima. Demografski izazovi – starenje stanovništva i odlazak mladih, ograničena radna snaga. Infrastrukturni nedostaci – zastarjela infrastruktura, nedovoljno ulaganja u javne prostore i objekte. Obalni pojas i pomorsko dobro ne ostvaruju puni potencijal u kontekstu ekološke funkcije, pristupačnosti, rekreativnih mogućnosti i zaštite od klimatskih utjecaja. Prometni sustav u pojedinim dijelovima grada ne pruža adekvatnu dostupnost i funkcionalnu sigurnost za pješake, bicikliste i korisnike javnog prijevoza.
PRILIKE	**PRIJETNJE**
Razvoj turizma kroz proširenje postojećih sadržaja i integraciju zelene infrastrukture (avanturističke aktivnosti, tematske rute).	Jaka konkurencija obližnjih destinacija (Krk, Crikvenica).

Revitalizacija napuštenih prostora i objekata nude velik potencijal za prenamjenu i novu funkcionalnost. Održivi obalni turizam i „plava“ ekonomija – dugačka obala, prirodne uvale i povijesna atraktivnost stvaraju preduvjete za razvoj održivih oblika turizma s fokusom na pomorsku baštinu, rekreativne sadržaje i očuvanje okoliša. Povezivanjem obale s unutrašnjim urbanim zonama povećava se funkcionalna integracija prostora. Očuvanje i valorizacija kulturne baštine – bogata povijesna i kulturna baština Kraljevice nudi značajan potencijal za razvoj kulturnog turizma, edukativnih i društvenih sadržaja te stvaranje identiteta prostora. Ulaganja u obnovu i održivo korištenje povijesnih objekata mogu rezultirati višestrukim društveno-gospodarskim koristima. Organizacija novih festivala, sajmova i manifestacija. Aktivacija poslovnih zona i poticanje poduzetništva – planirana poslovna infrastruktura i prometna povezanost Kraljevice čine solidnu osnovu za gospodarsku aktivaciju kroz ulaganja u mikro i srednje poduzetništvo, obrtništvo i inovativne djelatnosti. Takav razvoj pridonosi diversifikaciji lokalne ekonomije i jačanju otpornosti na vanjske šokove. Održivi razvoj – korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje ekološke svijesti. Modernizacija prometne povezanosti.	Nedostatak sredstava za održavanje i modernizaciju postojećih objekata i javnih površina. Utjecaj klimatskih promjena – porast razine mora, erozija obale, smanjenje privlačnosti zbog visokih temperatura. Negativan demografski trend – nastavak iseljavanja mladih, smanjenje radne snage. Migracije i smanjenje potencijala za razvoj. Krize (pandemije, ekonomske krize) koje utječu na turistički sektor. Globalna konkurencija i promjene trendova na turističkom tržištu.

6.2 Opća načela i ciljevi turizma

Turizam je jedan od pokretača gospodarskog razvoja i društvenog prosperiteta u mnogim mjestima, Kraljevica tu nije iznimka.

Važnost turizma za lokalnu sredinu utječe na stvaranje novih radnih mjesta, potiče poduzetništvo te promiče kulturnu i prirodnu baštinu. Potrebno je osigurati razvoj turizma s načelima održivosti, kvalitete, pristupačnosti, zadovoljstvu i sigurnosti.

Pitanje na koje je važno odgovoriti „Koliko je turizam važan za Kraljevicu te što želimo od daljnjeg razvoja turizma?“. S obzirom da turizam osim pozitivnih ima i negativne aspekte utjecaja na Kraljevicu, potrebno je postaviti opća načela i ciljeve koji je važno sagledati za viziju održivog turizma, što ujedno predstavlja dugoročan pogled na razvoj turizma u Kraljevici i održivi gospodarski rast.

Vizija turizma Primorsko-goranske županije određena je raspoloživim resursima i specifičnim obilježjima destinacije Primorsko-goranske županije, ali i željenim iskoracima s ciljem rasta konkurentnosti na globalnom turističkom tržištu. Rezultat je provedenih istraživanja stavova lokalnog stanovništva i značajnih dionika turizma Primorsko-goranske županije, održanih radionica, radnih sastanaka i ekspertnih skupina.

Vizija turizma Kraljevice usklađena je s vizijom Primorsko-goranske županije, definiranom Planom razvoja Primorsko-goranske županije, Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, dugoročnom vizijom turizma Hrvatske definiranom Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine. Također, odgovara na očekivane trendove u turizmu u narednom periodu.

Vizija turističkog razvoja Kraljevice

Kraljevica je moderna, pristupačna i ekološko osviještena destinacija koja kroz bogato kulturno nasljeđe i pomorsku tradiciju integrira inovativne turističke proizvode koji pokreću lokalno gospodarstvo tijekom cijele godine.

Opća načela:

- Održivost
  - Očuvanje prirodnih resursa, kulturne baštine i osiguranje ekološki prihvatljivog razvoja turizma.
- Kvaliteta
  - Pružanje visokokvalitetne usluge i infrastrukture koja zadovoljava potrebe turista i lokalne zajednice.
- Pristupačnost
  - Razvoj inkluzivnog turizma koji omogućuje sudjelovanje svih skupina posjetitelja.
- Zadovoljstvo
  - Postizanje zadovoljstva turista, ali i stanovnika koji dijele prostor s posjetiteljima.
- Sigurnost
  - Osiguravanje sigurnog okruženja za posjetitelje kroz kvalitetnu infrastrukturu, zdravstvene i sigurnosne standarde.

Ciljevi turizma:

- Ekonomski
  - Poticanje poduzetništva, otvaranje novih radnih mjesta i povećanje prihoda lokalne zajednice.
- Kulturološki
  - Očuvanje i promocija lokalne tradicije, običaja i povijesne baštine.
- Ekološki
  - Zaštita okoliša, odgovorno gospodarenje resursima i smanjenje ekološkog otiska turizma.
- Socijalni
  - Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva.
- Infrastrukturni
  - Razvoj prometne i turističke infrastrukture kako bi destinacija bila funkcionalna i atraktivna za posjetitelje

6.3 Strateški pravac i prioriteti

Razvoj turizma u Kraljevici usklađen je s Provedbenim programom grada Kraljevice za razdoblje od 2025. – 2029. godine., Planom razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022. – 2027. godine i Planom razvoja turizma Primorsko goranske županije do 2030. godine koji se temelji na Nacionalnom planu razvoja održivog turizma do 2027. godine, koji je usklađen sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine, Nacionalnom razvojnom strategijom RH, europskim politikama te očekivanim globalnim trendovima prema predviđanjima UNWTO-a.

Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama

U sklopu ovog prioriteta utvrđena su posebna područja koje je potrebno transformirati i učiniti konkurentnijima i kvalitetnijima. Daljnji razvoj gospodarstva u gradu Kraljevici usmjeren je na nastavak stvaranja pogodnog poduzetničkog okruženja i razvoj pripadajućih djelatnosti koje su kompatibilne turizmu, malim poduzetništvom s naglaskom na specijalizacije. Provedbom mjera unutar ovog prioriteta postiže se poboljšanje uvjeta poslovanja, povećanje konkurentnosti i stvaranje preduvjeta za rast i razvoj.

Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Upravljanje prostorom i zaštita prirodnog bogatstva ključni je izazov ovog prioriteta. Na svim razinama od globalnog pa sve do lokalnog suočeni smo s klimatskim promjenama, onečišćenjem okoliša, zastarjelom komunalnom i prometnom infrastrukturom i energetski neprihvatljivim zgradama. Strateško promišljanje razvoja mora biti poticaj da se aktivno i sustavno vodi briga o prostoru i okolišu i njegovom očuvanju. Problem zaštite okoliša veže se uz pojam održivog razvoja koji se definira kao unapređenje kvalitete života u gradu, uključujući ekološku, kulturnu, političku,

institucionalnu, društvenu i ekonomsku komponentu. Urbana infrastruktura, komunalna i prometna, zgrade, upravljanje, održavanje i izgradnja najbitniji su čimbenici u realizaciji ciljeva kroz aktivnosti koji će doprinijeti da živimo bolje, kvalitetnije i u čistom okolišu. U konačnici smisao mjera unutar ovog prioriteta učinkovito i održivo korištenje prostora sukladno fiskalnim mogućnostima.

Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

Čovjek je najvažniji pokretač i razlog svih aktivnosti ne samo u sklopu ovog prioriteta već i cjelokupnih javnih politika. Ljudi su najvažniji potencijal za svladavanje budućih izazova i nositelj daljnjeg razvoja. Uspostava ujednačene kvalitete javnih usluga, uz njegovanje načela partnerstva s građanima, osnovni je princip učinkovite i djelotvorne javne uprave. U ovom prioritetu posebna pažnja posvećena je sportu i kulturi. Od velike je važnosti amaterski sport i uključivanje što većeg broja djece i mladih u sportske aktivnosti čime se potiče zdrav život i prevencija brojnih bolesti. Ovaj prioritet usmjeren je i na razvoj sportske infrastrukture. Isto tako, razvijat će se kulturni sadržaji i stvarati doživljaji radi promocije i očuvanja kulturne baštine, a sve kako bi se zadovoljile kulturne potrebe stanovništva i promovirala destinacija. Kraljevica je oduvijek slovila kao destinacija zdravstvenog turizma pa će se pokušati razvijati u tom smjeru. Javne potrebe u socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti namijenjene su svim građanima kojima je u potrebna dodatna socijalna skrb, posebno djeci, mladima i starijim osobama. Svrha mjera i aktivnosti je osigurati građanima Kraljevice viši standard socijalne i zdravstvene zaštite.

6.4 Ciljevi, mjere i aktivnosti razvoja destinacije

Ciljevi, mjere i aktivnosti razvoja Kraljevice usklađene su s Provedbenim programom grada Kraljevice za razdoblje od 2025. – 2029. godine., Planom razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022. – 2027. godine i Planom razvoja turizma Primorsko goranske županije do 2030. godine koji se temelji na Nacionalnom planu razvoja održivog turizma do 2027. godine, koji je usklađen sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine, Nacionalnom razvojnom strategijom RH, europskim politikama te očekivanim globalnim trendovima prema predviđanjima UNWTO-a.

6.4.1 Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama

Na slici 4 prikazana je razrada strateškog prioriteta Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama kroz poseban cilj, mjeru i aktivnost.

Slika 4. Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama

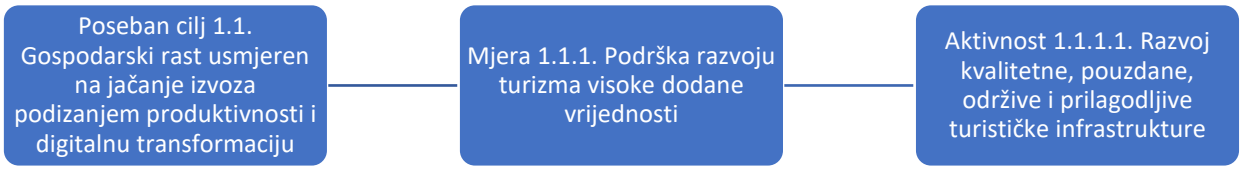

Poseban cilj 1.1. Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju

Mjera 1.1.1. Podrška razvoju turizma visoke dodane vrijednosti

Aktivnost 1.1.1.1. Razvoj kvalitetne, pouzdane, održive i prilagodljive turističke infrastrukture

Svrha ove mjere je povećanje konkurentnosti i turističke ponude kroz osiguravanje kvalitete i dodatnih sadržaja u javnoj turističkoj infrastrukturi. Kroz financiranja se osigurava ravnomjerniji turistički rast i razvoj uz diverzifikaciju ponude. Kroz mjeru se planira provedba projekta Hrvatske vinske kuće koja bi donijela potpuno novu razinu u razvoj turizma visoke dodane vrijednosti. Ključna aktivnost je razvoj kvalitetne, pouzdane, održive i prilagodljive turističke infrastrukture.

6.4.2 Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Na slici 5 prikazana je razrada strateškog prioriteta Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa kroz poseban cilj, mjeru i aktivnost.

Slika 5. Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa kroz poseban cilj, mjeru i aktivnost

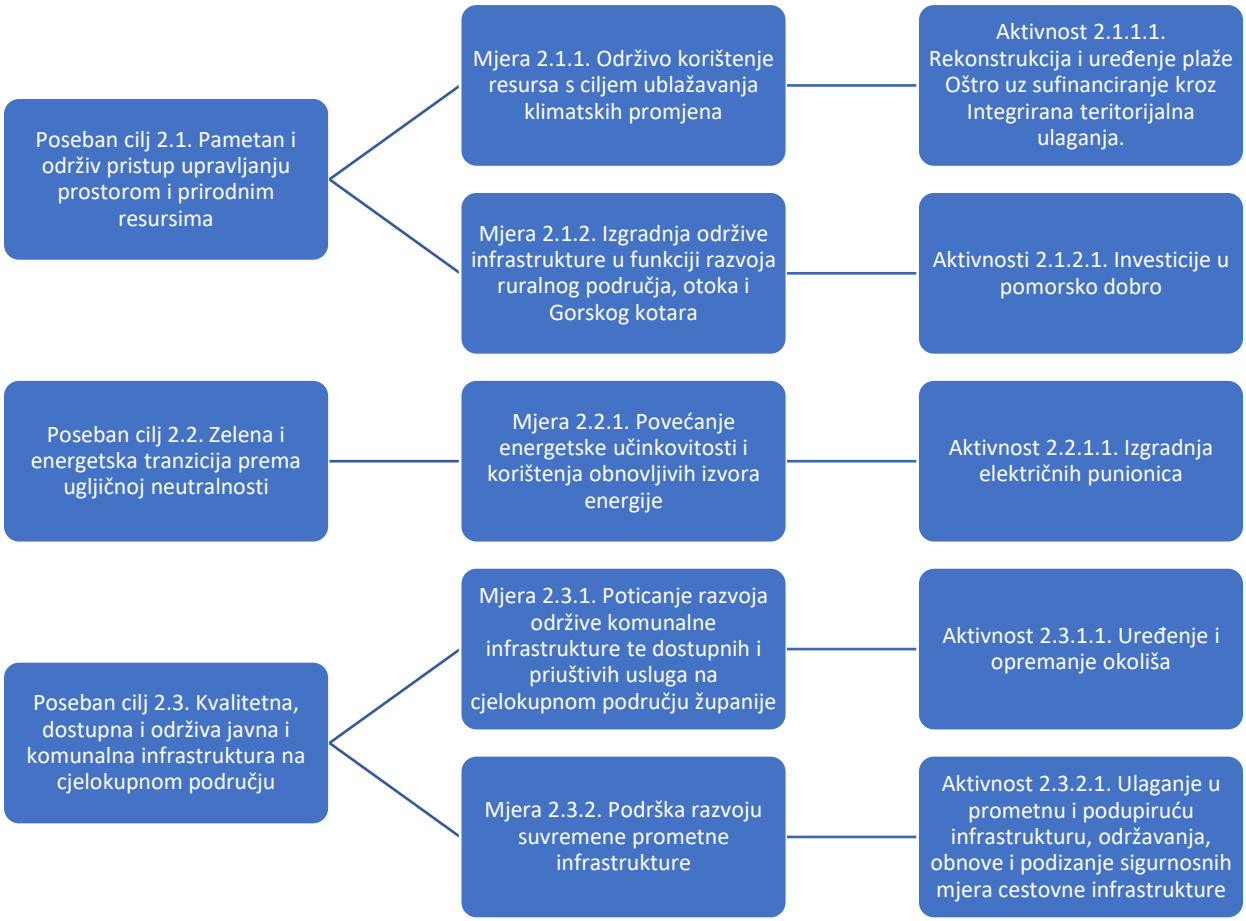

Poseban cilj 2.1. Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima

Mjera 2.1.1. Održivo korištenje resursa s ciljem ublažavanja klimatskih promjena

Aktivnost 2.1.1.1. Rekonstrukcija i uređenje plaže Oštro uz sufinanciranje kroz Integrirana teritorijalna ulaganja.

Svrha ove mjere je provođenje projekta "Uređenje plaža Urbane aglomeracije Rijeka Oštro i Banj" koji je strateški je infrastrukturni projekt UA Rijeka koji provode partnerski grad Kraljevica i grad Bakar. Projekt je usmjeren na unaprjeđenje javne turističke infrastrukture, zaštitu obalnog područja i održivi razvoj. Rok provedbe mjere je prosinac 2028. godine a kao krajnji rezultat se

očekuje obnovljeno gotovo 30.000 kvadratnih metara uređenog morskog i obalnog područja. Uredit će se pješačka staza i obnoviti zelena infrastruktura. Projekt ima za cilj sačuvati i obnoviti morski i priobalni dio kroz niz aktivnosti.

Mjera 2.1.2. Izgradnja održive infrastrukture u funkciji razvoja ruralnog područja, otoka i Gorskog kotara

Aktivnosti 2.1.2.1. Investicije u pomorsko dobro

Svrha i cilj ove mjere je ulaganje u održivu infrastrukturu, realizacija dodatnih sadržaja te očuvanje i promocija baštine u funkciji stvaranja preduvjeta za dostupnost svih usluga, povećanja kvalitete života u priobalju i razvoj svih gospodarskih grana.

Poseban cilj 2.2. Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti

Mjera 2.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Aktivnost 2.2.1.1. Izgradnja električnih punionica

Svrha mjere je povećanje korištenja obnovljivih izvora energije. Kroz ključnu aktivnost izgradnje punionice za električna vozila nastoji se osigurati moderan i jednostavan pristup čistoj i obnovljivoj energiji.

Poseban cilj 2.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Mjera 2.3.1. Poticanje razvoja održive komunalne infrastrukture te dostupnih i priuštivih usluga na cjelokupnom području županije

Aktivnost 2.3.1.1. Uređenje i opremanje okoliša

Mjera ima za cilj poticanje izgradnje i rekonstrukcije održive potporne — komunalne infrastrukture. Mjera uključuje EU projekt uređenja okoliša sportske dvorane. Ulaganjem u ovu mjeru se postiže bolja kvaliteta života i kvalitetnije komunalne usluge.

Mjera 2.3.2. Podrška razvoju suvremene prometne infrastrukture

Aktivnost 2.3.2.1. Ulaganje u prometnu i podupiruću infrastrukturu, održavanja, obnove i podizanje sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture

Svrha provedbe mjere je povećanje i održavanje standarda prometne infrastrukturi aktivnostima ulaganja u prometnu i podupiruću infrastrukturu, održavanja, obnove i podizanje sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture. Investicijsko ulaganje u postojeće i nove lokalne prometnice. Cilj mjere je stvoriti uređenu mrežu prometnica od lokalnog značaja i kvalitetno ju održavati.

Mjera 2.3.3. Razvoj kvalitete, priuštivosti i dostupnosti digitalne infrastrukture (širokopojasnog interneta i otvorene podatkovne infrastrukture)

6.4.3 Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

Na slici 6 prikazana je razrada strateškog prioriteta Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane kroz poseban cilj, mjeru i aktivnost.

Slika 6. Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

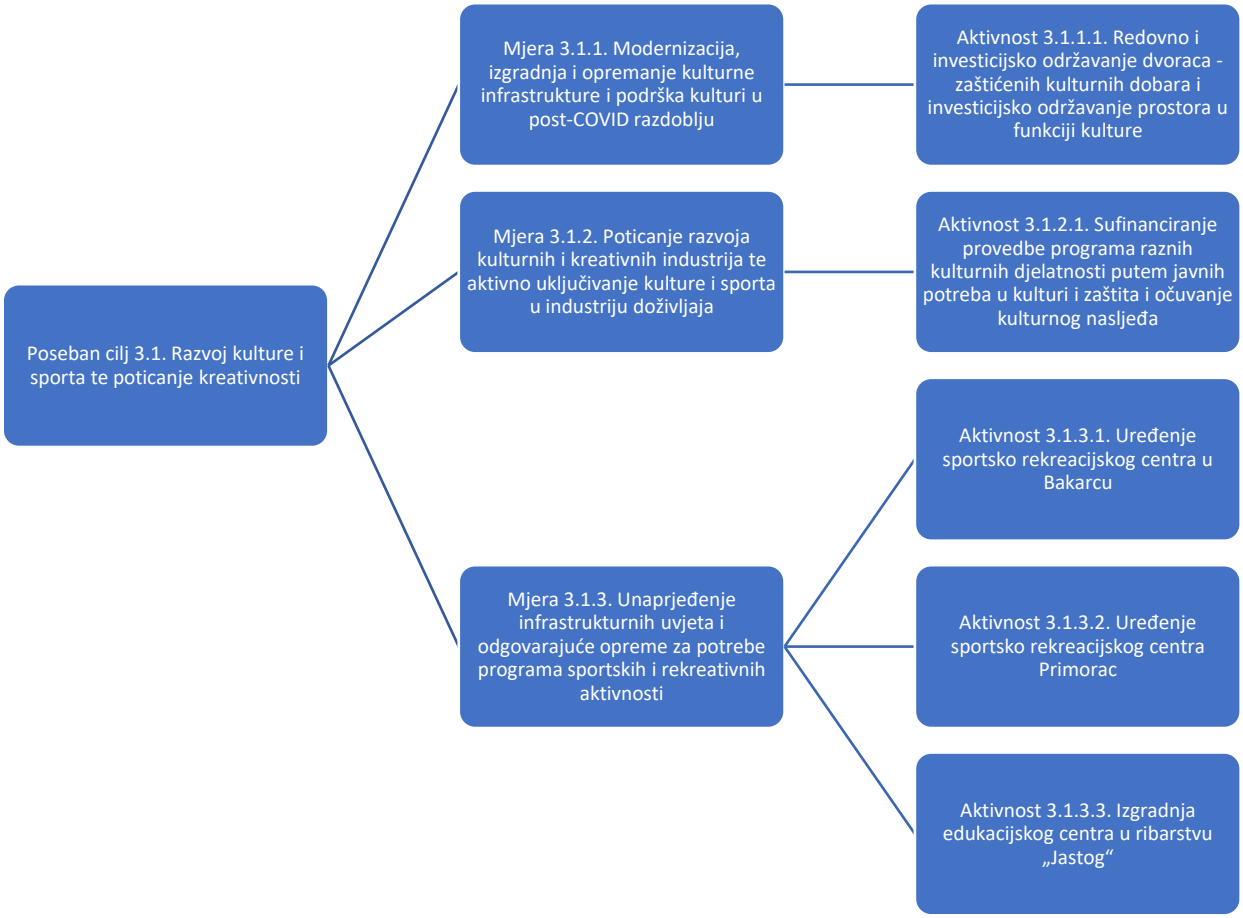

Poseban cilj 3.1. Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjera 3.1.1. Modernizacija, izgradnja i opremanje kulturne infrastrukture i podrška kulturi u post-COVID razdoblju

Aktivnost 3.1.1.1. Redovno i investicijsko održavanje dvoraca – zaštićenih kulturnih dobara i investicijsko održavanje prostora u funkciji kulture

Kroz investicijsko održavanje, izgradnju i opremanje kulturne infrastrukture i zaštićenih kulturnih dobara daje se podrška kulturi u post-COVID razdoblju. Izgradnja novih i revitalizacija postojećih

lokacija kulturno-povijesne baštine s ciljem stvaranja nove ponude. Mjera je potporne i investicijske naravi.

Mjera 3.1.2. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija te aktivno uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja

Aktivnost 3.1.2.1. Sufinanciranje provedbe programa raznih kulturnih djelatnosti putem javnih potreba u kulturi i zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa

Mjera predviđa sufinanciranje programa ustanova u kulturi putem programa javnih potreba. Na taj način se u kulturi potiče razvoj kulturnih i kreativnih industrija koji utječu na podizanje kvalitete i standarda života.

Mjera 3.1.3. Unaprjeđenje infrastrukturnih uvjeta i odgovarajuće opreme za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti

Aktivnost 3.1.3.1. Uređenje sportsko rekreacijskog centra u Bakarcu

Aktivnost 3.1.3.2. Uređenje sportsko rekreacijskog centra Primorac

Aktivnost 3.1.3.3. Izgradnja objekta SRD Jastog Šmrika – edukacijski centar u ribarstvu

Svrha provedbe mjere je održavanje, obnova i razvoj sportske infrastrukture i objekata kao preduvjeta za zadovoljavanje potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti. Mjera se sastoji od planiranog EU projekta, Izgradnja edukacijskog centra u ribarstvu - Jastog“. EU projekt “Izgradnja edukacijskog centra u ribarstvu - Jastog“ financiran je sredstvima iz Strategija razvoja LAGUR-a TUNERA. Svrha projekta je osiguranje optimalnih uvjeta za promociju sportskog ribolova. Izgradnjom objekta poboljšat će se kvaliteta života i socijalizacija djece i mladih, ali i odraslih. Stvorit će se preduvjeti za ispunjavanje potencijala za postizanjem što boljih sportskih rezultata. Kroz mjeru planiraju se projekti Sportsko-rekreativna zona Bakarac i Sportsko-rekreacijski centar Primorac u Šmriki planiranih kroz Strategiju zelene urbane obnove. Cilj projekta je unaprjeđenje i proširenje sportsko-rekreacijske infrastrukture u gradu Kraljevici i poboljšanje lokalnih temeljnih usluga kroz promicanje zdravog stila života i sadržajnog provođenja slobodnog vremena lokalnog stanovništva. Omogućit će se kvalitetnija i raznovrsnija ponuda sportskih sadržaja.

7 Smjernice i preporuke za razvoj ili unapređenje destinacije

Smjernice i preporuke za razvoj ili unapređenje destinacije Kraljevice predstavljaju okvir koji usmjerava razvoj turizma prema održivosti, konkurentnosti i dugoročnom prosperitetu lokalne zajednice. Svrha je osigurati pristup svih relevantnih dionika u planiranju, razvoju i promociji turističkih proizvoda i usluga, uz očuvanje prirodne i kulturne baštine te jačanje lokalnog identiteta.

Smjernice definiraju ciljeve i mjere koje će doprinijeti stvaranju prepoznatljive i atraktivne turističke destinacije, povećanju kvalitete turističke ponude te podizanju svijesti o važnosti turizma kao generatora gospodarskog rasta i društvenog razvoja.

Implementacija smjernica omogućit će ravnomjerniji razvoj turizma u skladu s potrebama lokalnog stanovništva, očuvanjem okoliša i kulture sa suvremenim trendovima turizmu.

Razvoj Kraljevice temelji se na promišljenom upravljanju prostorom, korištenju lokalnih resursa i stvaranju održive i cjelogodišnje ponude. Smjernice uključuju razvoj selektivnih oblika turizma, sinergiju s poduzetništvom, digitalnu i zelenu transformaciju te aktivaciju svih lokalnih dionika.

7.1 Smjernice i preporuke za jedinicu lokalne i područne (regionalne samouprave)

Grad Kraljevica ima važnu ulogu u provedi plana upravljanja destinacijom kroz razvoj infrastrukture, zaštitu baštine i jačanje lokalne zajednice. Uloga grada Kraljevice nije samo u financiranju i provođenju projekata, već i u stvaranju poticajnog okruženja kroz planiranje, donošenje propisa i akata vezanih uz razvoj destinacije.

Predstavnici grada Kraljevice upoznati su s problemima i potrebama lokalne zajednice te s obzirom na potrebe lokalne zajednice pokretači su različitih razvojnih projekata. Grad Kraljevica projekte za razvoj ili unapređenje destinacije financira samostalno u skladu s financijskim mogućnostima. U nedostatku financijskih sredstava za provođenje projekata grad Kraljevica prijavljuje projekte županijske, države ili međunarodne natječaje.

Grad Kraljevica ima ključnu ulogu u razvoju infrastrukture kao što su ceste, parkirališta, opremanje plaža komunalnom opremom i pristup osobama s invaliditetom, zaštitu i očuvanje kulturne baštine i prirodnih ljepota.

Razvoj održivog turizma je ključni element razvoja koji je usmjeren prema očuvanju prirodnih i kulturnih resursa.

Grad Kraljevica - ključne smjernice:

- Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju
    - Izgradnja Interpretacijskog centara Hrvatska vinska kuća
    - Mala 3arka
- Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima
    - Uređenje plaža UA Rijeka Oštro i Banj
    - Uređenje u ulaganje na pomorskom dobru
- Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti
    - Izgradnja električnih punionica
- Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području
    - Uređenje i opremanje okoliša Sportske dvorane Kraljevica
    - Uređenje centra Kraljevice, rekonstrukcija ceste Oštro, uređenje parkirališta Oštro, uređenje centra Bakarac, parkiralište i trg – centar Šmrika
- Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti
    - Održavanje dvoraca Kaštel i Frankopan i ulaganje u spomeničku baštinu
    - Financiranje kulturnih manifestacija
    - Uređenje sportsko rekreacijskog centra u Bakarcu
    - Uređenje sportsko rekreacijskog centra Primorac
    - Izgradnja edukacijskog centra u ribarstvu „Jastog“

7.2 Smjernice i preporuke za turističku zajednicu

Turistička zajednica grada Kraljevice ima vrlo važnu ulogu za promociju i razvoj turizma u Kraljevici. Glavni je organizator i zadužena za promociju kulturnih manifestacija. Aktivnosti Turističke zajednice grada Kraljevice usmjerene su na stvaranje prepoznatljivog imidža i povezivanje svih turističkih aktera u zajedničku ponudu.

Turistička zajednica grada Kraljevice aktivno provodi promotivne aktivnosti vezane uz brendiranje Kraljevice kao turističke destinacije kroz promicanje bogate kulturno-povijesne baštine. Organizator je događanja i manifestacija na području Kraljevice koje privlače posjetitelje tijekom cijele godine te ih promovira koristeći razne kanale. Turistička zajednica grada Kraljevice dio je projekta i inicijative Rijeka Outdoor i aktivno surađuje s Planinarskim društvom Tuhobić te su na taj način razvijene biciklističke staze, pješačke rute i šetnice koje pružaju razne opcije za sve ljubitelje prirode koje posjetiteljima omogućuju upoznavanje s lokalnim znamenitostima i tradicijom.

Turistička zajednica grada Kraljevice u suradnji s Gradom Kraljevicom aktivno radi na povećanju turističke ponude i revitalizaciji kulturne baštine putem stvaranja novih inovativnih sadržaja.

7.3 Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Osim grada Kraljevice kao jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te Turističke zajednice grada Kraljevice u razvoju turizma ključnu ulogu imaju i drugi dionici, uključujući privatne poduzetnike, ugostitelje i lokalno stanovništvo. Njihova uključenost i aktivna suradnja značajno doprinosi kvaliteti turističke ponude, održivosti i autentičnosti destinacije.

Zahtjevi, prijedlozi i potrebe poduzetnika u turizmu (uključujući vlasnike smještajnih objekata, restorana, drugih pružatelja usluga) i lokalnog stanovništva, vezanih za proširenje i povećanje postojećih smještajnih kapaciteta, uređenje postojeće i gradnja nove komunalne infrastrukture, dodatno uređenje i opremanje plaža redovito se uzimaju prilikom planiranja i donošenja prostornih planovi, donošenja proračuna i razvoju novih turističkih proizvoda.

8 Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom kao svoj sastavni dio sadrži popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Popis i obrazloženje projekata utemeljen je na razvojnim potrebama te ima polazište utemeljeno na planovima višeg reda. Popis projekata sadržava sljedeće podatke:

- naziv projekta,
- kratki opis predmeta i svrhe projekta,
- naznaku radi li se o projektu od posebnog značaja za razvoj destinacije,
- način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za,
- razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju,
- podatke o nositelju provedbe i lokaciji provedbe projekta,
- podatke o planiranim rokovima početka i završetka provedbe projekta,
- podatke o ključnim točkama ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća,
- ukupnu procijenjenu vrijednost projekta s naznačenim iznosima vlastitog,
- financiranja/mogućim izvorima financiranja,
- podatke o statusu izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije.

Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama

Poseban cilj 1.1. Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju

Mjera 1.1.1. Podrška razvoju turizma visoke dodane vrijednosti

Aktivnost 1.1.1.1. Razvoj kvalitetne, pouzdane, održive i prilagodljive turističke infrastrukture

Tablica 61. Projekt „Interpretacijski centar Hrvatska vinska kuća“

Naziv projekta	Interpretacijski centar Hrvatska vinska kuća
Opis projekta	Projekt „Interpretacijski centar Hrvatska vinska kuća“ predstavlja nov, kreativan, kvalitetan i inovativan turistički proizvod s ciljem diversifikacije i specijalizacije turističke ponude, razvoja destinacije Kvarner i revitalizacije kulturne baštine putem stvaranja novih inovativnih sadržaja. Osim toga, Hrvatska vinska kuća i dvorac Frankopan predstavljaju prepoznatljivu turističku destinaciju za cijelu Hrvatsku i širu regiju. Projekt će kao rezultat imati suradnju između vinara i vinogradara cijele Hrvatske i šire.

Posebni značaj za destinaciju	Da
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projekt ima veliki utjecaj na smanjenje ugljičnog otiska uvođenjem energetskih segmenata koji sadržavaju elemente energetske učinkovitosti i elemente vezane za zaštitu okoliša i prirode. Doprinijet će učinkovitom korištenju resursa i obnovljive energije s ciljem smanjenja utjecaja na klimatske promjene, zaštitu vodnih resursa, smanjenju nastanka otpada i implementaciji kružnog gospodarstva. Provedbom će se povećati otpornost i atraktivnost Kraljevice kroz razvoj turističkog proizvoda prihvatljivog za okoliš i učinkovito korištenje resursa kao i pozicioniranje Kraljevice na turističkom tržištu uvođenjem inovativnih digitalnih tehnologija. Projekt Interpretacijskog centra Hrvatske vinske kuće imat će višestruki učinak na ekonomski i društveni napredak, povećanje zapošljavanja i jačanje konkurentnosti turističkog sektora uz snažno brendiranje Kraljevice kao turističke destinacije. Projekt pridonosi postizanju posebnog cilja 1.1. Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju a samim time i Prioriteta 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica s partnerima Primorsko-goranskom županijom i Turističkom zajednicom grada Kraljevice.
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	2025. – prosinac 2027. godine
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Projekt obuhvaća pet osnovnih komponenti: tehničke komponente, opremanja, promocije i marketinga, upravljanja projektom i promidžbe i vidljivosti. Tehničke komponente uključuje rekonstrukciju zadnjeg kata dvorca i suterena s ciljem objedinjavanja u jednu cjelinu ugradnjom dodatnog stubišta i dizala. Izložbeno-edukacijski prostor će se nalaziti na drugoj etaži dvorca, a prostor suterena predviđen je kao kušaonica. Kroz rekonstrukciju će se dobiti izlaz na jugozapadnu kulu, formirati vidikovac i natkriti atrijski prostor ugradnjom pomične nadstrešnice. Projektom će se urediti sveukupno 2.026,57 m^2 neto površine

	dvorca, a uključuje prostore na drugom katu, suteren, dizala, stubišta, natkrivanje atrija i uređenje vidikovca. Komponenta opremanja obuhvaća multimediju i sadržaj samog interpretacijskog centra koji će se prilagoditi osobama s invaliditetom i osobama slabije pokretljivosti postavljanjem taktilnih površina, induktivnih petlji, informacijama na Brailleovom pismu, vizualno-svjetlosnim i zvučnim najava katova, prilagođenim govorno-slušnim aparatima. Sadržaj obuhvaća vinogradarstvo i vinarstvo cijele Hrvatske podijeljeno u tematske cjeline. Postav će prolaziti kroz 16 različito tematsko, namjenski uređenih soba, suvenirnicom i uređenom kušaonicom u suterenu. Planiran rok postignuća ključnih komponenti projekta je prosinac 2027. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	5.000.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice/Proračun Primorsko-goranske županije i bespovratna sredstva
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Izrađena je sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija i dobivena pravomoćna građevinska dozvola. Izrađena je studija izvodivosti s analizom troškova i koristi. Pripremljeni su svi potrebni troškovnici i potrebne suglasnosti.

Tablica 62. Projekt „Očuvanje jedinstvene pomorske baštine Sjevernog Jadrana kroz kvalitativnu nadogradnju i pametnu digitalizaciju održive prekogranične kulturnoturističke destinacije pomorskog turizma Mala 3ARKA“

Naziv projekta	Očuvanje jedinstvene pomorske baštine Sjevernog Jadrana kroz kvalitativnu nadogradnju i pametnu digitalizaciju održive prekogranične kulturnoturističke destinacije pomorskog turizma Mala 3ARKA
Opis projekta	Projekt Mala 3ARKA adresira zajedničke izazove nestajuće pomorske baštine Sjevernog Jadrana i njezine još uvijek nedovoljne valorizacije, što predstavlja veliku daljnju mogućnost za integraciju ovog bogatog kulturnog izvora u održivi prekogranični kulturni turizam.
Posebni značaj za destinaciju	Da
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja	Glavni cilj projekta Mala 3ARKA je očuvanje, interpretacija i promocija pomorske baštine Sjevernog Jadrana kroz razvoj integriranog modela upravljanja kvalitetom prekogranične destinacije Mala 3ARKA, koji će

održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	se temeljiti na tri stupa: digitalnoj interpretaciji, ekološkoj odgovornosti i socijalnoj inkluziji. Kvalitativna nadogradnja prekogranične destinacije i smanjivanje sezonalnosti nužna je kako bi se dugoročno postigla bolja kvaliteta života lokalnog stanovništva kao i kvalitetno iskustvo posjetitelja i turista, što će voditi dugoročno održivom razvoju destinacije Mala 3ARKA. Projektom Mala 3ARKA želimo kao prvo podići svijest lokalnih dionika s područja turizma (turističke zajednice, ugostitelji, ponuditelji smještaja i drugih turističkih usluga i servisa), jedinica lokalne i regionalne samouprave (županija, gradova, općina), obrtnika i lokalnih proizvođača, interesnih skupina, stručnjaka, studenata, učenika i djece, lokalnog stanovništva te posjetitelja i turista o važnosti ekološke i socijalne odgovornosti u turizmu na višu razinu kvalitete. A nadalje želimo promijeniti način razmišljanja kako bi sve gore navedene ciljane skupine shvatile važnosti zajedničkog djelovanja u smanjenju sezonalnosti i prijelazu na cjelogodišnji turizam te podizanju kvalitete turističke ponude. Projekt pridonosi postizanju posebnog cilja 1.1. Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju a samim time i Prioriteta 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama.
Nositelj provedbe	Primorsko goranska županija – partneri (Turistička zajednica Primorsko-goranske županije, Grad Kraljevica, „Kuća Batane“ Rovinj, Općina Izola, Turistička zajednica općine Izola, Općina Piran, Pomorski muzej „Sergej Mašera“ Piran.
Lokacija provede	Lokacije nositelja projekta i partnera
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Početak projekta 2.3.2026., trajanje projekta 30 mjeseci.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Projekt Mala 3ARKA će kroz suradnju osam prekograničnih projektnih partnera ostvariti glavne ishode projekta koji će dugoročno rezultirati u podizanju kvalitete i smanjenju sezonalnosti u prekograničnoj kulturno-turističkoj destinaciji pomorskog turizma Mala 3ARKA. Zajednički razvijena strategija i akcijski plan kvalitativne nadogradnje prekogranične održive kulturno-turističke destinacije pomorskog turizma Mala 3ARKA definirat će budući smjer razvoja i konkretne aktivnosti i pilote projekta bitne za podizanje kvalitete prekogranične destinacije na višu razinu i u smjeru cjelogodišnjeg turizma.

Procijenjena vrijednost projekta	Procijenjena vrijednost projekta je 2.824.428,00 eura od čega Grad Kraljevica 300.000,00 € kao partner
Izvor financiranja	EFRR 80%, ostalo nositelj i partneri sukladno komponenti.
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava u sklopu poziva Interreg VI-A Slovenija – Hrvatska. Prioritet programa: Otporna i održiva regija, SC 4.6. Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama.

Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Poseban cilj 2.1. Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima

Mjera 2.1.1. Održivo korištenje resursa s ciljem ublažavanja klimatskih promjena

Aktivnost 2.1.1.1. Rekonstrukcija i uređenje plaže Oštro uz sufinanciranje kroz Integrirana teritorijalna ulaganja.

Tablica 63. Projekt „Uređenje plaža UA Rijeka Oštro i Banj“

Naziv projekta	Uređenje plaža UA Rijeka Oštro i Banj
Opis projekta	Projekt "Uređenje plaža Urbane aglomeracije Rijeka Oštro i Banj" predstavlja strateški infrastrukturni projekt Urbane aglomeracije Rijeka čiji je nositelj Grad Kraljevica s partnerom Gradom Bakar, s ciljem unaprjeđenja javne turističke infrastrukture, zaštite obalnog područja i promicanja održivog razvoja. Cilj projekta je unaprijediti kvalitetu upravljanja i planiranja prostora, urediti javnu turističku infrastrukturu, zaštititi prirodne resurse obalnog područja te potaknuti održivi razvoj kroz primjenu ekološki prihvatljivih rješenja. Provedbom projekta ostvarit će se Posebni cilj 3.1. Planiran prostorni razvoj i očuvanje prirodnih resursa jer je Projekt "Uređenje plaža Urbane aglomeracije Rijeka Oštro i Banj" definiran kao strateški projekt unutar Strategije razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za financijsko razdoblje od 2021.-2027. godine. Projekt revitalizacije i uređenja plaže Oštro u Kraljevici i gradnja plaže Banj u Bakru opsežan je i kompleksan projekt uređenja obalnog pojasa – plaža s ciljem očuvanja tradicije povijesnog kupališta, ribarstva i napose tradicije tunolova. Projektom će se urediti javna turistička infrastruktura – obalni i morski dijelovi kupališta, poboljšati pristupačnost području kroz uređenje pješačke staze, a kroz nadogradnju zelene infrastrukture dobit će se na sveobuhvatnosti. Iz toga je vidljiva sektorska integracija područja turizma i zelene infrastrukture. Projekt odgovara specifičnom cilju RS05.1. ITP-a i već spomenutom posebnom cilju 3.1. Projektom se

	planira ulaganje u kodove intervencije 165 - Zaštita, razvoj i promicanje resursa javnog turizma i turističkih usluga i 079 - Zaštita prirode i bioraznolikosti, prirodna baština i resursi, zelena i plava infrastruktura. Projektom će se osigurati revitalizacija i uređenje plaže Oštro i izgradnja plaže Banj, koje će postati atraktivne turističke destinacije, prilagođene potrebama lokalnog stanovništva, turista, posjetitelja i osoba s invaliditetom.
Posebni značaj za destinaciju	Da
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projekt ima utjecaj na smanjenje ugljičnog otiska uvođenjem elementa vezane za zaštitu okoliša i prirode te ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva, zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji i udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom. Projekt pridonositi postizanju Posebnog cilja 3.1. Planiran prostorni razvoj i očuvanje prirodnih resursa. Projekt odgovara specifičnom cilju RS05.1. ITP-a
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica kao nositelj i Grad Bakar kao partner.
Lokacija provede	Kraljevica i Bakar
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	2.3.2026. – 2.3.2029.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Projekt "Uređenje plaža Urbane aglomeracije Rijeka Oštro i Banj" podrazumijeva sveobuhvatno uređenje i revitalizaciju dviju značajnih obalnih lokacija – plaže Oštro u Kraljevici i plaže Banj u Bakru – čime će se transformirati 32.582 metara kvadratnih prostora namijenjenog rekreaciji, zaštiti prirode i jačanju društvene kohezije. Na lokaciji Banj, ukupna površina intervencije iznosi 2.819 kvadratnih metara, pri čemu je gotovo 950 kvadratnih metara specifično namijenjeno izgradnji šljunčanog morskog žala. Ova nova plažna površina postat će glavna kupališne zona, osmišljena za sunčanje, odmor i izravan pristup moru, čime će se značajno unaprijediti korisničko iskustvo u odnosu na postojeće dotrajale betonske površine. Preostali dio površine na Banju bit će opremljen modernim betonskim sunčalištima koji će služiti kao stabilne platforme te pristupačnim šetnicama koje će međusobno povezivati sve funkcionalne cjeline. Cijeli prostor bit će zaštićen kamenim perima koja će sprječavati eroziju obale i osiguravati

	dugovječnost investicije. Konačni učinak podrazumijeva potpunu opremljenost prostora tuševima, kabinama za presvlačenje i tornjevima za spasioce, s posebnim naglaskom na univerzalni dizajn koji će omogućiti potpuno korištenje osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. S druge strane, intervencija na plaži Oštro daleko je opsežnija i kompleksnija, obuhvaćajući ukupno 29.763 kvadratna metra morskog, obalnog i priobalnog područja. Od toga, 5.000 metara kvadratnih čini kopneni dio koji će biti temeljito preuređen. Srž ovog dijela je izgradnja nove, 510 metara duge šetnice koja će služiti kao okosnica cijelog prostora, idealna za šetnju, rekreaciju i uživanje u panorami. Ovaj kopneni pojas bit će obogaćen značajnim ozelenjivanjem kroz sadnju autohtonog bilja, čime će se ne samo poboljšati estetika već i mikroklima, potaknuti biodiverzitet i povećati otpornost cjelokupnog ekosustava na klimatske promjene. Uz šetnicu će biti postavljena moderna, energetski učinkovita urbana oprema uključujući klupe, pametne klupe s dodatnim funkcionalnostima i sustav štedne javne rasvjete. Preostalih gotovo 20.000 metara kvadratnih na Oštru čine morski i izrazito vrijedan priobalni pojas. Ovdje će se izvesti ključni zaštitni hidrotehnički radovi, poput izgradnje podmorskih pragova i kamenih pera, čija je primarna funkcija stabilizacija obale, sprječavanje erozije taloženje sedimenta i stvaranje sigurnijih uvjeta za kupanje. Uz ove zaštitne elemente, planirano je i nasipavanje dodatnog morskog žala kako bi se proširile površine pogodne za kupanje. Kao i na Banju, okvir cjelokupnog projekta je potpuna pristupačnost. Stoga će cijeli uređeni prostor na obje lokacije biti opremljen nizom elemenata koji će ukloniti arhitektonske barijere – od pristupnih rampi i rukohvata uz sve ključne staze, do specijaliziranih kupališnih zona i prilaza moru prilagođenih osobama s invaliditetom. Ovim sveobuhvatnim pristupom, projekt ne stvara samo dva uređena kupališta, već i dva moderna, sigurna, ekološki održiva i društveno inkluzivna javna prostora koja će služiti širokom spektru korisnika – od lokalnog stanovništva i osoba s invaliditetom do turista i posjetitelja čime će biti ostvareni kĺjučni strateški ciljevi razvoja Urbane aglomeracije Rijeka. Planirani rok postignuća planiranih aktivnosti je ožujak 2029. godine
Procijenjena vrijednost projekta	3.478.480,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice, Proračun Grada Bakra, bespovratna sredstva

Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Izrađena je sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija. Projekt je od strateškog interesa za UA Rijeka i kao takav je financiran je iz EFRR-a. Donesena je Odluka o financiranju.

Mjera 2.1.2. Izgradnja održive infrastrukture u funkciji razvoja ruralnog područja, otoka i Gorskog kotara

Aktivnosti 2.1.2.1. Investicije u pomorsko dobro

Tablica 64. Projekt „Održavanje pomorskog dobra“

Naziv projekta	Održavanje pomorskog dobra
Opis projekta	Ulaganje u održivu infrastrukturu, realizacija dodatnih sadržaja te očuvanje i promocija baštine u funkciji stvaranja preduvjeta za dostupnost svih usluga, povećanja kvalitete života u priobalju i razvoj svih gospodarskih grana. U sklopu projekta planira se obnova pomorskog dobra uz potporu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Ključne aktivnosti projekta su: poticanje uravnoteženog razvoja ruralnog područja, unaprjeđenje i izgradnja lučke i plažne infrastrukture, ulaganje u infrastrukturu održivog razvoja ribarstva i ulaganje u dodatne sadržaje kroz promociju baštine Kvarnera.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektom se ulaganje u održivu infrastrukturu, realizacija dodatnih sadržaja te očuvanje i promocija baštine u funkciji stvaranja preduvjeta za dostupnost svih usluga, povećanja kvalitete života u priobalju i razvoj svih gospodarskih grana. U sklopu projekta planira se obnova pomorskog dobra uz potporu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture što ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta je 2026 godina. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.

Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Ključne aktivnosti projekta su: poticanje uravnoteženog razvoja ruralnog područja, unaprjeđenje i izgradnja lučke i plažne infrastrukture, ulaganje u infrastrukturu održivog razvoja ribarstva i ulaganje u dodatne sadržaje kroz promociju baštine Kvarnera. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	697.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Poseban cilj 2.2. Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti

Mjera 2.2.1. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Aktivnost 2.2.1.1. Izgradnja električnih punionica

Tablica 65. Projekt „Izgradnja punionica“

Naziv projekta	Izgradnja punionica
Opis projekta	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije kroz izgradnju električnih punionica. Projektom se osigurava moderan i jednostavan pristup čistoj i obnovljivoj energiji. Planira se izgradnja dvije punionice električnih vozila.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projekt promiče energetsku tranziciju, održivu mobilnost i smanjenje emisija CO2 u prometnom sektoru te ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica

Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine. Početak projekta nije još definiran.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Izgradnja električnih punionica. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	25.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Poseban cilj 2.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Mjera 2.3.1. Poticanje razvoja održive komunalne infrastrukture te dostupnih i priuštivih usluga na cjelokupnom području županije

Aktivnost 2.3.1.1. Uređenje i opremanje okoliša

Tablica 66. Projekt „Uređenje i opremanje okoliša Sportske dvorane Kraljevica“

Naziv projekta	Uređenje i opremanje okoliša Sportske dvorane Kraljevica
Opis projekta	Projektom „Uređenje i opremanje okoliša Sportske dvorane Kraljevica“ planira s uređenje i opremanje 550 m2 okoliša sportske dvorane na dijelu k.č. 1304, k.o. Kraljevica. Projekt obuhvaća zamjenu svih podnih obloga unutar obuhvata uređenja, izvedbu novih potpornih zidova, stepenica i rampi za neometan pristup sportskoj dvorani. Planira se uređenje i formiranje zelenih dijelova okoliša kao i zamjena postojećih instalacija vodoopskrbne mreže, sanacija odvodnje sanitarnih otpadnih voda i odvodnja oborinskih voda s krova objekta. U sklopu projektnih aktivnosti planira se postavljanje dvije pametne, solarne klupe koje će koristiti obnovljive izvore energije za napajanje i punjenje uređaja.

	Cilj projekta je poboljšati funkcionalnost, estetiku i održivost prostora oko sportske dvorane, pridonijeti turističkoj ponudi i podići kvalitetu života u gradu Kraljevici.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektom se doprinosi smanjenju potrošnje energije i troškova održavanja kroz zamjenu postojećih dotrajalih instalacija (vodovodna mreža, sanitarna i oborinska odvodnja). Povećava se sigurnost i funkcionalnost objekta putem izvedbe novih potpornih zidova, stepenica i rampi i poboljšava vidljivost i sigurnost korisnika i posjetitelja izmjenom postojećeg sustava javne rasvjete. Projekt ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta je 2026. godina. Planirani rok završetka projekta je polovica 2026.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Zamjena svih podnih obloga okoliša u obuhvatu zahvata, izvedba novih potpornih zidova, stepenica i rampi, zamjena postojećih dotrajalih instalacija (vodovodna mreža, sanitarna i oborinska odvodnja) i izmjena postojećeg sustava javne rasvjete. Planirani rok postignuća je lipanj 2026. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	308.175,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice, bespovratna sredstva
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Izrađena je projektna dokumentacija. Dobivena je Odluka o financiranju.

Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa

Poseban cilj 2.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Mjera 2.3.2. Podrška razvoju suvremene prometne infrastrukture

Aktivnost 2.3.2.1. Ulaganje u prometnu i podupiruću infrastrukturu, održavanja, obnove i podizanje sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture

Tablica 67. Projekti „Uređenje centra Kraljevice, rekonstrukcija ceste Oštro, uređenje parkirališta Oštro, uređenje centra Bakarac, parkiralište i trg – centar Šmrika“

Naziv projekta	Uređenje centra Kraljevice, rekonstrukcija ceste Oštro, uređenje parkirališta Oštro, uređenje centra Bakarac, parkiralište i trg – centar Šmrika
Opis projekta	Povećanje i održavanje standarda prometne infrastrukture, usklađivanje i podupiranje projekata i aktivnostima ulaganja, održavanja, obnove i podizanje sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture. Investicijsko ulaganje u postojeće i nove lokalne prometnice.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektom se povećava cestovna sigurnost i ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta je u 2026. godini. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s	Održavanje, obnova i podizanje sigurnosnih mjera cestovne infrastrukture.

planiranim rokovima postignuća	Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	Uređenje centra Kraljevice – 100.000,00 eura Rekonstrukcija ceste Oštro – 107.500,00 eura Uređenje parkirališta Oštro – 62.800,00 eura Uređenje centra Bakarac – 50.500,00 eura Parkiralište i trg - centar Šmrika – 30.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

Poseban cilj 3.1. Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjera 3.1.1. Modernizacija, izgradnja i opremanje kulturne infrastrukture i podrška kulturi u post-COVID razdoblju

Aktivnost 3.1.1.1. Redovno i investicijsko održavanje dvoraca – zaštićenih kulturnih dobara i investicijsko održavanje prostora u funkciji kulture

Tablica 68. Projekti „Održavanje dvoraca Kaštel i Frankopan i ulaganje u spomeničku baštinu“

Naziv projekta	Održavanje dvoraca Kaštel i Frankopan i ulaganje u spomeničku baštinu
Opis projekta	Proračunom su planirane aktivnosti redovitog i investicijskog održavanja dvoraca Stari i Novi grad Zrinskih, održavanje ostalih prostora koji služe u kulturne svrhe. Osim materijalne obnove, svrha i cilj je oživjeti ove prostore kroz bogat kulturni program kako bi postali živa mjesta okupljanja i razmjene ideja. Obnovom se nastoji zaštititi autentični identitet grada i njegova povijesna baština, čime se jača lokalni ponos i privlači kulturni turizam. Projekti su usko povezani s razvojem kreativne industrije, pružajući prostor lokalnim umjetnicima i izvođačima za prezentaciju rada.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja	Projekt ima utjecaj na smanjenje ugljičnog otiska uvođenjem elementa vezane za zaštitu okoliša i prirode te ima značajan doprinos povećanju

održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	zadovoljstva lokalnog stanovništva, zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji i udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka je 2025. godina. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Projektom su planirane aktivnosti redovitog i investicijskog održavanja dvoraca Stari i Novi grad Zrinskih, održavanje ostalih prostora koji služe u kulturne svrhe. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	Održavanje dvoraca Kaštel i Frankopan - 294.000,00 eura Ulaganje u spomeničku baštinu - 400.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Izrađena je projektna dokumentacija.

Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

Poseban cilj 3.1. Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjera 3.1.2. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija te aktivno uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja

Aktivnost 3.1.2.1. Sufinanciranje provedbe programa raznih kulturnih djelatnosti putem javnih potreba u kulturi i zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa

Tablica 69. Projekt „Kulturne manifestacije“

Naziv projekta	Kulturne manifestacije
Opis projekta	Kultura i industrija koja se razvija kroz kreativnost i umjetnost ključni su preduvjet razvoja društva u cjelini. Projektima je predviđeno sufinanciranje provedbe programa raznih kulturnih djelatnosti putem javnih potreba u kulturi i zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa u kulturi te se na taj način potiče se razvoj kulturnih i kreativnih industrija i podiže se kvaliteta i standard života.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektima sufinanciranja potiče se razvoj kulturnih i kreativnih industrija i podiže se kvaliteta i standard života što ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva, zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka je 2025. godina. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Raspisivanje javnog poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi. Dodjela financijskih sredstava s popisom odobrenih i odbijenih programa. Aktivnosti se provode kontinuirano kroz proračunske godine. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	365.200,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice

Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Svake godine raspisuje se novi javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi. Dodjela financijskih sredstava s popisom odobrenih i odbijenih programa provodi se u rok od 90 dana od dana donošenja Proračuna Grada Kraljevice.

Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane

Poseban cilj 3.1. Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjera 3.1.3. Unaprjeđenje infrastrukturnih uvjeta i odgovarajuće opreme za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti

Aktivnost 3.1.3.1. Uređenje sportsko rekreacijskog centra u Bakarcu

Tablica 70. Projekt „Sportsko-rekreativna zona Bakarac“

Naziv projekta	Sportsko-rekreativna zona Bakarac
Opis projekta	U okviru projekta planira se sustavno uređenje i opremanje prostora postavljanjem novih klupa i stolova za druženje te cjelovitim ozelenjivanjem zone (sadnja autohtonog drveća, grmlja, niskog raslinja i sl.), čime će se stvoriti ugodno mjesto za odmor, boravak u prirodi i provođenje slobodnog vremena. Uz navedeno, planirana je i nadogradnja postojećeg dječjeg igrališta i košarkaškog terena novim spravama i potrebnom zaštitnom opremom (zaštitne ograde i mreže), osobito zbog neposredne blizine prometnice. Time će prostor postati sigurniji, funkcionalniji i atraktivniji svim dobnim skupinama koje ga koriste.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektom se planira sustavno uređenje i opremanje prostora, cjelovito ozelenjivanje zone i poboljšava se sigurnost korisnika i posjetitelja postavljanjem zaštitne ograde i mreže što ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica

Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta nije još definiran. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Postavljanje novih klupa i stolova za druženje te cjelovitim ozelenjivanjem zone (sadnja autohtonog drveća, grmlja, niskog raslinja i sl.). Nadogradnja postojećeg dječjeg igrališta i košarkaškog terena novim spravama i potrebnom zaštitnom opremom (zaštitne ograde i mreže). Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

Aktivnost 3.1.3.2. Uređenje sportsko rekreacijskog centra Primorac

Tablica 71. Projekt „Sportsko rekreacijski centar Primorac“

Naziv projekta	Sportsko rekreacijski centar Primorac
Opis projekta	U okviru projekta planirano je uređenje postojećeg sportsko-rekreacijskog centra Primorac u moderan sportski kompleks koji će sadržavati dodatne sportske terene i prateću infrastrukturu, u skladu s postojećim prostornim planom koji predviđa proširenje sportskih kapaciteta na ovoj lokaciji. Također, planirano je da se novouređeni centar ne koristi isključivo za potrebe nogometnog kluba, već da bude otvoren i dostupan za lokalno stanovništvo. Tako će centar pružati dodatne mogućnosti za rekreaciju i bavljenje sportom i korisnicima izvan nogometnog kluba. Uz sportske sadržaje, projekt će uključivati i uređenje okoliša, sadnju autohtonog zelenila te stvaranje ugodnih i funkcionalnih prostora za odmor i druženje lokalnog stanovništva svih dobnih skupina. Uređenjem i proširenjem kapaciteta dodatno će se potaknuti aktivan i zdrav način života u lokalnoj zajednici te ojačati društvena povezanost kroz zajedničke aktivnosti.
Posebni značaj za destinaciju	Ne

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Uređenje postojećeg sportsko-rekreacijskog centra Primorac izgradnjom dodatnih sportskih terena i prateće infrastrukture te uređenje okoliša, sadnja autohtonog zelenila ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta nije još definiran. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Proširenje postojećeg sportsko-rekreacijskog centra Primorac putem izgradnje dodatnih sportskih terena i prateće infrastrukture. Uređenje okoliša, sadnja autohtonog zelenila. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	250.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

Aktivnost 3.1.3.2. Izgradnja edukacijskog centra u ribarstvu „Jastog“

Tablica 72. Projekt „Edukacijski centar u ribarstvu – Jastog“

Naziv projekta	Edukacijski centar u ribarstvu – Jastog
Opis projekta	Svrha projekta je osiguranje optimalnih uvjeta za promociju sportskog ribolova. Izgradnjom objekta poboljšat će se kvaliteta života i socijalizacija djece i mladih, ali i odraslih. Stvorit će se preduvjeti za ispunjavanje potencijala za postizanjem što boljih sportskih rezultata. Specifični cilj projekta je unaprjeđenje i proširenje sportsko-rekreacijske infrastrukture u gradu Kraljevici. Opći cilj projekta je poboljšanje lokalnih temeljnih usluga kroz promicanje zdravog stila života i

	sadržajnog provođenja slobodnog vremena lokalnog stanovništva. Omogućit će se kvalitetnija i raznovrsnija ponuda sportskih sadržaja.
Posebni značaj za destinaciju	Ne
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti, a za projekte od posebnog značaja za razvoj destinacije i način doprinosa strateškom/posebnom cilju	Projektom se planira osiguranje optimalnih uvjeta za promociju sportskog ribolova. Izgradnjom objekta poboljšat će se kvaliteta života i socijalizacija djece i mladih, ali i odraslih što ima značajan doprinos povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva i zadovoljstvom cjelokupnim boravkom u destinaciji.
Nositelj provedbe	Grad Kraljevica
Lokacija provede	Kraljevica
Planirani rokovi početka i završetka provedbe projekta	Planirani rok početka projekta nije još definiran. Planirani rok završetka projekta je prosinac 2029. godine.
Ključne točke ostvarenja projekta, s planiranim rokovima postignuća	Izgradnja Edukacijskog centra u ribarstvu – Jastog. Planirani rok postignuća je prosinac 2029. godine.
Procijenjena vrijednost projekta	203.000,00 eura
Izvor financiranja	Proračun Grada Kraljevice
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	Potrebna dokumentacija za provedbu projekta nije još izrađena.

9 Mjerenje napretka i izvješće o provedbi

Plan upravljanja destinacijom usvaja se na predstavničkom tijelu lokalne samouprave, a njegovo donošenje temelji se na Zakonu o turizmu i odgovarajućim pravilnicima. Usvajanjem plana on postaje obvezujući dokument čime se omogućuje primjena svih odredbi plana u sustav turističkog upravljanja destinacijom. Implementacija plana usmjerava razvoj turizma prema održivosti i dugoročnim ciljevima destinacije uz stalnu prilagodbu u skladu s promjenjivim uvjetima i potrebama zajednice.

Turistička zajednica grada Kraljevice izvješće o provedbi plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu dostavlja Gradskom vijeću Grada Kraljevice do 31. ožujka tekuće godine. Izvješće treba sadržavati pregled postignutih ciljeva, uočenih izazova te prijedloga za daljnji razvoj i prilagodbu plana u skladu s novim potrebama i okolnostima.

10 Zaključak

Plan upravljanja destinacijom predstavlja važan strateški dokument koji usmjerava razvoj Kraljevice prema viziji raznolike, kvalitetne i inovativne destinacije održivog turizma koja cijele godine turistima pruža jedinstveno doživljajno iskustvo u primorju i gorju, a lokalnom stanovništvu osigurava kvalitetne uvjete za život i rad.

Plan upravljanja destinacijom daje smjernice i mjere koje podržavaju održivi razvoj turizma, poštujući zakonske okvire, prostorno planiranje i zaštitu kulturne baštine.

Plan upravljanja destinacijom temelji se na Zakonu o turizmu i smjernicama Ministarstva turizma te predstavlja temelj za donošenje odluka i mjera koje će podržati razvoj destinacije usmjeren na održivost, zaštitu okoliša i kulturne baštine, kao i unapređenje kvalitete života lokalnog stanovništva.

Praćenje i izvješćivanje o provedbi Plan upravljanja destinacijom omogućuje pravovremenu evaluaciju rezultata, prepoznavanje izazova i prilagodbu u skladu s promjenama na tržištu i potrebama destinacije. Na taj način doprinosi se dugoročnoj održivosti, konkurentnosti i kvaliteti turističke ponude, što pozitivno utječe na dobrobit lokalne zajednice i zadovoljstvo posjetitelja.

Popis tablica

Tablica 1. Podaci i izračun pokazatelja „Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika“ 5

Tablica 2. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika“ 6

Tablica 3. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika“ 7

Tablica 4. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje“ 8

Tablica 5. Podaci i izračun pokazatelja „Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja“ 9

Tablica 6. Podaci i izračun pokazatelja „Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima“ 10

Tablica 7. Podaci i izračun pokazatelja „Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone“ . 11

Tablica 8. Podaci i izračun pokazatelja „Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama“ 12

Tablica 9. Podaci i izračun pokazatelja „Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama“ 12

Tablica 10. Podaci i izračun pokazatelja „Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama“ 13

Tablica 11. Podaci i izračun pokazatelja „Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine“ 14

Tablica 12. Podaci i izračun pokazatelja „Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone“ 15

Tablica 13. Podaci i izračun pokazatelja „Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine“ 17

Tablica 14. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj turizma na izgled destinacije“ 17

Tablica 15. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora“ 18

Tablica 16. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija“ 19

Tablica 17. Podaci i izračun pokazatelja „Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći“ 20

Tablica 18. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone“ 21

Tablica 19. Podaci potrebni za izračun pokazatelja „Utjecaj buke na kvalitetu boravka“.....22

Tablica 20. Podaci i izračun pokazatelja „Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica“.....22

Tablica 21. Podaci i izračun pokazatelja „Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene“ 23

Tablica 22. Podaci i izračun pokazatelja „Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja“ 24

Tablica 23. Podaci i izračun pokazatelja „Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji“ 25

Tablica 24. Podaci i izračun pokazatelja „Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda“26

Tablica 25. Podaci i izračun pokazatelja „Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija“ 27

Tablica 26. Podaci i izračun pokazatelja „Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m^2 javnih površina koje se održavaju“ 28

Tablica 27. Podaci i izračun pokazatelja „Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada“.....29

Tablica 28. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone“.....29

Tablica 29. Podaci i izračun pokazatelja „Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone“.....30

Tablica 30. Podaci i izračun pokazatelja „Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone“ 31

Tablica 31. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone“32

Tablica 32. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo prometom u mjestu“.....32

Tablica 33. Podaci i izračun pokazatelja „Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju“ 33

Tablica 34. Podaci i izračun pokazatelja „Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama“ 34

Tablica 35. Podaci i izračun pokazatelja „Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)“.....34

Tablica 36. Podaci i izračun pokazatelja „Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)“ 35

Tablica 37. Usporedba između Kraljevice i Crikvenice 82

Tablica 38. Načini promocije 84

Tablica 39. Globalni i lokalni tržišni trendovi 85

Tablica 40. Razvojni projekti Kraljevice 86

Tablica 41. Popis i metodološka tablica obaveznih pokazatelja održivosti 95

Tablica 42. Podaci i izračun pokazatelja „Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone“.....97

Tablica 43. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom“ 98

Tablica 44. Podaci i izračun pokazatelja „Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji“.....99

Tablica 45. Podaci i izračun pokazatelja „Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom“.....100

Tablica 46. Podaci i izračun pokazatelja „Broj organiziranih turističkih ambulanti“ 101

Tablica 47. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)“ 101

Tablica 48. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)“ 103

Tablica 49. Podaci i izračun pokazatelja „Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite“.....104

Tablica 50. Podaci i izračun pokazatelja „Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije“.....105

Tablica 51. Podaci i izračun pokazatelja „Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika“.....106

Tablica 52. Podaci i izračun pokazatelja „Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja“.....107

Tablica 53. Podaci i izračun pokazatelja „Prosječna duljina boravka turista u destinaciji“ 107

Tablica 54. Podaci i izračun pokazatelja „Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane“ 108

Tablica 55. Podaci i izračun pokazatelja „Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane)“ 109

Tablica 56. Podaci pokazatelja „Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija“ 110

Tablica 57. Popis pokazatelja „Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija“ 110

Tablica 58. Podaci i izračun pokazatelja „Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom“ 112

Tablica 59. Podaci i izračun pokazatelja „Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS“.....113

Tablica 60. SWOT analiza 115

Tablica 61. Projekt „Interpretacijski centar Hrvatska vinska kuća“ 128

Tablica 62. Projekt „Očuvanje jedinstvene pomorske baštine Sjevernog Jadrana kroz kvalitativnu nadogradnju i pametnu digitalizaciju održive prekogranične kulturnoturističke destinacije pomorskog turizma Mala 3ARKA“.....130

Tablica 63. Projekt „Uređenje plaža UA Rijeka Oštro i Banj“.....132

Tablica 64. Projekt „Održavanje pomorskog dobra“.....135

Tablica 65. Projekt „Izgradnja punionica“ 136

Tablica 66. Projekt „Uređenje i opremanje okoliša Sportske dvorane Kraljevica“ 137

Tablica 67. Projekti „Uređenje centra Kraljevice, rekonstrukcija ceste Oštro, uređenje parkirališta Oštro, uređenje centra Bakarac, parkiralište i trg - centar Šmrika“.....139

Tablica 68. Projekti „Održavanje dvoraca Kaštel i Frankopan i ulaganje u spomeničku baštinu“ 140

Tablica 69. Projekt „Kulturne manifestacije“ 142

Tablica 70. Projekt „Sportsko-rekreativna zona Bakarac“ 143

Tablica 71. Projekt „Sportsko-rekreacijski centar Primorac“.....144

Tablica 72. Projekt „Edukacijski centar u ribarstvu – Jastog“ 145

Popis slika

Slika 1. Faze izrade Plana upravljanja destinacijom 8

Slika 2. Položaj Kraljevice u odnosu na Primorsko-goransku županiju 37

Slika 3. Reljef Kraljevice.....39

Slika 4. Prioritet 1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama 120

Slika 5. Prioritet 2. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa kroz poseban cilj, mjeru i aktivnost.....121

Slika 6. Prioritet 3. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane 123

Popis literature

Zakon o turizmu (NN156/23)

Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom Ministarstva turizma i sporta

Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma

Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine

Izvješće o stanju u prostoru grada Kraljevice za razdoblje 2013. – 2020. godine

Strategija zelene urbane obnove grada Kraljevice za razdoblje 2023. – 2033. godine

Provedbeni program grada Kraljevice za razdoblje od 2025. – 2029. godine

Prilog 1. – Terminski akcijski i financijski plan grad Kraljevica 2025. – 2029. godine

Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske

https://www.visitkraljevica.hr/smjestaj/

https://www.visitkraljevica.hr/gastronomija/

https://www.visitkraljevica.hr/farma-magaraca/

https://www.visitkraljevica.hr/plaze/

https://www.visitkraljevica.hr/znamenitosti/

https://www.visitkraljevica.hr/outdoor/

https://www.visitkraljevica.hr/manifestacije/

https://zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/docsplanovigrad/1725/ppug-kraljevice-vi-id.pdf

https://zavod.pgz.hr/sn_jls/Kraljevica/2022_06_1663_izrada.pdf

https://www.hrvatskitelekom.hr/karte-pokrivenosti

https://telemach.hr/podrska/mobilna-telefonija/pokrivenost-mobilna-telefonija

https://www.hakom.hr/hr/nova-interaktivna-karta-podrucja-dostupnosti-sirokopojasnog-pristupa-1385/3908

https://static.brandirectory.com/reports/brand-finance-soft-power-index-2025-digital.pdf

https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/